

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಸಂಪಿಗೆ ರಸ್ತೆ, 18ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು

**ಪ್ರಶ್ನಕೋಶ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ
2017-18**

**ಪ್ರಥಮ ಪಿಯುಸಿ
ವಿಷಯ: ಸಂಸ್ಕೃತ (09)**

ಪ್ರಶ್ನಕೋಶಿ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪದನಾಮ	ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಡಾ.ಪರ್ವತರಾಜು ಬಿ.ಎಸ್. ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಮರಿಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು 570 024	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	9449263747
2.	ಡಾ. ಪ್ರಭಾವತಿ ವೈ.ಬಿ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಜಯನಗರ 3ನೇಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು-560 011	ಪರಿಶೀಲಕರು	9845121907
3.	ಡಾ. ಗಣಪತಿ ಹೆಗಡೆ. ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಎಮ್.ಎಲ್.ಎ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ 14ನೇಕ್ರಾಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 560 003	ಸದಸ್ಯರು	9448243724
4.	ಡಾ. ಸುಂದರರಾಜ್ ಎಂ.ಆರ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಅನಿಕೇತನ ರಸ್ತೆ, ಕುವೆಂಪು.ನಗರ ಮೈಸೂರು 570 023	ಸದಸ್ಯರು	9481818763
5.	ಶ್ರೀಮತಿ ಸುರೇಖಾ ಸಂತ.ಅಲೋಷಿಯಸ್ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಕೊಡಿಯಾಲ್ಬೈಲ್, ಮಂಗಳೂರು 575 003 ದ.ಕ	ಸದಸ್ಯರು	9481049656
6.	ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಆಯ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ, ಪ.ಪೂ.ಕಾಲೇಜು. ಮೈಸೂರು 570 001	ಸದಸ್ಯರು	9480193878
7.	ವಿದುಷಿ. ಸೌಮ್ಯ ಎನ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ನಂಜನಗೂಡು 571 301	ಸದಸ್ಯರು	9886610898

१. द्वे विद्ये वेदितव्ये ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

1. देवानां प्रथमः कः ? (K)
2. भुवनस्य गोप्ता कः ? (K)
3. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः कः ? (K)
4. अङ्गीः कस्मै ब्रह्मविद्यां प्रोक्तवान् ? (K)
5. महाशालः कः ? (K)
6. द्वे विद्ये के ? (K)
7. वेदाङ्गानि कति ? (K)
8. कया विद्यया अक्षरम् अधिगम्यते ? (K)
9. अग्राह्यं किम् ? (K)
10. विश्वं कस्मात् सम्भवति ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. ब्रह्मविद्यायाः परम्परां लिखत । (K)
2. अपरायां विद्यायां के अन्तर्भवन्ति ? (K)
3. ब्रह्मणः स्वरूपं वर्णयत । (K)
4. विश्वस्य उत्पत्तिः कथमिति सोदाहरणं लिखत । (K)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति । (C)
2. परा चैवापरा च । (C)
3. यद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः । (C)
4. कस्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति । (C)
5. यथोर्णनाभिः सृजते । (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. ब्रह्मा देवानां.....सम्बभूव । (S)
2. सर्वविद्याप्रतिष्ठाम्.....ज्येष्ठपुत्राय प्राह । (S)
3. शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं.....उपसन्नः पप्रच्छ । (S)
4. यथा पृथिव्याम्.....सम्भवन्ति । (S)
5. यया तदक्षरम् अधिगम्यते । (S)
6. यथा सृजते गृणहते च । (S)

(परा, अथर्वाय, प्रथमः, विधिवत्, ऊर्णनाभिः, ओषधयः)

V संयोजयत (S)

अ	आ
अथर्वा	केशलोमानि
पुरुषात्	सुसूक्ष्मम्
सत्यवहः	ज्येष्ठपुत्रः
अक्षरम्	अपरा
शिक्षा	भारद्वाजः

२. आदर्शगुणाः ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. रामः कस्मिन् वंशे जातः ? (K)
2. शत्रुनिबर्हणः कः ? (K)
3. त्यागे रामः केन समः ? (K)
4. रामः कान् स्वजनवत् पश्यति ? (K)
5. रामः कान् अविजित्य सङ्ग्रामात् न निवर्तते ? (K)
6. वासवः केषां राजा ? (K)
7. रामः केषु विशारदः आसीत् ? (K)
8. रामः केन सह सङ्ग्रामं व्रजति ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. श्रीरामस्य गुणान् सङ्ग्रह्य लिखत । (A)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च च हिते रतः । (S)
2. सङ्ग्रामात् पुनरागत्य कुञ्जरेण.....वा । (S)
3. रामो विग्रहवान्। (S)
4. स्वस्य धर्मस्य। (S)
5. रामो शौर्यवीर्यपराक्रमैः। (S)

(रथेन, धर्मः, प्रजानाम् लोकाभिरामोऽयम्, रक्षिता)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड -आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च प्रजानां च हिते रतः ।
यशस्वी ज्ञानसम्पन्नः शुचिर्वश्यः समाधिमान् । (C)

2. रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्वजनस्य च रक्षिता ।
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च निष्ठितः ॥ (C)
3. सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिवान् प्रतिभानवान् ।
सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा विचक्षणः ॥ (C)
4. प्रजासुखत्वे चन्द्रस्य वसुधायाः क्षमागुणैः ।
बुद्ध्या बृहस्पतेस्तुल्यो वीर्ये साक्षाच्छचीपतेः ॥ (C)
5. मृदुश्च स्थिरचित्तश्च सदा भव्योऽनसूयकः ।
प्रियवादी च भूतानां सत्यवादी च राघवः ॥ (C)
6. स्मितपूर्वाभिभाषी च धर्मं सर्वात्मना श्रितः ।
सम्यग्योक्ता श्रेयसां च न विगृह्य कथारुचिः ॥ (C)
7. रामो विग्रहवान् धर्मः साधुः सत्यपराक्रमः ।
राजा सर्वस्य लोकस्य देवानामिव वासवः ॥ (C)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. रामः धनुर्वेदे निष्ठितः । (S)
2. रामः प्रजानां हिते रतः । (S)

३. विवादः विनाशाय ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कपिञ्जलः कुत्र वसति स्म ? (K)
2. चटकस्य नाम किम् ? (K)
3. कपिञ्जलः किमर्थम् अन्यं देशं गतः ? (K)
4. शीघ्रगः कः ? (K)
5. शश-कपिञ्जलयोः विवादनिर्णायकः कः ? (K)
6. कपिञ्जलः अन्यैः चटकैः सह कुत्र गतः ? (K)
7. कः कपिञ्जलस्य कोटरे प्रविष्टः ? (K)
8. मूर्खाः कस्य परमार्थं न जानन्ति ? (K)
9. क्षणभङ्गुराः के ? (K)
10. अनित्यानि कानि ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. वायसः सोद्वेगं किम् अचिन्तयत् ? (K)
2. वायस- कपिञ्जलयोः कालः कथं गच्छति स्म ? (K)
3. शश-कपिञ्जलयोः वासस्थानविषयकः कलहः कः ? (K)

4. धर्मोपदेशं श्रुत्वा कपिञ्जलः शशकं किमाह । (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. मार्जारस्य धर्मोपदेशः । (A)
2. मार्जारः शशकपिञ्जलौ कथं व्यापादयति ? (A)
3. 'विवादः विनाशाय' इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत । (A)

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. किं केनापि पाशेन बद्धः ? (C)
2. तच्छीघ्रं निष्क्रम्यताम् । (C)
3. मया द्रष्टव्योऽयं न्यायः । (C)
4. अहिंसैव धर्ममार्गः । (C)
5. ननु स्वभावतोऽस्माकं शत्रुभूतोऽयमस्ति । (C)
6. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः । (C)
7. तन्नाहं भक्षयिष्यामि । (C)

V मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. केनापिबद्धः ? (S)
2. परोपकारः पुण्याय.....परपीडनम् । (S)
3. श्रुतेः परमार्थ.....न जानन्ति । (S)
4. अहानि अतिक्रान्तानि । (S)
5. असारोऽयं । (S)

(बहूनि, मूर्खाः, संसारः, पाशेन, पापाय)

VI रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. आवयोः विवादः वर्तते। (S)
2. नरकपातकमार्गात् निवृत्तो मार्जारः । (S)
3. नदीतीरे धर्मवादी तिष्ठति । (S)
4. अजात्रीहयः सप्तवार्षिकाः कथ्यन्ते । (S)
5. स्वप्नसदृशः प्रियसमागमः । (S)

४. सत्त्वपरीक्षा ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनः कं स्वभ्राता इति वदति ? (K)
2. गुणश्लाघ्यः कः ? (K)
3. भीमसेनः केन सह तुल्यः ? (K)
4. भीमसेनः केन पाणिना पुच्छं जग्राह ? (K)
5. भीमसेनः केन उन्मत्तः आसीत् ? (K)
6. भीमसेनः किं चालयितुं न शशाक ? (K)
7. हनूमतः पिता कः ? (K)
8. जगदायुः कः ? (K)
9. मकारालयः कः ? (K)
10. सागरः केन लङ्घितः ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनः हनूमतः विषये किं वदति ? (K)
2. भीमसेनः आत्मानं कथं परिचाययति ? (K)
3. भीमसेनः किमर्थं हनूमतः क्षमां याचति ? (K)
4. हनूमान् स्वपरिचयं कथं करोति ? (K)
5. मे शक्तिः नास्ति इति हनूमान् किमर्थं वदति ? (K)
6. भीमः किमर्थं ब्रीडानताननः जातः ? (K)
7. वानरः एव हनूमान् इति ज्ञातः भीमः किं चकार ? (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् । (A)
2. हनूमता कृता भीमसत्त्वपरीक्षा । (A)
3. हनूमद्भीमसंवादः । (A)
4. पुच्छोत्सारणार्थम् उद्युक्तं भीमं वैशम्पायनः कथं वर्णयति ? (A)
5. हनूमतः पात्रचित्रणम् । (A)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. भ्राता मम.....बुद्धिसत्त्वबलान्वितः । (S)
2. बले पराक्रमे युद्धे.....तव निग्रहे । (S)

3. प्रसीद कपिशार्दूल.....क्षम्यतां मम । (S)
4. रूपमप्रतिमं वीर !.....निरीक्षितुम् । (S)
5. तद्रूपं दर्शयामास यद्वै..... । (S)
6.अतिविख्यातः शूरो वानरपुङ्गवः । (S)
7. मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये । (S)
8. प्रणिपत्य कौन्तेयः वाक्यम् अब्रवीत् । (S)
9. एतत् उत्सार्य गम्यताम् । (S)

(सागरलङ्घने, पुच्छम्, रामायणे, तदिच्छामि, यमक्षयम्, गुणश्लाघ्यो, प्राञ्जलिः, शक्तोऽहम्, दुरुक्तम्,)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. भीमः पुच्छं चालयितुं न शशाक । (S)
2. खिन्नगात्रोऽभवत् भीमः। (S)
3. कौन्तेयः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत्। (S)
4. भीमः कपेः पार्श्वगतो स्थितः । (S)
5. हनूमान् केसरिणः क्षेत्रे जातः। (S)

VI पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत

1. भ्राता मम गुणश्लाघ्यो बुद्धिसत्त्वबलान्वितः ।
रामायणेऽति विख्यातः शूरो वानरपुङ्गवः ॥ (C)
2. उत्तिष्ठ देहि मे मार्गं पश्य वा मेऽद्य पौरुषम् ।
मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये यमक्षयम् ॥ (C)
3. उच्चिक्षेप पुनर्दोर्भ्यामिन्द्रायुधमिवोच्छ्रितम् ।
नोद्धर्तुमशकद् भीमो दोर्भ्यामपि महाबलः ॥ (C)
4. अहं केसरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुषा ।
जातः कमलपत्राक्ष हनूमन्नाम वानरः ॥ (C)
5. यत्वेददसीत् प्लवतः सागरं मकरालयम् ।
रूपमप्रतिमं वीर तदिच्छामि निरीक्षितुम् ॥ (C)
6. विसिष्मिये तदा भीमो जहृषे च पुनः पुनः।
तमर्कमिव तेजोभिः सौवर्णमिव पर्वतम् ॥ (C)

५. महर्षिवचनपालनम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. दशरथः कस्य सपर्यां करोति ? (K)
2. गाधिनन्दनः कः ? (K)
3. शरासनमित्रः कः ? (K)
4. कः कृतावभृतः भवितुम् अभिलषति ? (K)
5. विश्वामित्रः किं परित्रातुम् इच्छति ? (K)
6. दशरथस्य पुरोहितः कः ? (K)
7. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कीदृशम् अभूत् ? (K)
8. सुकेतुः कः ? गाधिनन्दनः कः ? (K)
9. मानससरः प्रसृता नदी का ? (K)
10. वृद्धश्रवः कः ? (K)
11. मारीचः कस्य शापात् कौणपताम् अवाप ? (K)
12. पुरुषादिनी का ? (K)
13. सुकेतुः कस्मात् सुतां लेभे ? (K)
14. विरोचनस्य पुत्री का ? (K)
15. सङ्ग्रामे बद्धश्रद्धः कः ? (K)
16. जम्भशासनः कः ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. विश्वामित्रस्य विज्ञापनं तथा दशरथस्य निर्णयः । (A)
2. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देशः कः ? सः कथं निवारितः ? (A)
3. ताटका वृत्तान्तः । (A)
4. विश्वामित्रस्य महिमानं विवृणुत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. कृतावभृतो भवितुमभिलषामि । (C)
2. निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन । (C)
3. बलेन तपसा लब्धे बलेत्यतिबलेति च । (C)
4. विद्ये ते वितरामि ते । (C)
5. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे । (C)
6. मारीचनीचं जनयाम्बभूव । (C)

7. व्यापादनीया त्वयेति । (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. तत्र सत्रं परित्रातुं.....महामुनिः । (S)
2. दशरथः.....कुशिकसुतमनोरथमेव पूरयामास । (S)
3. आश्रुतः श्रुतवृत्तेन तेन.....। (S)
4. स्वप्राणान्.....वीरपाणमकल्पयत् । (S)
5. कुम्भसम्भवात् कौणपताम् अवाप। (S)
6. ताटका मुनेः तरसारुरोध । (S)

(अध्वानम्, रामबाणस्य, विश्वामित्रो, मारीचः, सुतप्रदानेन, सुन्दप्रियावधः)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. मुनिः अस्त्राणि ताटकामाथिने ददौ । (S)
2. सुकेतुः द्रुहिणप्रसादात् सुतां लेभे । (S)
3. रामः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् । (S)
4. दशरथः कुशिकसुतस्य मनोरथं पूरयामास । (S)
5. पितुः नियोगेन रामः कौशिकमन्वगात् । (S)
6. मारीचः शापात् कौणपताम् अवाप । (S)

VI संयोजयत (S)

अ	आ
विश्वामित्रः	नदी
कौसल्याजानिः	सरः
वसिष्ठः	कुम्भसम्भवः
श्रीरामः	मन्थरा
सौमित्रिः	गाधिनन्दनः
अतिबला	यक्षः
सुकेतुः	विद्या
सरयू	पुरोहितः
वैरोचनी	इन्द्रः
अगस्त्यस्य	दशरथः
जम्भशासनः	लक्ष्मणः
मानसम्	काकुत्स्थः

६. कन्येयं कुलजीवितम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. पर्वतराजस्य पुत्री का ? (K)
2. मेना कस्य पत्नी? (K)
3. उदाहरणवस्तुषु अग्रण्यः कः?(K)
4. अधोमुखी पार्वती किं गणयामास? (K)
5. जगतः पिता कः? (K)
6. भूधरेश्वरः कः? (K)
7. विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः?(K)
8. कन्यार्थेषु के गृहिणीनेत्राः? (K)
9. कन्यार्थिनः के? (K)
10. सप्तर्षिषु कः भूधरं प्रत्युवाच? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. मुनयः किमर्थं हिमवतः समीपम् आगताः ? (K)
2. हिमवान् ऋषीणाम् आगमने किम् उक्तवान्? (K)
3. पुत्र्याः विवाहविषये पर्वतराजस्य निर्णयः कः? (K)
4. प्राञ्जलिः भूधरेश्वरः सप्तर्षीन् किमुवाच ? (K)
5. हिमवान् स्वपुत्रीं किमवोचत्? (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. कन्येयं कुलजीवितम् इति पद्यभागस्य सारांशं लिखत । (A)
2. अङ्गिराः हिमवन्तं किम् अवोचत् ? (A)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. तत्र वेत्रासनासीनान् कृतासनपरिग्रहः ।
इत्युवाचेश्वरान्वाचं प्राञ्जलिर्भूधरेश्वरः ॥ (C)
2. एते वयममी दाराः कन्येयं कुलजीवितम् ।
ब्रूत येनात्र वः कार्यमनास्था बाह्यवस्तुषु ॥ (C)
3. यावन्त्येतानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
मातरं कल्पयन्त्वेनामीशो हि जगतः पिता ॥ (C)
4. एवं वादिनि देवर्षौ पार्श्वे पितुरधोमुखी ।
लीलाकमलपत्राणि गणयामास पार्वती ॥ (C)

5. इदमत्रोत्तरं न्याय्यमिति बुद्ध्या विमृश्य सः ।
आददे वचसामन्ते मङ्गलालङ्कृतां सुताम् ॥ (C)

V मञ्जूपातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. इत्युवाचेऽश्वरान्वाचं प्राञ्जलिः.....। (S)
2. गङ्गाप्रपातेन धौतपादाम्भसा च वः । (S)
3. तमर्थमिव सुतया योक्तुमर्हसि । (S)
4. अशोच्या हि पितुः कन्या.....प्रतिपादिता । (S)
5. मातरं कल्पयन्त्वेनां ईशोहि जगतः । (S)
6. सुता सम्बन्धविधिना भव गुरुः । (S)
7. लीला.....गणयामास पार्वती । (S)
8. शैलः सम्पूर्णकामोऽपिउदैक्षत । (S)
9. प्रायेण.....कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः । (S)
10. अर्थिनो मुनयः प्राप्तं.....फलं मया । (S)

(भारत्या, गृहमेधि, गृहिणीनेत्राः, मूर्ध्नि, पिता, कमलपत्राणि, मेनामुखम्, सद्गुरुः, भूधरेश्वरः, विश्वगुरोः)

VI संयोजयत । (S)

अ	आ
शम्भुः	महर्षिः
कविकुलगुरुः	पर्वतराजः
कुमारसम्भवम्	कालिदासः
अङ्गिराः	महाकाव्यम्
मेना	उमा

VII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. शैलः मेनामुखम् उदैक्षत । (S)
2. शम्भुः ते दुहितरं वृणुते । (S)
3. त्वं विश्वात्मने भिक्षा परिकल्पिता असि । (S)
4. मङ्गलालङ्कृतां सुतां आददे । (S)
5. आत्मानं पूतम् अवैमि । (S)
6. ऋषयः अङ्गिरसं नोदयामासुः । (S)

७. ज्यौतिषिकस्य दिनम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कार्यक्षेत्रम् आसाद्य ज्यौतिषिकः किम् उद्घाटयति ? (K)
2. ज्यौतिषिकः कुत्र उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ? (K)
3. चणकान् क्रेतुं कः जनान् प्रबोधयति ? (K)
4. जनाः कस्य वचनैः तुष्यन्ति ? (K)
5. ज्यौतिषिकः ग्रामं परित्यज्य कुत्र आगतवान् ? (K)
6. कुत्र अन्धकारः आवृतः ? (K)
7. पथिकः किमर्थं वृक्षमूलम् उपागतः ? (K)
8. ज्यौतिषिकः कस्य हस्तनिगडेन बद्धः ? (K)
9. पथिकस्य नामधेयं किं ? (K)
10. ज्यौतिषिकः कुत्र शयनमकरोत् ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः । (A)
2. ज्यौतिषिकस्य समयप्रज्ञा । (A)
3. ज्यौतिषिक-गुरुनायकयोः संवादः । (A)
4. ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अबदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि । (C)
2. भवतः भाग्यरेखा.....। (C)
3. किञ्चित् विशेषं वद । (C)
4. मां साग्रहं आहूतवान् त्वम् । (C)
5. त्वया वचनं दत्त्वा धनं स्वीकृतं ननु । (C)
6. पूर्वं भवतः प्राणसङ्कटम् आपतितम् आसीत् । (C)
7. मम नाम कथं जानासि ? (C)
8. सः तु मम हस्तात् च्युतः। (C)
9. अद्य रात्रौ एव रेलयानेन ग्रामं प्रति प्रतिष्ठताम् । (C)
10. परन्तु सः जीवति इति अद्य ज्ञातम् । (C)
11. इदानीं तु निद्रासमयः । (C)

IV रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. मार्गे विविधाः आपणाः आसन् । (S)
2. ज्यौतिषिकस्य कार्यक्षेत्रे अन्धकारः आवृतः । (S)
3. ज्यौतिषिकः स्ववस्तूनि स्यूते स्थापितवान् । (S)
4. क्रोधाविष्टः पान्थः नेत्रयोः पुरतः करं गृहीतवान् । (S)
5. विंशति रूप्यकाणि दीयन्ताम् । (S)
6. पथिकस्य मुखं ज्यौतिषिकेण लक्षितम् । (S)
7. छुरिकया विदीर्णः आसीः त्वम् । (S)

८. सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं कम् आकारयन्ति ? (K)
2. कः यमुनाह्रदं प्रविष्टः ? (K)
3. वृद्धगोपालकः किम् आरुह्य यमुनाह्रदं पश्यति ? (K)
4. दामोदरस्य भ्राता कः ? (K)
5. दुष्टमहोरगस्य कुलावासः कः ? (K)
6. कालियस्य कति फणाः आसन् ? (K)
7. नीलभुजङ्गमस्य भोगे कः स्थितः ? (K)
8. कुलपर्वताः कति ? (K)
9. कस्य देहः रोषेण धूमायति ? (K)
10. कस्य भयेन कालियः यमुनां प्रविशति ? (K)
11. सुपर्णः कः ? (K)
12. सर्वप्रजासु किं कर्तव्यः इति दामोदरः वदति ? (K)
13. यमुनाजलं कीदृशम् आसीत् ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. दामोदरः । (A)
2. यमुनाह्रदः । (A)
3. कालियः । (A)

4. 'सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि' इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत । (A)

5. 'सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि' इति पाठस्य सारांशं लिखत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. एषः खलु दुष्टमहोरगकुलावासः । (C)
2. न खलु न खलु विषादः कार्यः।(C)
3. दर्शितोऽनुरागः। (C)
4. नागं मे वशं करोमि । (C)
5. मा खलु साहसं कृत्वा प्रवेष्टुम् । (C)
6. अहो, विभेमि भर्तः विभेमि । (C)
7. यावदहमपि पुष्पाण्यपचिनोमि । (C)
8. अहमपि सहायो भविष्यामि। (C)
9. चिह्नितं तव मूर्धनि । (C)
10. एषः प्रसह्य सहसा भुवि विक्षिपामि ।(C)
11. रक्षन्तु लोकाः समरुद्रणास्त्वाम् ।(C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. सर्वप्रजाहितार्थं द्रुततरं मे वशं करोमि । (S)
2. सान्तर्विषाग्निं करोमि । (S)
3. मेघे स्थितः.....इवावभाति । (S)
4.सललितं रुचिरं वहति । (S)
5. एष प्रसह्य सहसा भुवि..... । (S)
6. रक्षन्तु समरुद्रणास्त्वाम् । (S)
7. अभयं ते..... । (S)

(लोकाः, शक्र, हल्लीसकम्, नागम्, प्रदास्यति, यमुनाम्, विक्षिपामि)

V संयोजयत (S)

अ	आ
कालियः	बलरामः
दामोदरः	पर्वतः
सङ्कर्षणः	कृष्णः
आखण्डलः	नीलभुजङ्गमः
लोकालोकः	गरुडः

यमुना इन्द्रः
सुपर्णः हृदः

९. सूक्तिकुसुमानि ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. अलब्धं कथम् ईहेत् ? (K)
2. केषां मनः निश्चलम् ? (K)
3. नभसोऽपि किं महत् ? (K)
4. आहारार्थं कीदृशं कर्म कुर्यात्?(K)
5. कन्दैः फलैः के कालं क्षपयन्ति ? (K)
6. तृणैः के बलिनः भवन्ति ? (K)
7. प्रच्छन्नगुप्तं धनं किम् ? (K)
8. सन्तोषः कस्य परं निदानम् (K)?
9. हुतभुक् केन वारयितुं शक्यः ? (K)
10. का गरीयसी ? (K)
11. कस्य औषधं नास्ति ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. तत्त्वविज्ञानहेतोः किं करणीयम्? (K)
2. सुभाषितोक्तरीत्या लोकस्थितिः कीदृशी? (K)
3. सुभाषिते विद्या कथं प्रशंसिता? (K)
4. सुभाषितकारः मूर्खं कथं वर्णयति ? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. लब्धं यत्नेन। (S)
2. चलन्ति.....कामम् । (S)
3.निश्चलं मनः न चलति । (S)
4. येन भूयो न । (S)
5. पुरुषस्य परं निदानम्। (S)
6. विद्या.....पूज्यते । (S)
7.नास्त्यौषधम् । (S)

(मूर्खस्य, धीराणाम्, जन्म, गिरयः, सन्तोष एव, राजसु, पालयेत्)

IV संयोजयत । (S)

अ	आ
विद्या	प्रीतिः
जलनिधिः	गरीयसी
सन्तोषः	परादेवता
आशा	आनन्दः
साधुजने	महत्
ब्रह्म	आर्जवम्
विद्वज्जने	सागरः

V पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. अलब्धमीहेद् धर्मेण लब्धं यत्नेन पालयेत् ।
पालितं वर्धयेन्नित्यं वृद्धं पात्रेषु निक्षिपेत् ॥ (C)
2. तृणानि भूमिरुदकं वाक् चतुर्थी च सूनृता ।
एतानि तु सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन ॥ (C)
3. गिरिर्महान् गिरेरब्धिः महानब्धेर्नभो महत् ।
नभसोऽपि महत् ब्रह्म ततोऽप्याशा गरीयसी ॥ (C)
4. चलन्ति गिरयः कामं युगान्तपवनाहताः ।
कृच्छ्रेऽपि न चलत्येव धीराणां निश्चलं मनः ॥ (C)
5. पापान्निवारयति योजयते हिताय
गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्रुतं च न जहाति ददाति काले
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥ (C)

१०. सन्मित्रम् ।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. वैशाली नाम पुरीं कः प्रशशास ? (K)
2. सेनजिद्राजस्य सचिवस्य नाम किम् ? (K)
3. राजा केन यशः प्राप्नोत् ? (K)

4. शास्त्रालापः कुत्र प्रावर्तत ? (K)
5. महीपालस्य पूजा कुत्र सम्भवति? (K)
6. देवव्रतस्य कति मित्राणि आसन् ? (K)
7. सन्मित्रस्य नाम किम् ? (K)
8. सोमदेवः कस्य मित्रम् आसीत्? (K)
9. जागतिका व्यक्तयः कथं व्यवहरन्ति ? (K)
10. चन्द्रधरस्य गृहे कः क्षमाम् अयाचत ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत । (A)
2. देवव्रतेन अनुभूतां कष्टपरम्परां वर्णयत । (A)
3. देवव्रत-चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत । (A)
4. देवव्रतस्य राज्यात् बहिर्गमनकारणं विशदयत । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. महीपालस्य पूजा स्वदेशे सम्भवति । (C)
2. प्रदर्श्यतां तावत् स्वविषयकं प्रामाण्यम् । (C)
3. राजानमन्तरा न विद्वान् सपर्यामुपभोक्तुम् अर्हति । (C)
4. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् । (C)
5. अहो धिङ् माम् इमौ स्वार्थिनौ सखायौ । (C)
6. समयानुसारमेव व्यवहरन्ति जागतिका व्यक्तयः । (C)
7. मित्रमेकमेव भवति प्रधानं जगतीतले । (C)
8. नूनमस्ति अनर्थपरंपरा खल्वियं जगतीतले । (C)
9. आः ममेदृशी प्रज्ञा ? (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. राजा ससुखं सानन्दं कालं.....। (S)
2. प्रदर्श्यतां तावत् स्वविषयकं । (S)
3. नाभिलषन्ति इतरेषामपि । (S)
4. नूनमहं विरोधेऽपि राज्ञः.....आचरिष्यामि । (S)
5. मित्रदर्शनात् सन्तोषः तु वर्णनातीतम् । (S)

(भवत्साहाय्यम्, चन्द्रधरस्य, यापयति स्म, प्रामाण्यम्, कल्याणम्)

I द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्गलभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. अन्तरङ्गशुद्धि-बहिरङ्गशुद्धयोः विषये बसवण्णस्य अभिप्रायः। (K)
2. कूडलसङ्गार्यः कथं प्रसीदति ? (K)
3. अक्कमहादेवी ज्ञान-भक्त्योः अविनाभावसम्बन्धं कथं वर्णयति ? (K)
4. धर्मस्य मूलं किम्? विवृणुत। (K)
5. अल्लमप्रभुः सम्बन्धस्य वैचित्र्यं कथं वर्णयति? (K)
6. कथं मनुष्यः मुक्तः भवति ? (K)

II मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. मा चोरय मा.....मा कथयासत्यम् । (S)
2. अन्येभ्यः मा । (S)
3.अपेक्ष्यते सकलेष्वपि प्राणिषु । (S)
4. दया एवमूलम् । (S)
5. अन्नदाने.....अस्ति । (S)
6. त्रिकरणशुद्धो ध्यायति चेत् भवति । (S)
7. कुत्रत्यो रसालः? कुत्रत्यः। (S)
8. विना भक्तिः नास्ति । (S)

(जुगुप्सम्, दयैव, धर्मस्य, पुण्यम्, मुक्तः, ज्ञानम्, कोकिलः, मारय)

III रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. सकलेष्वपि प्राणिषु दया अपेक्ष्यते । (S)
2. धनप्रदाने तु श्रीः भवति । (S)
3. किरणान् विना भानुः नास्ति । (S)
5. अन्येभ्यः मा जुगुप्सः । (S)

IV संयोजयत (S)

अ	आ
बसवण्णः	गुहेश्वरलिङ्गः
अल्लमप्रभुः	चेन्नमल्लिकार्जुनः
अक्कमहादेवी	कूडलसङ्गमदेवः
आचारः	धर्मस्य मूलम्
दया	स्वर्गः

१२. कन्नडकण्वः।

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयः कदा जन्म लेभे? (K)
2. 'श्री' महोदयस्य माता का ? (K)
3. 'श्री' महोदयस्य पिता कः? (K)
4. 'श्री' महोदयस्य शिष्येषु एकस्य नाम लिखत ।(K)
5. 'यमनसोलु' इति नाटकं केन लिखितम्? (K)
6. गदायुद्धनाटकं केन लिखितम्? (K)
7. श्री महोदयं 'कन्नडकण्वः' इति नाम केन सूचितम् ? (K)
8. मैसूरुमहाराजः तं केन उपाधिना सममानयत् ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयस्य बाल्यम् । (K)
2. 'श्री' महोदयस्य शिष्यवात्सल्यम् । (K)
3. 'श्री' महोदयस्य कृतयः । (K)
4. 'श्री' महोदयस्य विद्याप्रगतिः । (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. 'श्री' महोदयस्य कन्नडसेवा । (A)
2. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् । (A)

IV रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. 'श्री' महोदयस्य बाल्यं श्रीरङ्गपत्तने व्यतीतम् । (S)
2. विद्यार्थिनां कृते 'अध्ययनगोष्ठीः' आयोजिता अनेन । (S)
3. कर्नाटक राज्ये 'सिरिगन्नडं गेलो' इति तेषाम् उक्तिं साधयेम। (S)
4. श्री महोदयः प्रथमं भौतशास्त्रम् अधीतवान् । (S)

१३. विज्ञानपथः।

I दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भारतदेशे विज्ञानस्य प्रगतिम् अधिकृत्य लघु प्रबन्धं लिखत ।(A)
2. भारते गणितशास्त्रं खगोलशास्त्रं च कथम् उन्नतिं नीते इति विशदयत । (A)
3. जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत । (A)

II मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. वेदेष्वेव सौरमण्डले स्थितानां.....ग्रहाणाम् उल्लेखं पश्यामः । (S)
2. अद्य आप्रपञ्चम् उपयुज्यमानाः सङ्ख्याः.....च भारतीययोगदानम् । (S)
3. अश्वशास्त्रम्.....चोद्दिश्य स्वतन्त्रतया ग्रन्था विरचिताः । (S)
4. वेदकालादेव भारते विकासं पश्यामः । (S)
5. तैः एव पृथिव्याधारः इति विदितम् । (S)
6. बीजगणिते अग्रेसरा आसन् । (S)
7. पञ्चाम्नरोपि न याति । (S)

(संस्कृतेः, दशमानपद्धतिः, नरकं, भारतीयाः, सूर्य, गजशास्त्रं, दश)

III रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. सर्पाणामध्ययने दल्वनो विशेषज्ञः । (S)
2. सस्यानां प्राणिनां च वर्गीकरणं गुणम् अवलम्ब्य कृतम् । (S)
4. विज्ञानस्य शाखासु अस्माकं पूर्वजाः चिन्तनशीलाः आसन् । (S)
5. चन्द्रस्य वृद्धिहासयोः मूलं सूर्य एव । (S)
6. ते परिसररक्षणम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म । (S)

IV संयोजयत (S)

अ	आ
भूमिः	कक्षापुटतन्त्रम्
आर्यभटः	लीलावती
चरकसंहिता	गुरुत्वाकर्षणम्
नागार्जुनः	आयुर्वेदग्रन्थः
भास्कराचार्यः	आर्यभटीयम्

भूमिकाभागः

एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत

१. रामायणम् - वाल्मीकिः (K)
२. महाभारतम् - व्यासः (K)
३. रघुवंशम् - कालिदासः (K)
४. कुमारसम्भवम् - कालिदासः (K)
५. किरातार्जुनीयम् - भारविः (K)
६. शिशुपालवधम् - माघः (K)
७. नैषधीयचरितम् - नैषधम् - श्रीहर्षः (K)
८. नवसाहस्राङ्कचरितम् - पद्मगुप्तः (K)
९. विक्रमार्कदेवचरितम् - बिल्हणः (K)
१०. राजतरङ्गिणी - कल्हणः (K)
११. कुमारपालचरितम् - हेमचन्द्रः (K)
१२. साल्वाभ्युदयम् - राजनाथः (K)
१३. मधुराविजयम् - गङ्गादेवी (K)
१४. वासवदत्ता - सुबन्धुः (K)
१५. हर्षचरितम् - बाणभट्टः (K)
१६. कादम्बरी - बाणभट्टः (K)
१७. दशकुमारचरितम् - दण्डी (K)
१८. काव्यादर्शः - दण्डी (K)
१९. बृहत्कथा - गुणाढ्यः (K)
२०. पञ्चतन्त्रम् - विष्णुशर्मा (K)
२१. हितोपदेशः - नारायणपण्डितः (K)
२२. कथासरित्सागरः - सोमदेवः (K)
२३. शिवमहिम्नस्तोत्रम् - पुष्पदन्तः (K)
२४. सौन्दर्यलहरी - शङ्कराचार्यः (K)
२५. मुकुन्दमाला - कुलशेखरः (K)
२६. कृष्णकर्णामृतम् - लीलाशुकः (K)
२७. वरदराजपञ्चाशत् - वेदान्तदेशिकः (K)

२८. लक्ष्मीसहस्रम्	-	वेङ्कटाध्वरी (K)
२९. वरदराजस्तवः	-	अप्पय्यदीक्षितः (K)
३०. नारायणीयम्	-	नारायणभट्टः (K)
३१. पञ्चलहरी	-	जगन्नाथपण्डितः (K)
३२. सूक्तिमुक्तावलिः	-	राजशेखरः (K)
३३. सुभाषितसुधानिधिः	-	सायणाचार्यः (K)
३४. सदुक्तिकर्णामृतम्	-	श्रीधरदासः (K)
३५. शार्ङ्गधरपद्धतिः	-	शार्ङ्गधरः (K)
३६. सुभाषितनीवी	-	वेदान्तदेशिकः (K)
३७. सुभाषितसुरद्रुमः	-	बसवभूपालः (K)
३८. सुभाषितत्रिशती	-	भर्तृहरिः (K)
३९. मेघदूतम्	-	कालिदासः (K)
४०. ऋतुसंहारः	-	कालिदासः (K)
४१. मालविकाग्निमित्रम्	-	कालिदासः (K)
४२. विक्रमोर्वशीयम्	-	कालिदासः (K)
४३. अभिज्ञानशाकुन्तलम्	-	कालिदासः (K)
४४. मृच्छकटिकम्	-	शूद्रकः (K)
४५. महावीरचरितम्	-	भवभूतिः (K)
४६. उत्तररामचरितम्	-	भवभूतिः (K)
४७. मालतीमाधवम्	-	भवभूतिः (K)

दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

१. वेदाः (A)
२. उपनिषदः (A)
३. वेदाङ्गानि (A)
४. पुराणानि (A)
५. रामायणम् - महाभारतम् (A)
६. पञ्चमहाकाव्यानि (A)
७. गद्यकाव्यम् - चम्पूकाव्यम् (A)
८. कथासाहित्यम् - स्तोत्रसाहित्यम् (A)
९. सुभाषितानि (A)
१०. नाटकानि (A)

व्याकरणविभागः

१. सन्धिं विभजत । (C)

१. तत्रापरा
२. यथोर्णनाभिः
३. चैव
४. अर्हिसैव
५. द्वावपि
६. बहून्यहानि
७. नाविजित्य
८. पुत्रेष्वग्निषु
९. देवासुरः
१०. ममानुकम्पया
११. तुल्योऽहम्
१२. कस्त्वम्
१३. सन्ध्येव
१४. पुनरपि
१५. प्रसादाल्लेभे
१६. भूधरेश्वरः
१७. स्याच्चेत्
१८. येनात्र
१९. भोजनानन्तरम्
२०. यावज्ज्यौतिषिकेन
२१. श्रान्तोऽसि
२२. ममैकः
२३. इवावभाति
२४. यच्च
२५. नभसोऽपि
२६. अप्याशा
२७. विद्वज्जनः
२८. सन्मित्रम्
२९. सेनजिदस्मिन्
३०. यद्यपि

२. सन्धिं योजयत । (C)

१. ह	+	उवाच
२. विधिवत्	+	उपसन्नः
३. भवति	+	इति
४. तौ	+	अनुप्रस्थितः
५. यावत्	+	निशासमये
६. देव	+	ऋषिः
७. स्वजनवत्	+	नित्यम्
८. सम्यक्	+	योक्ता
९. राग	+	उपहतः
१०. बल	+	उन्मत्तः
११. तत्	+	इच्छामि
१२. तु		+ एतत्
१३. गाध	+	इतरः
१४. एतत्	+	आकर्ण्य
१५. पिशित	+	अशनः
१६. द्वयेन	+	एव
१७. कन्या	+	इयम्
१८. भिक्षा	+	असि
१९. मा	+	अस्तु
२०. भर्जना	+	अग्निः
२१. ईषत्	+	अकम्पत
२२. सो	+	अहम्
२३. प्रजासु	+	अप्रमादः
२४. सित	+	इतरः
२५. चलति	+	एव
२६. पापात्	+	निवारयति
२७. सर्वस्य	+	औषधम्
२८. तव	+	उपकारः
२९. धिक्	+	माम्
३०. विचारयन्	+	एव

३. विग्रहवाक्यं लिखत । (C)

१. अवर्णम्
२. विधिवत्
३. ज्येष्ठपुत्रः

४. समस्तपदं लिखत । (C)

१. न विद्यते पाणी च पादौ च यस्य तत् ।
२. न विद्यते गोत्रं यस्य तत् ।
३. भूतानां योनिः ।

४. नियतात्मा
५. धर्मोपदेशकः
६. लोकप्रियः
७. अनित्यानि
८. यूकमत्कुणदंशाः
९. दंष्ट्राक्रकचेन
१०. खिन्नग्रात्रः
११. मकरालयम्
१२. महावीर्यः
१३. गाधिनन्दनः
१४. प्रतिष्ठापितधृतिः
१५. कौसल्याजानिः
१६. कुलजीवितम्
१७. सप्तर्षयः
१८. विश्वात्मा
१९. कार्यक्षेत्रम्
२०. अनन्यगतिः
२१. महापापम्
२२. सान्तः पुरः
२३. शर्वधनुः
२४. महोरगः
२५. सूर्यातपः
२६. विद्याविहीनः
२७. गौर्गर्दभौ
२८. राजद्रोहः
२९. महदौदार्यम्
३०. अविलम्बेन

४. स्थिरं चित्तं यस्य सः
५. कम्बु इव ग्रीवः यस्य सः
६. देवश्च असुरश्च मनुष्यश्च
७. पीवरा तनुः यस्य सः
८. स्वस्य देशे
९. स्मृतीनां पाठकः
१०. बलेन उन्मत्तः
११. महान् च असौ कपिः च
१२. विवृते अक्षिणी यस्य सः
१३. विधिम् अनतिक्रम्य
१४. वीराणां पानम्
१५. कर्णयोः परुषम्
१६. सद्गर्त्रे प्रतिपादिता
१७. न अन्यवन्दिनः
१८. गृहिणी एव नेत्रं येषां ते
१९. भाग्यस्य रेखा
२०. क्रोधेन आविष्टः
२१. वट इति वृक्षः
२२. नीलश्चासौ भुजङ्गमश्च
२३. यादसां निधिः
२४. भुवनस्य आभोगः
२५. मुनीनां वरः
२६. निशितः च असौ अङ्कुशः च
२७. शास्त्रेषु विहितम्
२८. प्राणानाम् अर्पणम्
२९. अर्घ्यं च पाद्यं च
३०. आदरेण सहितम्

५. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत ।(C)

1	ब्रह्मा		ब्रह्माणः
2		शौनकौ	शौनकाः
3	अङ्गिरसे	अङ्गीभ्याम्	
4	रामम्	रामौ	
5	धनदेन		धनदैः
6		वसुधयोः	वसुधानाम्
7	नद्याम्		नदीषु

8		मत्कुणौ	मत्कुणाः
9	केन	काभ्याम्	
10	केसरी	केसरिणौ	
11		वाग्भ्याम्	वाग्भिः
12	भ्राता		भ्रातरः
13	ताटकां	ताटके	
14	मित्रेण		मित्रैः
15	तपसः	तपसोः	
16	मुनिः		मुनयः
17		आवाम्	वयम्
18	भूतम्	भूते	
19	विधिना		विधिभिः
20	पत्रस्य	पत्रयोः	
21	पत्नी		पत्न्यः
22	हे भर्तः		हे भर्तारः
23	इमाम्	इमे	
24		मेघयोः	मेघेषु
25	तृणम्	तृणे	
26		धीरयोः	धीराणाम्
27	विद्या		विद्याः
28	सखा		सखायः
29		वेश्मनि	वेश्मसु
30		राज्ञोः	राज्ञाम्

६. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (C)

1	सम्भवति		सम्भवन्ति
2		वदावः	वदामः
3	सृजते	सृजेते	
4	व्रजति		व्रजन्ति
5		निवर्तेते	निवर्तन्ते
6	परिपृच्छति	परिपृच्छतः	
7		ऊचतुः	ऊचुः
8	ब्रवीमि	ब्रूवः	
9	अस्ति		सन्ति
10		इच्छावः	इच्छामः
11	शक्यते		शक्यन्ते
12		उत्तिष्ठतम्	उत्तिष्ठत
13	वितरामि	वितरावः	
14	विद्यते	विद्येते	
15		अकल्पयताम्	अकल्पयन्
16		मन्यावहे	मन्यामहे
17	असि		स्थ
18		शृणुतम्	शृणुत
19	भवेयम्		भवेम
20		वदतम्	वदत
21	अगच्छत्	अगच्छताम्	
22		कुर्वः	कुर्मः
23	प्रयाति		प्रयान्ति
24	रक्षतु	रक्षताम्	

25		पालयेताम्	पालयेयुः
26	प्रवदति	प्रवदतः	
27	अस्ति		सन्ति
28		प्रावर्तेताम्	प्रावर्तन्त
29	आरोपयिष्यति		आरोपयिष्यन्ति
30	आसीत्	आस्ताम्	

७. पदपरिचयं कुरुत । (C)

१. अथ
२. अधिगम्य
३. इति
४. गत्वा
५. अविजित्य
६. श्रुतः
७. आसाद्य
८. मुक्त्वा
९. चिन्तितम्
१०. विज्ञाय
११. निरीक्षितुम्
१२. जातः
१३. आकर्ण्य
१४. विधातुम्
१५. क्रीडत्
१६. योक्तुम्
१७. अलम्
१८. कर्तव्यम्
१९. प्रवृत्ता
२०. उत्थातुम्
२१. प्रयतमानः
२२. प्रवेष्टुम्

२३. उत्थितः
 २४. परिगृह्य
 २५. वारयितुम्
 २६. विज्ञेयः
 २७. त्यक्त्वा
 २८. विहाय
 २९. बाढम्
 ३०. गतम्

८. समानार्थकपदानि लिखत । (C)

१. समुद्रः - सागरः, रत्नाकरः ।
 २. धनदः - कुबेरः, यक्षराजः ।
 ३. चन्द्रः - हिमांशुः, विधुः ।
 ४. वसुधा - भूमिः, अवनिः, पृथिवी ।
 ५. सौमित्रिः - लक्ष्मणः ।
 ६. सङ्ग्रामः - युद्धम्, समरः, रणः ।
 ७. कुञ्जरः - हस्ती, करी, गजः ।
 ८. भगवान् - देवः, सुरः ।
 ९. वायसः - काकः, ध्वांक्षः ।
 १०. चटकः - कुररः ।
 ११. पशुः - प्राणी, जन्तुः ।
 १२. भ्राता - सोदरः ।
 १३. श्लाघा - प्रशंसा ।
 १४. अक्षि - नयनम्, नेत्रम्, चक्षु ।
 १५. भीमः - वृकोदरः ।
 १६. वानरः - कपिः ।
 १७. कमलम् - जलजम्, तामरसम् ।
 १८. शरीरम् - कायः, तनुः, गात्रम् ।
 १९. विश्वामित्रः - कौशिकः ।
 २०. कौसल्याजानिः - दशरथः ।
 २१. सत्रम् - यज्ञः, क्रतुः, मखः ।
 २२. वृद्धश्रवाः - वासवः, इन्द्रः, देवराजः ।

२३. कुम्भसम्भवः	-	अगस्त्यः ।
२४. अब्जासनः	-	ब्रह्मा, चतुराननः, द्रुहिणः।
२५. परिणयः	-	विवाहः, उपयमः ।
२६. राक्षसः	-	असुरः, दैत्यः ।
२७. मुनिः	-	ऋषिः, यतिः ।
२८. शैलः	-	भूधरः, पर्वतः, गिरिः ।
२९. भूपतिः	-	राजा, महीपालः, भूधरः ।
३०. दुहिता	-	तनया, सुता, आत्मजा ।
३१. दिनम्	-	दिवा, अहः ।
३२. उरगः	-	नागः, सर्पः, भुजगः ।
३३. यमुना	-	कालिन्दी ।
३४. मेघः	-	जलधरः, घनः ।
३५. गरुडः	-	वैनतेयः ।
३६. अवतंसम्	-	आभरणम् ।
३७. कोविदः	-	विद्वान्, पण्डितः ।
३८. सचिवः	-	अमात्यः, मन्त्री ।
३९. सदनम्	-	गृहम्, वेश्म, भवनम् ।
४०. जलम्	-	तोयम्, वारि, नीरम् ।
४१. सूर्यः	-	भास्करः, तपनः ।
४२. वर्त्म	-	मार्गः, अध्वा ।
४३. अग्निः	-	पावकः, हुताशनः ।
४४. वायुः	-	पवनः, अनिलः ।

९. विरुद्धार्थकपदानि लिखत (C)

१. धर्मः	×	अधर्मः
२. सत्यम्	×	असत्यम्
३. सुखम्	×	दुःखम्
४. जयः	×	पराजयः
५. देवः	×	असुरः
६. मित्रम्	×	शत्रुः
७. उत्साहः	×	निरुत्साहः
८. शीघ्रम्	×	विलम्बम्

९. शाश्वतम्	×	नश्वरम्
१०. श्लाघा	×	निन्दा
११. अचरः	×	चरः
१२. दिवा	×	रात्रिः
१३. मृतः	×	जातः
१४. सितम्	×	असितम्
१५. पापम्	×	पुण्यम्
१६. विषम्	×	अमृतम्
१७. दुर्बलः	×	सबलः
१८. सञ्जनः	×	दुर्जनः
१९. स्मरणम्	×	विस्मरणम्
२०. आदरः	×	अनादरः
२१. शुद्धिः	×	अशुद्धिः
२२. सन्मार्गः	×	दुर्मार्गः
२३. स्वार्थः	×	परार्थः
२४. अभिमुखम्	×	पराङ्मुखम्
२५. अल्पम्	×	अधिकम्
२६. उत्पत्तिः	×	विनाशः
२७. उपकारः	×	अपकारः
२८. गुणः	×	दोषः
२९. कृतज्ञः	×	कृतघ्नः
३०. तमः	×	प्रकाशः

भाषान्तरपाठाः

कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत - (A)

१. लवकुशौ सीतायाः पुत्रौ ।
२. आकाशात् पतितं तोयं सागरं गच्छति ।
३. परोपकाराय वहन्ति नद्यः ।
४. बालिका गुरुं कथां पृच्छति ।
५. वैद्यः मनुष्याणां रोगान् निवारयति ।
६. श्वः मम माता आगमिष्यति ।
७. वयं सर्वदा सत्यं वदाम ।
८. कवयः संस्कृतिं रक्षन्ति ।

९. दुन्दुभेः शब्दः गम्भीरः भवति ।
१०. यूयं ग्रामं गच्छत ।
११. पुरा जनकः नाम राजा आसीत् ।
१२. आवां पाठम् अपठाव ।
१३. अद्य मम शालायां वार्षिकोत्सवः प्रचलति ।
१४. कोकिलः वसन्तकाले मधुरं कूजति ।
१५. इदानीम् अरण्ये प्राणिनाम् रक्षणम् आवश्यकम् ।
१६. जनाः गङ्गाजलं मालिन्यदूषितं न कुर्युः ।
१७. पितरः स्वपुत्रान् प्रीणयन्ति ।
१८. देहल्यां प्राचीनः लोहस्तम्भः अस्ति ।
१९. पक्षिणः शाखासु नीडानि रचयन्ति ।
२०. भारतदेशस्य संस्कृतिः सनातना वर्तते ।
२१. प्रयोजनमनुद्धिश्य न मन्दोऽपि प्रवर्तते ।
२२. कृषिः वाणिज्यञ्च राष्ट्रस्य नेत्रद्वयमिव स्तः ।
२३. शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् ।
२४. महाभारतसङ्ग्रामः अष्टादशदिनपर्यन्तं प्राचलत् ।
२५. गावः तृणं चरन्ति ।
२६. ज्ञानिनां सेवया बुद्धिमान् भवितुम् अर्हति ।
२७. सत्यं वद धर्मं चर ।
२८. इदानीं महिलाः सैन्ये अपि कर्म कुर्वन्ति ।
२९. आरोग्यं भास्करात् प्रार्थयेत् ।
३०. सत्यं वद धर्मं चर ।

संस्कृतभाषया अनुवदत (A)

1. काशियर्ली एडु विद्वान्सुनिदुनु.
There lived a scholar in Kashi.
2. डुदरदिनुद हणु केशुगे डुलुकुडुदु.
A fruit falls from the tree.
3. ररडुनु कुडुगलनु सुनुनिसुतुनै.
The king honours the poets.

4. ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.
I prostrate goddess Parvathi & lord Parameshwara, who are the parents of the universe .
5. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
The great sage Valmiki composed Ramayana
6. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ವೇದಧರ್ಮವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು.
Shankaracharya propogated veda dharma in India
7. ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮೂಕನೂ ಮಾತನಾಡುವನು.
Even a dumb person can speak by the grace of God
8. ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ?
What are you doing there ?
9. ಗಂಗಾನದಿಯು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. .
The river Ganga flows from Himalayan mountains.
10. ಕಪಿಯು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ.
A monkey climbs a tree.
11. ಈ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಹಳ ಸಿಹಿಯಾಗಿವೆ.
These mango fruits are very sweet.
12. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ.
We should have firm devotion in the Almighty.
13. ಮಕ್ಕಳು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ.
The children play in the garden.
14. ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.
The wild animals live in the forest.
15. ನಾವು ಇತರರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು.
We should live to serve others.
16. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆೋತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
The Students are writing the question and answer.

17. ನಾಳೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವರು.
My father is coming to the city tomorrow.
18. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು.
Mother and Motherland are greater than heaven.
19. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
India vows global peace.
20. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಗೀರ್ವಾಣವಾಣಿಯೆಂದು.
The other name of Sanskrit language is Girvanavani.
21. ದುಷ್ಯಂತನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ.
Dushyantha was the emperor of Hastinavathi.
22. 'ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ' ವು ಕಾಳಿದಾಸನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ.
Abhijnana Shakuntala is the famous drama composed by Kalidasa.
23. ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
Dushyantha helps Gods in the war between Gods and demons.
24. ಪರೋಪಕಾರದಿಂದ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
'Punya' is got by helping others.
25. ಪರಪೀಡನೆಯಿಂದ ಪಾಪವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
It is sinful to trouble others.
26. ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದನು.
Vyshampayana preached Mahabharatha to Janamejaya.
27. ಮಹಾರಾಜನು ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
The king protects the subjects.
28. ಶಕುಂತಲೆಯು ಕಣ್ವಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಳು.
Shakuntala was brought up in the ashram of the great sage Kanva.
29. ಗಂಗೆಯು ಎಲ್ಲರ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೆ.
The Ganga washes off the sins of all.

30. ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತಂದನು.

Bhagiratha brought Ganga to earth.

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शनी प्रश्नपत्रिका-१

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा 15 निमेषाः

अङ्काः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. द्वे विद्ये के ?
2. चटकस्य नाम किम् ?
3. जगदायुः कः ?
4. सुकेतुः कः ?
5. जगतः पिता कः ?
6. ज्यौतिषिकः कुत्र शयनमकरोत् ?
7. सुपर्णः कः ?
8. प्रच्छन्नगुप्तं धनं किम् ?
9. सन्मित्रस्य नाम किम् ?
10. 'श्री' महोदयस्य माता का ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया-कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. ब्रह्मणः स्वरूपं वर्णयत ।
12. वायसः सोद्वेगं किम् अचिन्तयत् ?
13. मे शक्तिः नास्ति इति हनूमान् किमर्थं वदति ?
14. हिमवान् स्वपुत्रीन् किमवोचत् ?
15. सुभाषितकारः मूर्खं कथं वर्णयति ?
16. कथं मनुष्यः मुक्तः भवति ?
17. 'श्री' महोदयस्य कृतयः ।

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत -(त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. प्रजासुखत्वे चन्द्रस्य वसुधायाः क्षमागुणैः ।
बुद्ध्या बृहस्पतेस्तुल्यो वीर्ये साक्षाच्छचीपतेः ॥
19. अहं केसरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुषा ।
जातः कमलपत्राक्ष हनूमन्नाम वानरः ॥
20. यावन्त्येतानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
मातरं कल्पयन्त्वेनामीशो हि जगतः पिता ॥

21. गिरिर्महान् गिरेरब्धिः महानब्धेर्नभो महत् ।
नभसोऽपि महत् ब्रह्म ततोऽप्याशा गरीयसी ॥
22. पापान्निवारयति योजयते हिताय गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्रुतं च न जहाति ददाति काले सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4 x 2 = 08

23. परा चैवापरा च ।
24. तच्छीघ्रं निष्क्रम्यताम् ।
25. निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन ।
26. एषः खलु दुष्टमहोरगकुलावासः ।
27. पूर्वं भवतः प्राणसङ्कटम् आपतितम् आसीत् ।
28. प्रदर्शयतां तावत् स्वविषयकं प्रामाण्यम् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत।(चतुर्णामेव)4 x 5 =20

- 29 श्रीरामस्य गुणान् सङ्ग्रह्य लिखत ।
30. मार्जारः शशकपिञ्जलौ कथं व्यापादयति ?
31. हनूमता कृता भीमसत्त्वपरीक्षा ।
32. विश्वामित्रस्य महिमानं विवृणुत ।
33. कन्येयं कुलजीवितम् इति पद्यभागस्य सारांशं लिखत ।
34. ज्यौतिषिक-गुरुनायकयोः संवादः । अथवा देवव्रतेन अनुभूतां कष्टपरम्परां वर्णयत ।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया) । 1 x 5 = 05

1. रघुवंशम् ।
2. किरातार्जुनीयम् ।
3. राजतरङ्गिणी ।
4. शिशुपालवधम् ।
5. मधुराविजयम् ।

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत।(एकस्य) 5 x 1 =05

1. कथासाहित्यम् - स्तोत्रसाहित्यम् । अथवा सुभाषितानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । 3 x 1 = 03

- i) धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च च हिते रतः ।
ii) तद्रूपं दर्शयामास यद्वै..... ।
iii) तत्र सत्रं परित्रातुं.....महामुनिः ।
(विश्वामित्रो, प्रजानाम् सागरलङ्घने,)

अ	आ
जलनिधिः	नदी ।
गरुडः	ज्येष्ठपुत्रः ।
सरयू	सागरः ।
अथर्वा	सुपर्णः ।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्यप्रश्नमिमाणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) आवयोः विवादः वर्तते ।
- ii) कौन्तेयः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत् ।
- iii) पथिकस्य मुखं ज्यौतिषिकेण लक्षितम् ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

नाविजित्य, अहिंसैव, श्रान्तोऽसि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

ह+उवाच, भवति+इति, तु+एतत् ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

ब्रह्मा	ब्रह्माणः
केन	काभ्याम्	-----
.....	वसुधयोः	वसुधानाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

वितरामि	वितरावः
.....	ऊचतुः	ऊचुः
आसीत्	आस्तां

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

विद्याविहीनः, अविलम्बेन, महापापम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

यादसां निधिः, स्थिरं चित्तं यस्य सः, बलेन उन्मत्तः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

मुक्त्वा, विधातुम्, श्रुतः ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

काकः, गृहम् ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

आदरः, मित्रम् ।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

i) ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ.

We should have firm devotion in the Almighty.

ii) ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ ?

What are you doing there ?

iii) ಕಪಿಯು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ.

A monkey climbs a tree.

iv) ರಾಜನು ಕವಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ.

The king honours the poets.

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

i) लवकुशौ सीतायाः पुत्रौ ।

ii) परोपकाराय वहन्ति नद्यः ।

iii) वयं सर्वदा सत्यं वदामः ।

iv) आवां पाठं अपठाम ।

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

जीवने अन्नापेक्षया जलस्य अधिकं महत्त्वम् अस्ति । अतः जलस्य अपरं नाम जीवनम् इति । अस्माकं देशः कृषिप्रधानः । देशस्य औद्योगिकः विकासः कृषिम् अवलम्ब्य एव तिष्ठति । कृषेः विकासाय जलमावश्यकम् । जलस्य मूलं तु वृष्टिः । वृष्टिकारणात् नद्यः प्रवहन्ति । नद्यः स्नानाय, पानाय सस्यसेचनाय च जलं वितरन्ति । नद्योऽपि वृष्टिमवलम्बन्ते ।

प्रश्नाः :-

i) जलस्य अपरं नाम किम् ?

ii) कृषेः विकासाय किम् आवश्यकम् ?

iii) नद्यः केभ्यः जलम् वितरन्ति ?

iv) नद्यः किम् अवलम्बन्ते ?

* * *

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शनी उत्तरपत्रिका-१

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ ನೀಡುವುದು.

1. द्वे विद्ये परा चैवापरा च ।
2. चटकस्य नाम कपिञ्जलः इति ।
3. जगदायुः वायुः ।
4. सुकेतुः यक्षः ।
5. जगतः पिता शिवः ।
6. ज्यौतिषिकः कटे शयनम् अकरोत् ।
7. सुपर्णः गरुडः ।
8. प्रच्छन्नगुप्तं धनं विद्या ।
9. सन्मित्रस्य नाम चन्द्रधरः ।
10. श्री महोदयस्य माता भागीरथम्मा ।

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया-कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पश्चानामेव) 5 x 2 = 10

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

11. द्वे विद्ये वेदितव्ये ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ್ದು; ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಮೀರಿದುದು. ಗೋತ್ರವಿಲ್ಲದುದು; ವರ್ಣರಹಿತವಾದುದು; ಪಾಣಿಪಾದಗಳಿಲ್ಲದುದು, ಕಣ್ಣುಕಿವಿಗಳಿಲ್ಲದುದು, ಅದು ನಿತ್ಯವೂ, ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪ್ತವೂ, ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಪಂಚಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುವರು.
12. विवादः विनाशाय ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಕತ್ತಲಾದರೂ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮರಳದಿದ್ದಾಗ ಉದ್ದೇಗಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕಾಗೆಯು 'ಕಪಿಂಜಲವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿತೋ, ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿತು.
13. सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದೇಹದ ಒಬ್ಬ ವಾನರನನ್ನು ನೋಡುವನು. ಭೀಮಸೇನನು ತನಗೆ ದಾರಿಬಿಡುವಂತೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಆದೇಶಿಸುವನು. ಅವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ, ಅವನ ದರ್ಪವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ತಾನು ವೃದ್ಧನೆಂದೂ, ತನಗೆ ಏಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿ ಬಾಲವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ಭೀಮಸೇನನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಹನುಮಂತನು ನುಡಿಯುವನು.
14. कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹಿಮವಂತನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಮಗು, ಇದೀಗ ನೀನು ಶಿವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಮುನಿಗಳೇ ಅರ್ಥಿಗಳು. ಗೃಹಸ್ಥನ ಫಲವನ್ನು ನಾನೀಗ ಪಡೆದೆ.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

15. सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು ಮೂರ್ಖರನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. - ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ಭತ್ತಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ತಾಪವನ್ನೂ, ಹರಿತವಾದ ಅಂಕುಶದಿಂದ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನೂ, ಕೋಲಿನಿಂದ ಹಸು,ಕತ್ತೆಗಳನ್ನೂ, ಔಷಧಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ರೋಗವನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ವಿಷವನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಔಷಧವಿಲ್ಲ.

16. वचनामृतम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ದಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವನು. ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವುದು. ವಸ್ತುದಾನವು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು; ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವನು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಚನಕಾರನು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು.

17. कन्नडकावः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಯವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಈ ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಂಗ್ಲಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ; ಹೊಂಗನಸು ಎಂಬುದು ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕವನಸಂಕಲನ; ಅವರ ಗದಾಯುದ್ಧ ನಾಟಕವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೇ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು; ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್ ಇನ್ನೊಂದು ರುದ್ರನಾಟಕವಾದರೆ, ಪಾರಸಿಕ ಎಂಬ ರುದ್ರನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರುದ್ರನಾಟಕವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत-(त्रयाणाम् एव) 3 x 3 = 9

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು

18. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನಾಧರಿಸಿದ आदर्शगुणा: ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ರಾಮನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆಯೂ, ಕ್ಷಮಾಗುಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೂ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೂ, ಬಲದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ಸಮನೆಂದು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿರುವನು.

19. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ सत्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಭೀಮಸೇನನೇ, ಜಗತ್ತಿಗೇ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ವಾಯುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಕೇಸರಿಯ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂಜನಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ) ಜನಿಸಿದ ಹನುಮಂತನೆಂಬ ವಾನರನು ನಾನು.

20. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇವಳನ್ನು (ಉಮೆಯನ್ನು) ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಕಾರಣ ಶಿವನು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೇ ತಂದೆಯಾಗಿರುವನು.

21. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಪರ್ವತವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪದಾರ್ಥವು. ಸಮುದ್ರವು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು. ಆಕಾಶವು ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು. ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುವು ಬ್ರಹ್ಮ. ಆದರೆ ಆಸೆ ಎಂಬುದು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು.

22. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯನ ಕಷ್ಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿತ್ರನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಭಾಷಿತಕಾರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

IV ಪಾಠನಾಮ उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. परा चैवापरा ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् स्वीकृतम् ।

अङ्गिराः शौनकं प्रति अवदत् ।

24. तच्छीघ्रं ।

इदं वाक्यं विवादः विनाशाय इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कपिञ्जलः शशकं प्रति अवदत् ।

25. निर्यातु रामः ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

वसिष्ठः दशरथं प्रति अवदत् ।

26. एषः खलु ।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् स्वीकृतम् ।

गोपकन्यकाः दामोदरं प्रति अवदन् ।

27. पूर्वं भवतः ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

ज्यौतिषिकः पथिकं प्रति अवदत् ।

28. प्रदर्शयतां तावत् ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

राजा सेनजित् देवव्रतं प्रति अवदत् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामिव)4x5 =20

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

29. आदर्शगुणाः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮನ ಆದರ್ಶಗುಣಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಾಕ್ರಮದ ವಿವರಣೆಗಳಿರಬೇಕು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ರಾಮನು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು, ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು.

30. **विवादः विनाशाय** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದವರನ್ನು ಮಾರ್ಜಾಲವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಾರ್ಜಾಲವು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಲು ಬಂದ ಕಪಿಂಜಲ ಹಾಗೂ ಮೊಲಕ್ಕೆ - 'ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ. ಹೇನು, ತಿಗಣೆ, ಕೂರೆ, ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು' ಎಂದಿತು. ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಾಲವು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು. ವಯಸ್ಸಿಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕಿವಿ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆದಕಾರಣ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ವಾದಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ. ತಪ್ಪಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. ಹೀಗೆ ವಂಚನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಸಾಯಿಸುವ ಬಗೆ.
31. **सत्त्वपरीक्षा** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನು ಭೀಮನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ದ್ರೌಪದಿಗಾಗಿ ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲು ಭೀಮನು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಒಂದು ಕಪಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮನು ಗರ್ವದಿಂದ ನನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದು ದರ್ಪದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದಾಗ ಹನುಮಂತನು ನೀನೇ ನನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಹೋಗು ನನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭೀಮನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಹನುಮಂತನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಅರಿವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.
32. **महर्षिवचनपालनम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಯು ತಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬಲ-ಆತಿಬಲಾ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದು. ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಜ್ಯಂಭಕಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.
33. **कन्येयं कुलजीवितम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಾರಾಂಶವು ಇರುವ ಹಾಗೆ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.
- ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಪರ್ವತರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಋಷಿಗಳು ಭೂಧರನಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ವತರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡುವುದು. ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೆ ಗೃಹಮೇಧಿ ಫಲವು ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿರಬೇಕು.
34. **ज्यौतिषिकस्य दिनम्** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿ-ಗುರುನಾಯಕ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ತಾನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಗುರುನಾಯಕನೇ ಇವನು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು ಬಂದ ದಾರಿಹೋಕನನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆಯುವುದು. ನಂತರ ಗುರುನಾಯಕನೇ ಇವನು ಎಂದು ಧೂಮವರ್ತಿಯ ಹಚ್ಚುವ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ತಳಮಳ. ಆಗ ಅವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು. ನಂತರ ದೈರ್ಯದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಥವಾ

ಸನ್ಮಿತ್ರಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ದೇವವ್ರತನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಸೇನಜಿತ್ ರಾಜನು ದೇವವ್ರತನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟಗಳ ವಿವರಣೆ. ಮೊದಲನೇ ಮಿತ್ರ ವಾಚಿಕಮಿತ್ರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ನಂತರ ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಭಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವುದು. ನಂತರ ಎರಡನೇ ಗೆಳೆಯನಾದ ಸೋಮದೇವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ

ಆಶ್ರಯಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಕೊನೆಯ ಗೆಳೆಯನಾದ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನು ಇವನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಮುಂತಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆ.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. रघुवंशम् - कालिदासः
2. किरातार्जुनीयम् - भारविः
3. राजतरङ्गिणी - कल्हणः
4. शिशुपालवधम् - माघः
5. मधुराविजयम् - गङ्गादेवी

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत।(एकस्य)5 x 1 =05

ಈ ಕೆಳಗೆ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

1. स्तोत्रसाहित्यम्

ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿರಬೇಕು. ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞರು, ಸರ್ವಶಕ್ತರು, ಸಾಧುಗಳು ಮುಂತಾದವರು. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಸ್ತೋತ್ರ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕವಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಅಥವಾ

सुभाषितानि ।

ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸುಭಾಷಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಗಳಿರಬೇಕು. ಸು ಉಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನುಡಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅದನ್ನೇ ಸೂಕ್ತಿಃ ಸುಭಾಷಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಕೇವಲ ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳು ನೀತಿ, ವ್ಯವಹಾರ, ಲೋಕನೀತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕು.

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

- i) धर्मज्ञः सत्यसन्धश्च प्रजानां च हिते रतः ।
- ii) तद्रूपं दर्शयामास यद्वै सागरलङ्घने ।

iii) तत्र सत्रं परित्रातुं विश्वामित्रो महामुनिः ।

सं ७७७७७ ३ अंकगण.

VIII 38. संयोजयत

अ	आ
जलनिधिः	सागरः
गरुडः	सुपर्णः
सरयू	नदी
अथर्वा	ज्येष्ठपुत्रः

सं ७७७७७ ४ अंकगण

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- कयोः विवादः वर्तते ?
- कः प्रणिपत्य वाक्यमब्रवीत् ?
- पथिकस्य मुखं केन लक्षितम् ?

सं ७७७७७ २ अंकगण.

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

नाविजित्य = न+ अविजित्य, अहिंसैव= अहिंसा+एव, श्रान्तोऽसि = श्रान्तो + असि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

ह+उवाच=होवाच, भवति+इति = भवतीति, तु+एतत् = त्वेतत्

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

ब्रह्मा	ब्रह्माणौ	ब्रह्माणः
केन	काभ्याम्	कैः
वसुधायाः	वसुधयोः	वसुधानाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

वितरामि	वितरावः	वितरामः
उवाच	ऊचतुः	ऊचुः
आसीत्	आस्तां	आसन्

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

विद्याविहीनः- विद्यायाः विहीनः । अविलम्बेन - न विलम्बेन । महापापम् - महत् च तत् पापं च ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

यादसां निधिः - यादोनिधिः । स्थिरं चित्तं येन सह - स्थिरचित्तः । बलेन उन्मत्तः - बलोन्मत्तः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

मुक्त्वा - क्त्वान्ताव्ययम्, विधातुम् - तुमुन्मन्ताव्ययम्, श्रुतः - क्त प्रत्ययः (भूतकृतदन्तः)

47. समानार्थकपदं लिखत ।

काकः = वायसः गृहम् = सदनम्

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

आदरः - अनादरः मित्रम् - शत्रुः।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

- i) भगवति दृढभक्तिः भवतु ।
- ii) त्वं किम् करोषि ?
- iii) वानरः वृक्षम् आरोहति ।
- iv) राजा कवीन् सम्मानयति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. ಕನ್ನಡಭಾಷಯಾ ಆಙ್ಗಭಾಷಯಾ ಅನುವದತ ।

- i) ಲವಕುಶರು ಸೀತೆಯ ಮಕ್ಕಳು.
- ii) ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ.
- iii) ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳೋಣ.
- iv) ನಾವಿಬ್ಬರು ಪಾಠವನ್ನು ಓದಿದೆವು.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदं पठित्वा पश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

- i) जलस्य अपरं नाम जीवनम् ।
- ii) कृषेः विकासाय जलम् आवश्यकम् ।
- iii) नद्यः स्नानाय, पानाय, सस्यसेचनाय च जलं वितरन्ति ।
- iv) नद्यः वृष्टिम् अवलम्बन्ते ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका-२

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा:15 निमेषाः

अङ्काः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. विश्वं कस्मात् सम्भवति ?
2. वासवः केषां राजा ?
3. शश-कपिञ्जलयोः विवादिनिर्णायकः कः ?
4. सागरः केन लङ्घितः ?
5. पुरुषादिनी का ?
6. मेना कस्य पत्नी ?
7. ज्यौतिषिकः कुत्र उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ?
8. दामोदरस्य भ्राता कः ?
9. कन्दैः फलैः के कालं क्षपयन्ति ?
10. सोमदेवः कस्य मित्रम् आसीत् ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. विश्वस्य उत्पत्तिः कथमिति सोदाहरणं लिखत ।
12. धर्मोपदेशं श्रुत्वा कपिञ्जलः शशकं किमाह ।
13. भीमसेनः आत्मानं कथं परिचाययति ?
14. हिमवान् ऋषीणाम् आगमने किम् उक्तवान् ?
15. सुभाषिते विद्या कथं प्रशंसिता ?
16. अक्कमहादेवी ज्ञान-भक्त्योः अविनाभावसम्बन्धं कथं वर्णयति ?
17. 'श्री' महोदयस्य विद्याप्रगतिः ।

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत (त्रयाणाम एव) 3 x 3 = 9

18. रामो विग्रहवान् धर्मः साधुः सत्यपराक्रमः ।
राजा सर्वस्य लोकस्य देवानामिव वासवः ॥
19. यत्वेददसीत् प्लवतः सागरं मकरालयम् ।
रूपमप्रतिमं वीर तदिच्छामि निरीक्षितुम् ॥
20. एवं वादिनि देवर्षौ पार्श्वे पितुरधोमुखी ।
लीलाकमलपत्राणि गणयामास पार्वती ॥

21. इदमत्रोत्तरं न्याय्यम् इति बुद्ध्या विमृश्य सः ।

आददे वचसामन्ते मङ्गलालङ्कृतां सुतां ॥

22. अलब्धमीहेद् धर्मेण लब्धं यत्नेन पालयेत् ।

पालितं वर्धयेन्नित्यं वृद्धं पात्रेषु निक्षिपेत् ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4x2= 8

23. यथोर्णनाभिः सृजते ।

24. अहिंसैव धर्ममार्गः ।

25. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे ।

26. इदानीं तु निद्रासमयः ।

27. न खलु न खलु विषादः कार्यः।

28. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामेव) 4 x 5 = 20

29. ताटका वृत्तान्तः ।

30. अङ्गिरसः हिमवन्तं किम् अवोचत् ?

31. ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

32. यमुनाहृदः ।

33. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत ।

34. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् । अथवा जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. कुमारसम्भवम् ।

2. महाभारतम् ।

3. मालतीमाधवः ।

4. सौन्दर्यलहरी ।

5. हितोपदेशः ।

36. शवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत। (एकस्य)5 x 1 =05

1. पञ्चमहाकाव्यानि । अथवा संस्कृतनाटकानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

i) यया तदक्षरम् अधिगम्यते ।

ii) रामो विग्रहवान्।

iii) अहानि अतिक्रान्तानि ।

(धर्मः, बहूनि, परा)

VIII 38. संयोजयत**1 x 4 = 04**

अ	आ
सत्यवहः	कृष्णः ।
सौमित्रिः	पर्वतराजः ।
मेना	भारद्वाजः ।
दामोदरः	लक्ष्मणः ।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)**1 x 2 = 02**

- नदीतीरे धर्मवादी तिष्ठति ।
- हनूमान् केसरिणः क्षेत्रे जातः ।
- रामः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)**6 x 2 = 12****40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)**

चैव, तत्रापरा, पुनरपि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

देव+ऋषिः, कन्या+इयम्, मा+अस्तु ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

पत्रस्य	पत्रयोः	-----
रामम्	रामौ	-----
-----	राज्ञोः	राज्ञाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

-----	विद्यते	विद्यन्ते
उत्तिष्ठ	-----	उत्तिष्ठत
अस्ति	स्तः	-----

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

ज्येष्ठपुत्रः, धर्मोपदेशकः, मकरालयम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

स्वस्य देशे, महान् च असौ कपिः च, वीराणां पानम् ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

क्रीडत्, योक्तुम्, विज्ञेयः ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

पवनः, विद्वान् ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

तमः, विषम् ।

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

i) मरुदिन्द हणु कङ्गं बलकुतुदु.

A fruit falls from the tree.

ii) ः मरुवलन हणुगुलु बहल सुललरुगलवु.

These mango fruits are very sweet.

iii) मकुलु लुदुगुनवनदलुलु अडवलदुतुलुरु.

The children play in the garden.

iv) डररतवु वलशुतुलरुगुगुलु डुडुडुलुसुतुदु.

India vows global peace.

50. कनुडडरुडुडुडुडु वरु अलुवदत ।

1 x 4 = 04

i) डरललकरु गुरुं कथरुं डुरुकुतुतु ।

ii) कवडुः संसुकुरुतुतु रकुषनुतु ।

iii) कुुकुललः वसनुतुकरुले मधुरुं कुुकुतु ।

iv) डकुषुणः शरखुरसु नुडरनु रकडनुतु ।

XII 51. डरकुषुडुडुडुडु डुठुतुवल डुरशुनरनुडु उतुतररुणु लुखत - (संसुकुरुतुडुडुडुडु)

04

कशुकुतु अनुधः ररतुरु वुडुडुणुडुडुगुणु गकुषुतुतु सुडु । सः अतुव डुदुडुडुडुडु तथर वुनडुवरनु क आसुतु । सः दकुषुणहसुते दणुडुडुधररडुतु । वरडुहसुतेन क डुरदुडुडुडु डुकुडु अवहतु । तसुडु डुरुः कशुकुतु कुडुतुलडुडुतुः कुडुडुः अडुडुगकुषुतु । कुडुडुः अनुधुं दुरुषुतुडु केशुतुं कुरुतुडु डुकुषुतु । अतः अडुकुषुतु कसुडुतु तुवं अनुधः सनु दुडुडु वहसु । कडुडुडुडुडु तुरु डुरडुडुडुडुडु डुकुतु । इदं शुरुतुवल अनुधः खुडुडुः अडुडुवतु । डुडुः डुरहरसररुथु अडुकुषुतु इतु डुडुडु डुडुडु डुडुडुडुडु न डुडु दुडुडुडु डुरडुडुडुडुडु । तथरडु डुररतुरु दुडुडुडुडु डुडुडु डुडुडुडु डुडुडु डुडुडुडुडु डुडुडुडुडु । तसुडुतु डुडुडु धुरुतु दुडुडुः इतु अवदतु । कुडुडुः तदुडुडुडुडु शुरुतुवल लडुडुडुतुः तुरुषुणुडु गतु ।

डुरशुनरुः -

i) अनुधः कुडुडुडुः आसुतु ?

ii) अनुधः दकुषुणहसुते कडुडु अधररडुतु ?

iii) अनुधः डुरदुडुडुडु डुकुन हसुतेन आवहतु ?

iv) कः तुरुषुणुडु गतु ?

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका-२

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. विश्वम् अक्षरात् सम्भवति ।
2. वासवः देवानां राजा ।
3. शश-कपिञ्जलयोः विवादनिर्णायकः अरण्यमार्जारः ।
4. सागरः हनूमता लङ्घितः ।
5. पुरुषादिनी ताटका ।
6. मेना पर्वतराजस्य पत्नी ।
7. ज्यौतिषिकः वटवृक्षस्य अधः उपविश्य ग्राहकान् प्रतीक्षते ।
8. दामोदरस्य भ्राता सङ्कर्षणः ।
9. कन्दैः फलैः मुनिवराः कालं क्षपयन्ति ।
10. सोमदेवः देवव्रतस्य मित्रम् आसीत् ।

प्रतियोगेण संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत - 1 अंक

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. द्वे विद्ये वेदितव्ये एव पार्श्वे विद्ये विद्ये हेतुं लुक्त्तियुयायितु एव विषयवन्नु मूरु लुदाकरणं गेणुंदिगे स्तुषुपुडिसलुगिदे. विद्ये हेतुं सृष्टियुयायितुं बुदन्नु नम्पु प्रुचिन ऋषिमुनिगुलु हिन विवरिसुवरु. जेदेवु बलुयन्नु सृष्टिसि ताने हिनं दुकुकुवुवंते, भुमियु मेले ससुगुलु बेलुयुवंते, बुदुकिरुव जेवियु मेले रुरुेमुगुलु बेलुयुवंते, नुशविल्लदु ब्रुह्मनिदु उ विद्ये सृष्टियुगिदे.

12. विवादः विनाशाय एव पार्श्वे धर्मेपदुवन्नु केलुदु मूलवु तनु हगुरु गुबुचुचियु नडुवणु जगुलुवन्नु बिडिसि, न्युयुनिणुयुवन्नु मुरुडुबुहुदुदु ननुबुतुदु. अदुकरणु नदिउेरदुदु धरुमुवुदियु निउरुवनु. अवुन बुलु तमु वुदुवन्नु मुणुडुसुरुणुवुदु कडुनुजुलुनिगे हेलुतुदु.

13. सत्त्वपरीक्षा एव पार्श्वे हनुमुतनु भुेमसुननु पुरेकुसुवु समुयुदुदु उ सनुदुभुवन्नु कुरुणुबुहुदु. भुेमसुननु दुुरुपुदिगेदु सुुगुणुधुका पुषुवन्नु तुरुलुदु हुरुेरुतुगु, मुरुगुमुदुदुदुदु अनुनुननु अतुकरुयुनुदु वुनुरनु रुरुपुदुदु कुलुतुरुतुनु. तनुगे दुरुरुयुनु बिडुवुवंते भुेमसुननु दुपुदुदुदु अणुणुसुनुतुनु. उ सनुदुभुवन्नु भुेमनु बुदुदु हगुरु देहुबुलुवन्नु हुरुणुदुदुवु हनुमुतनु सुुरुेदुरनु तनुदुनु, अवुन तेजुसुगे तनु सुमनुननुदुनु, युदुदुदुदुदु निगु, हिसुलु तनु शुकुनुदुनु, तनु पुरुषुवन्नु तुुरुेरुसुवुनुदुनु, पुरुचुयुसुकरुणुदुनु.

14. कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಹಿಮವಂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು -ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಂಗೆಯಿಂದಲೂ, ಅವರ ಪಾದ ತೊಳೆದ ನೀರಿನ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೂ ತಾನು ಪೂತನಾಗಿರುವನೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಕಾರಣ ತಾನು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಮಗಳು ಈ ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

15. सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯೆಯು ಒಬ್ಬ ಮಾನವನ ಅಧಿಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಅದು ನಮಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪತ್ತು, ವಿದ್ಯೆಯು ನಮಗೆ ಭೋಗವನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಿ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ತರುತ್ತದೆ.ವಿದ್ಯೆಯು ಗುರುಗಳಿಗೂ ಗುರು. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ವಿದ್ಯೆಯೇ ನಮಗೆ ಬಂಧು. ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವತೆಯಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯು ರಾಜರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವುದೇ ಹೊರತು ಹಣವಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವನು ಪಶುವಿಗೆ ಸಮಾನ.

16. वचनामृतम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಪಮೆಯ ಮೂಲಕ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನವು ಸೂರ್ಯನಂತೆ. ಭಕ್ತಿಯು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಂತೆ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಕಿರಣಗಳಿರದೆ ಸೂರ್ಯನಿರುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನವಿರದೆ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಯಿರದೆ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಈ ವಚನದ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

17. कन्नडकण्वः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಎ. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಮದ್ರಾಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ, ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಮತ್ತು ಎಲ್.ಎಲ್.ಎಂ. ಪದವಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 2 ಅಂಕಗಳು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत -(त्रयाणाम् एव) 3 x 3 = 9

18. रामो वासवः ॥

आदर्शगुणाः ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ: ರಾಮನು ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತುಬಂದಂತೆ ಇರುವವನು, ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದವನು, ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವನು, ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳ ರಾಜನಾಗಿರುವಂತೆ, ಇವನು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ರಾಜನಾಗಿರುವನು.

19. यत्वेददसीत् निरीक्षितुम् ॥

सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ: ಎಲೈ ವೀರನೆ, ನೀನು ಮಕರಾಲಯವಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಇದ್ದ ಆ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಹನುಮಂತನನ್ನು ವಿನಂತಿಸುವನು.

20. एवं वादिनि पार्वती ॥

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ಅಂಗಿರಸ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶಿವನ ಬಗ್ಗೆ ಪರ್ವತರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತಂದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಕಮಲದದಳಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿದಳು.

21. इदमत्रोत्तरं सुताम् ॥

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಇದೇ ಉತ್ತರವೇ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಮಂಗಳವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿದ್ದ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದನು

22. अलब्धईहयेत् निक्षिपेत् ॥

सुक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನಮಗೆ ದೊರೆಯದುದನ್ನು ನಾವು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪಡೆದುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ದಿನ ದಿನವೂ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವೃದ್ಧಿಯಾದುದನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) - 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. यथोर्णनाभिः सृजते ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् चितम् ।

अङ्गिराः शौनकं वदति ।

24. कृतावभृथो भवितुमभिलषामि ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् चितम् ।

विश्वामित्रः दशरथं वदति ।

25. यक्षः ताटकाख्यां सुतां लेभे ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् चितम् ।

विश्वामित्रः रामलक्ष्मणौ वदति ।

26. इदानीं तु निद्रासमयः ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् चितम् ।

ज्यौतिषिकः स्वपत्नीं वदति ।

27. न खलु न खलु विषादः कार्यः।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् चितम् ।

दामोदरः सर्वाः गोपकन्यकाः वदति ।

28. नाहं विस्मरामि तवोपकारम् ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् चितम् ।

सोमदेवः देवव्रतं वदति ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत । (चतुर्णामिव) 4 x 5 = 20

29. ताटका वृत्तान्तः ।

महर्षिवचनपालनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದಶರಥಕುಮಾರರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾಗ, ತಾಟಕೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಸುಕೇತುವೆಂಬ ಯಕ್ಷನು ಬ್ರಹ್ಮನವರದಿಂದ ತಾಟಕೆಯೆಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸುಂದನು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿದನು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರೀಚನೆಂಬ ನೀಚ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಸುಂದನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಾಗಿ, ಮಾರೀಚನು ಅಗಸ್ತ್ಯಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ, ಅವರ ಶಾಪದಿಂದ ಹೆಣತನ್ನುವವನಾದನು. ತಾಟಕೆಯೂ ನರಭಕ್ಷಕಳಾದಳು. ಬ್ರಹ್ಮನ ವರದಿಂದ ಸಾವಿರ ಆನೆಯ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾರೀಚನೊಂದಿಗೆ ಜನಪದಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

30. अङ्गिरा : हिमवन्तं किम् अवोचत् ?

कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವನು ಅವಳಿಗೆ ಒಲಿದನು. ಕನ್ಯಾಧಿಯಾದ ಶಿವನು ತನಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಉಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಪರ್ವತರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಹಿಮವಂತನಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಆಗಮನದ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಯಾದ ಅಂಗಿರಸನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು. ತಾವು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಕಾರ್ಯ ಅವನದ್ದೇ ಎಂದೂ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಆ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಭಾಗಿಗಳು , ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶಿವನು ಉಮೆಯನ್ನು ವರಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿದುದು, ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಶಿವನು ತಂದೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಉಮೆಯು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾಗುವಳೆಂದೂ. ಶಿವನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವವನು, ಅವನು ಯಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವರೇ ಹೊರತು, ಶಿವನು ಯಾರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮಗಳ ಸಂಬಂಧದ ದೆಶೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೂ ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ - ಈ ಅಂಶಗಳು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

31. ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

ज्यौतिषिकस्य दिनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತ - ಅವನು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ - ಗುರುನಾಯಕನ ಆಗಮನ- ಅವನ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಗುರುನಾಯಕನಿಗೆ ಅವನು ಹೇಳಿದ ಭವಿಷ್ಯ - ಅವನ ನಿರಾಳತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿರಬೇಕು.

32. यमुनाहृदः ।

सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾಮಡುವಿನ ವರ್ಣನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿಯ ಎಂಬ ವಿಷಸರ್ಪವು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವನ್ನು ಸೇರಿದುದು - ಇಡೀ ಯಮುನೆಯ ನೀರು

ವಿಷಮಯವಾಗಿ, ಆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದ ಜೀವಿಗಳು ಅಸುನೀಗಿದುದು - ಗೋಕುಲದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ದಾಮೋದರನು ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿಗೆ ಇಳಿದುದು- ಆ ವಿಷಸರ್ಪವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಐದು ಹೆಡೆಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದುದು - ಕಾಳಿಯನ ಆಕ್ರೋಶ - ಅವನ ಶರಣಾಗತಿ - ದಾಮೋದರನ ಅಭಯ - ವಿಷವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಾಳಿಯ ನಿರ್ಗಮನ - ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

33. सेनजित् तथा देवव्रतस्य सम्भाषणं लिखत ।

ಸನ್ಮಿತ್ರಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಿತ್ರನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಸೇನಜಿತ್ ವೈಶಾಲಿ ನಗರಿಯ ರಾಜ. ದೇವವ್ರತ ಅವನ ಮಂತ್ರಿ. ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಲಾಪ - ರಾಜನಿಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೂ ಸಮನಲ್ಲವೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ವಾದ- ಪಂಡಿತನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಅವನದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೌರವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ವಾದ- ಅದನ್ನೊಪ್ಪದ ರಾಜ - ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶ- ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

34. 'श्री' महोदयस्य आदर्शमयं जीवनम् ।

ಕನ್ನಡಕರ್ನಾಟಕ: ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ' ಅವರ ಜೀವನಚರಿತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕನ್ನಡಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮ - ಅವರ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯ - ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಬಗೆ - ಅವರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ - ಅವರಿಗೆ 'ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಣ' ಎಂದು ಬಿರುದು ಬರಲು ಕಾರಣ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

अथवा

जीवविज्ञानं परिसरविज्ञानं च अधिकृत्य लघुटिप्पण्यौ रचयत ।

ವಿಜ್ಞಾನಪಥ: ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಮಾಡಿದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜೀವವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ - ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಾಳಜಿ, ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾನೂನು, ಕಾಯ್ದೆಗಳು- ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. कुमारसम्भवम् - कालिदासः।
2. महाभारतम् - व्यासः ।
3. मालतीमाधवः - भवभूतिः ।
4. सौन्दर्यलहरी - शङ्कराचार्यः ।
5. हितोपदेशः - नारायणपण्डितः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 1 ಅಂಕ.

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत ।(एकस्य)5 x 1 =05

1. पञ्चमहाकाव्यानि ।

ಪಂಚ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಘುವಂಶಮ್, ಕುಮಾರಸಮ್ಭವಮ್, ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯಮ್, ಶಿಶುಪಾಲವಧಮ್, ನೈಷಧೀಯಚರಿತಮ್ - ಈ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತರವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

अथवा

संस्कृतनाटकानि ।

संस्कृतभाषायाम् न्यायिकस्य समासार्थस्य रूपाङ्क- अदरव्याख्या - प्रमुखन्यायकाराणां भाषा, काण्डास, शूद्रक, भवभूति मूलादयः कृतीनां परिचयविवरणम्।

संस्कृतस्य लक्षणानि 5 अङ्काः।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

i) परा यया तदक्षरम् अधिगम्यते ।

ii) रामो विग्रहवान् धर्मः ।

iii) बहूनि अहानि अतिक्रान्तानि ।

संस्कृतस्य लक्षणानि 3 अङ्काः।

VIII 38. संयोजयत

1 x 4 = 04

अ

आ

सत्यवहः

भारद्वाजः

सौमित्रिः

लक्ष्मणः

मेना

पर्वतराजः

दामोदरः

कृष्णः

संस्कृतस्य लक्षणानि 4 अङ्काः।

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

i) कुत्र धर्मवादी तिष्ठति ?

ii) हनूमान् कस्य क्षेत्रे जातः ?

iii) कः स्त्रीवधशङ्काम् अकरोत् ?

संस्कृतस्य लक्षणानि 2 अङ्काः।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

चैव = च + एव, तत्रापरा = तत्र + अपरा, पुनरपि = पुनः + अपि ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

देव + ऋषिः = देवर्षिः, कन्या + इयम् = कन्येयम्, मा + अस्तु = मास्तु ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

पत्रस्य पत्रयोः पत्राणाम्

रामम् रामौ रामान्

राज्ञः राज्ञोः राज्ञाम्

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

<u>विद्यते</u>	विद्येते	विद्यन्ते
उत्तिष्ठ	<u>उत्तिष्ठतम्</u>	उत्तिष्ठत
अस्ति	स्तः	<u>सन्ति</u>

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

ज्येष्ठपुत्रः - ज्येष्ठश्चासौ पुत्रश्च । धर्मोपदेशकः - धर्मस्य उपदेशकः ।
मकरालयम् - मकराणाम् आलयः तम् ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

स्वस्य देशे - स्वदेशे । महान् च असौ कपिः च - महाकपिः । वीराणां पानम् - वीरपाणम् ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

क्रीडितम् - भूतकृदन्तः, योक्तुम् - तुमुन्नन्ताव्ययम्, विज्ञेयः - विध्यर्थककृदन्तः ।

47. मानार्थकपदं लिखत ।

पवनः - अनिलः, विद्वान् - पण्डितः ।

48. वरुद्धार्थकपदं लिखत ।

तमः × प्रकाशः, विषम् × अमृतम् ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 2 ಅಂಕಗಳು.

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

- वृक्षात् फलं पतति ।
- इमानि आम्रफलानि मधुराणि सन्ति ।
- बालाः उद्यानवने क्रीडन्ति ।
- भारतदेशः विश्वशान्तिम् अभिलषति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

1 x 4 = 04

- ಹುಡುಗಿಯು ಗುರುವನ್ನು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.
- ಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಕೋಗಿಲೆಯು ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪಕ್ಷಿಗಳು ರೆಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

- अन्धः बुद्धिमान् विनयवान् च आसीत् ।

- ii) अन्धः दक्षिणहस्ते दण्डम् अधारयत् ।
iii) अन्धः वामेन हस्तेन दीपम् अधारयत् ।
iv) कुमारः लज्जितः तूष्णीं गतः ।
- सरिय्याद ँडुरगङ्गं 4 अंकगळु.

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शनी प्रश्नपत्रिका-३

संस्कृतम् (09)

समयः : 3 घण्टा 15 निमेषाः

अङ्कः : 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10 x 1 = 10

1. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः कः ?
2. त्यागे रामः केन समः ?
3. कपिञ्जलः कुत्र वसति स्म ?
4. हनूमतः पिता कः ?
5. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कीदृशम् अभूत् ?
6. कन्यार्थेषु के गृहिणीनेत्राः भवन्ति ?
7. कुत्र अन्धकारः आवृतः ?
8. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं कम् आकारयन्ति ?
9. नभसोऽपि किं महत् ?
10. वैशाली नाम पुरीं कः प्रशशास ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया -कन्नडभाषया -आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।(पञ्चानामेव) 5 x 2 =10

11. ब्रह्मविद्यायाः परम्परां लिखत ।
12. वायसकपिञ्जलयोः कालः कथं गच्छति स्म ?
13. भीमसेनः हनूमतः विषये किं वदति ?
14. मुनयः किमर्थं हिमवतः समीपम् आगताः ?
15. सुभाषितोत्तरीत्या लोकस्थितिः कीदृशी ?
16. "श्री'महोदयस्य शिष्यवात्सल्यम् ।
17. कूडलसङ्गमप्रसादनस्य पद्धतिः का ?

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत-(त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. मृदुश्च स्थिरचित्तश्च सदा भव्योऽनसूयकः ।
प्रियवादी च भूतानां सत्यवादी च राघवः ॥
19. उत्तिष्ठ देहि मे मार्गं पश्य वा मेऽद्य पौरुषम् ।
मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये यमक्षयम् ॥
20. एते वयममी दाराः कन्येयं कुलजीवितम् ।
ब्रूत येनात्र वः कार्यमनास्था बाह्यवस्तुषु ॥
21. चलन्ति गिरयः कामं युगान्तपवनाहताः ।
कृच्छ्रेऽपि न चलत्येव धीराणां निश्चलं मनः ॥
22. तृणानि भूमिरुदकं वाक् चतुर्थी च सूनुता ।
एतानि तु सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामेव) 4 x 2 = 08

23. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ।
24. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः ।
25. व्यापदनीया त्वयेति ।
26. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि ।
27. नागं मे वशं करोमि ।
28. अहो धिङ् मां इमौ स्वार्थिनौ सखायौ ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत ।(चतुर्णामेव) 4 x 5 = 20

29. मार्जारस्य धर्मोपदेशः।
30. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् ।
31. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देहः कः ? सः कथं निवारितः ।
32. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः।
33. "सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ।
34. देवव्रत - चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत । अथवा "श्री"महोदयस्य कन्नडसेवा ।

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया) ।

1 x 5 = 05

1. रामायणम् ।
2. नैषधीयचरितम् ।
3. पञ्चतन्त्रम् ।
4. दशकुमारचरितम् ।
5. मेघदूतम् ।

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणिं रचयत ।(एकस्य) 5 x 1 = 05

1. उपनिषदः । अथवा पुराणानि ।

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

- i) ब्रह्मा देवानां सम्बभूव ।
- ii) स्वस्य धर्मस्य ।
- iii) असारोऽयं ।
(संसारः, प्रथमः, रक्षिता)

अ	आ
विश्वामित्रः	महाकाव्यम्
कुमारसम्भवम्	गाधिनन्दनः
सङ्कषणः	हृदः
यमुना	बलरामः

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्यप्रश्ननिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) ते परिसररक्षणम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म ।
- ii) सकलेष्वपि प्राणिषु दया आपेक्ष्यते ।
- iii) मङ्गलालङ्कृतां सुताम् आददे ।

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40. सन्धिं विभजत (द्वयोः)

देवासुरः, बहून्यहानि, तुल्योऽहम् ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

सर्वस्य+औषधम्, पिशित+अशनः, यावत्+निशासमये ।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

इमाम् इमे ।

तृणं तृणानि ।

..... मुनी मुनयः ।

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

रक्षतु रक्षताम् ।

भवेयम् भवेम ।

..... आस्ताम् आसन् ।

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

अनित्यानि, सूर्यातपः, महावीर्यः ।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

भूतानां योनिः, शास्त्रेषु विहितम्, पीवरा तनुः यस्य सः

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

गत्वा, निरीक्षितुम्, अथ ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

दुहिता, सचिवः।

प्रथमपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका-३

संस्कृतम् (09)

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत -

10 x 1 = 10

1. ब्रह्मणः ज्येष्ठपुत्रः अथर्वः ।
2. त्यागे रामः धनदेन समः ।
3. कपिञ्जलः वृक्षस्य कोटरे वसति स्म ।
4. हनूमतः पिता केसरी ।
5. दशरथस्य कृते महर्षिभाषितं कर्णपरुषम् अभूत् ।
6. कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः गृहिणीनेत्राः भवन्ति ।
7. ज्यौतिषिकस्य कार्यक्षेत्रे अन्धकारः आवृतः ।
8. गोपकन्यकाः दामोदरं वारयितुं सङ्कर्षणम् आकारयन्ति ।
9. नभसोऽपि महत् ब्रह्मा ।
10. वैशाली नाम पुरीं सेनजित् राजा प्रशशास ।

सरಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ ನೀಡುವುದು.

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया - कन्नडभाषया - आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡನು. ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅಥರ್ವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಥರ್ವನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಗಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಂಗಿರನು ಸತ್ಯವಹ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಭಾರದ್ವಾಜನು ಅಂಗಿರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಶೌನಕನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿ, ಅಂಗಿರಸನು ಅವನಿಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು.
12. ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೂಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಅನೇಕ ಸುಭಾಷಿತ ಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಚಿಂತನೆ, ದೇವರ್ಷಿ- ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ- ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪುರಾಣ ಚರಿತೆಗಳ ಕಥೆಗಳ, ತಾವು ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಟನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಭರಿತ ವಿಷಯ ವಿನಿಮಯಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.
13. ಭೀಮಸೇನನು ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದೇಹದ ಒಂದು ವಾನರನನ್ನು ನೋಡುವನು. ನನ್ನ ಸಹೋದರನಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಶಕ್ತಿವಂತನೂ, ಶೂರನೂ, ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನೂ ಆದ ಹನುಮಂತನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ. ನಾನು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಭೀಮಸೇನನು ತನಗೆ ದಾರಿಬಿಡುವಂತೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಆದೇಶಿಸುವನು.

14. ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಅವಳು ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ವಧುವಾಗಿ ಬೇಡಲು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಹಿಮವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು.

15. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನವರಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪರಿಜನರಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನೂ, ದುರ್ಜನರಲ್ಲಿ ಕಠೋರತೆಯನ್ನೂ, ಉತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ, ರಾಜನಲ್ಲಿ ನಯವನ್ನೂ, ವಿದ್ವಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ಸರಳಭಾವವನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವನೋ, ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಿಯೋ, ಅವನ ಗುಣಸ್ವಭಾವದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜವು ಅಂತೆಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

16. ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅನೇಕ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳು 'ಶ್ರೀ' ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರೊ. ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಅವರು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಓದಿದ ಶ್ರೀ ಯವರು ಆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿ, 'ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಲು ನನ್ನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಕಲಬುರಗಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ' ಗದಾಯುದ್ಧ 'ನಾಟಕವು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ' ಯಮನಸೋಲು ' ನಾಟಕವನ್ನೂ ಅಭಿನಯಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಅವರು ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನೇ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಇದು ಶ್ರೀ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯ .

17. ಕಳ್ಳತನಮಾಡದೆ, ಕೊಲೆಮಾಡದೆ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದೆ, ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೆ, ಇತರರನ್ನು ಅಸಹ್ಯಭಾವದಿಂದ ನೋಡದೆ, ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇತರರನ್ನು ತೆಗಳದೆ ಇರುವುದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇದು ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯೂ ಹೌದು. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯೂ ಹೌದು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत - (त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಆದರ್ಶಗುಣಾಃ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ರಾಮನು ಮೃದುಸ್ವಭಾವದವನೂ, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಸದಾ ಭವ್ಯನೂ, ಅಸೂಯೆಯಿರದವನೂ, ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡುವವನೂ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹಪರನೂ, ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

19. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ಭೀಮನು ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ದರ್ಪದಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ - ಎಲೈ ಕಪಿಯೆ, ಏಳು, ನನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನೋಡು. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನು.

20. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ कन्येयं कुलजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ :- ಈ ನಾನು, ಈ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾದ ಈ ನನ್ನ ಮಗಳು - ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರದ ತಮಗೆ ಈ ಮೂರುಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ತಮಗೆ ಯಾವಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ವತರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

21. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು सूक्तिकुसुमानि ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಯ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಗಿರಿಗಳು ಬದಲಾದವು, ಆದರೆ ಧೀರರ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

22. ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಕೃತುಮಾನಿ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಅರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ :- ಸಜ್ಜನರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಸನ, ಭೂಮಿ, ಮತ್ತು ನೀರು ಈ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ, ಹೃದ್ಯವಾದ ಮಾತು ಕೂಡ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಾಠದ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

IV ಪಾಠನಾಮ उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् ? इति - संस्कृतभाषया लिखत (चतुर्णामिव) - 4 x 2 = 08

(पाठस्य नाम - 1 अङ्कः, कः कं प्रति अवदत् - 1 अङ्कः ।)

23. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ।

इदं वाक्यं द्वे विद्ये वेदितव्ये इति पाठात् स्वीकृतम् ।

शौनकः अङ्गिरसं प्रति अवदत् ।

24. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः ।

इदं वाक्यं विवादः विनाशाय इति पाठात् स्वीकृतम् ।

शश-कपिञ्जलौ तीक्ष्णदंष्ट्रं प्रति अवदताम् ।

25. व्यापदनीया त्वयेति ।

इदं वाक्यं महर्षिवचनपालनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कौशिकः श्रीरामं प्रति अवदत् ।

26. अत्यन्तं श्रान्तोऽसि ।

इदं वाक्यं ज्यौतिषिकस्य दिनम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

ज्यौतिषिकः पान्थं प्रति अवदत् ।

27. नागं मे वशं करोमि ।

इदं वाक्यं सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि इति पाठात् स्वीकृतम् ।

दामोदरः सङ्कर्षणं प्रति अवदत् ।

28. अहो धिङ् मां इमौ स्वार्थिनौ सखायौ ।

इदं वाक्यं सन्मित्रम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

देवव्रतः स्वमनसि अचिन्तयत् ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लघुटिप्पणीः लिखत । (चतुर्णामिव) 4 x 5 = 20

29. मार्जारस्य धर्मोपदेशः ।

विवादः विनाशाय ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಾರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಸಂಸಾರವು ಸಾರವಿಲ್ಲದ್ದು, ಪ್ರಾಣಗಳಂತೂ ಕ್ಷಣಭಂಗುರಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಿಯಜನರ ಸಮಾಗಮವೂ ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಾಯಾಲೋಕದಂತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಶರೀರದ ನಶ್ವರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.

30. भीमसेनस्य पात्रचित्रणम् ।

सत्त्वपरीक्षा ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ತರಲು ಹೊರಟ ಭೀಮನಿಗೆ ಆಂಜನೇಯನು ಕಪಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಂತ ದರ್ಪಿಷ್ಟಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತೋರುವ ಭೀಮನು ಸ್ವತಃ ಆಂಜನೇಯನೇ ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರುಹಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ

ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಪಿಯೇ ಆಂಜನೇಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅತ್ಯಂತ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರವು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

31. ताटकावधसन्दर्भे श्रीरामस्य सन्देहः कः ? सः कथं निवारितः ।

महर्षिवचनपालनम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಬರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯ ಶಂಕೆ, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ನಿವಾರಿಸುವಾಗ ಕೊಡುವಂತಹ ಭಾರ್ಗವ ಜನನೀ, ಮನ್ದರಾ ಮುಂತಾದ ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರವು ಇರಬೇಕು.

32. ज्यौतिषिकस्य पूर्वजीवनवृत्तान्तः।

ज्यौतिषिकस्य दिनम् ಎಂಬ ಪಾಠ ದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ಪೂರ್ವಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವು ವಿವೃತವಾಗಿದೆ.

ಆತನ ದಿನದ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಹಿಂದೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಜ್ಯೋತಿಷಿಯಾಗುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿಕನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ, ಹಿಂದೆ ಸ್ನೇಹಿತನೊಡನೆ ಆದ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಹೆದರಿ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ, ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

33. "सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ।

"सान्तःपुरः शरणागतोऽस्मि" ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ಕಥೆ ವಿವರಣೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಮಹಾಪ್ರದದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಯನ ವಾಸ ಅದರಿಂದ ಗೋಕುಲದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿವರಣೆ, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದ ಕಾರ್ಯ, ಬಲರಾಮನ ಸಹಯೋಗ, ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರ ಆತಂಕಭರಿತ ಅಲಾಪ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಯರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರ್ದಿತನಾದ ಕಾಲಿಯ, ತನ್ನ ಸಪರಿವಾರ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಾಲಿಯನಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಇವಿಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಪಾಠದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

34. देवव्रत - चन्द्रधरयोः मैत्रीं वर्णयत ।

सन्मित्रम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವವ್ರತನು ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಚಂದ್ರಧರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು, ಆತನ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಆತಿಥ್ಯ, ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.

अथवा

"श्री'महोदयस्य कन्नडसेवा ।

कन्नडकण्वः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರವರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಮೋಘವಾದದ್ದು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸಿವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾದ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಕಥೆ, ಕವನ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಯುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದರು. 'ಸಿರಿ ಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ವಿನೀಯ ಘೋಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಉತ್ತರವು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI 35. एतासां कृतीनां कवीनां नाम सूचयत (संस्कृतभाषया ।

1 x 5 = 05

1. रामायणम् - वाल्मीकिः
2. नैषधीयचरितम् - श्रीहर्षः
3. पञ्चतन्त्रम् - विष्णुशर्मा ।
4. दशकुमारचरितम् - दण्डिः
5. मेघदूतम् - कालिदासः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 1 ಅಂಕ.

36. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नड भाषया आङ्ग्लभाषया वा लघु टिप्पणिं रचयत ।(एकस्य)5 x 1=05

1. उपनिषदः ।

ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾರಭೂತವಾದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು. ವೇದಗಳ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು 'ವೇದಾಂತ' ಎಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಉಪದೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ರಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗುರುವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶಿಷ್ಯನು ಪಡೆಯುವ ರಹಸ್ಯತಮವಾದ ಜ್ಞಾನವಿದಾಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ತತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ವೈದಿಕವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಗ್ರಹ, ಅಹಿಂಸಾತ್ವ ವೀವೇಚನೆ, ಸತ್ಯವಚನದ ಮಹತ್ವ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನದಾಹ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ, ಭಗವಂತನ ಉಪಾಸನೆ, ಆತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇವುಗಳೇ ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯಗಳು ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

अथवा

पुराणानि

ಪುರಾಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಪುರಾಣಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

VII 37. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

3 x 1 = 03

- i) ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव ।
- ii) रक्षिता स्वस्य धर्मस्य ।
- iii) असारोऽयं संसारः ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 3 ಅಂಕಗಳು.

VIII 38. संयोजयत

1 x 4 = 04

अ	आ
विश्वामित्रः	गाधिनन्दनः
कुमारसम्भवम्	महाकाव्यम्
सङ्कर्षणः	बलरामः
यमुना	हृदः

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

IX 39. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्नमिर्माणं कुरुत (द्वयोः)

1 x 2 = 02

- i) ते किम् आद्यं कर्तव्यं मन्यन्ते स्म ?
- ii) सकलेष्वपि प्राणिषु का आपेक्ष्यते ?
- iv) मङ्गलालङ्कृतां काम् आददे ?

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 2 ಅಂಕಗಳು.

X एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत (षण्णामेव)

6 x 2 = 12

40 सन्धिं विभजत (द्वयोः)

देवासुरः= देव+असुरः, बहून्यहानि= बहूनि+अहानि, तुल्योऽहम् = तुल्यो + अहम् ।

41. सन्धिं योजयत (द्वयोः)

सर्वस्य+औषधम्= सर्वस्यौषधम्, पिशित+अशनः=पिशिताशनः, यावत्+निशासमये= यावन्निशासमये

।

42. रिक्तस्थाने सूक्तं विभक्तिरूपं लिखत । (द्वयोः)

इमाम् इमे इमाः ।

तृणं तृणे तृणानि ।

मुनिः मुनी मुनयः ।

43. रिक्तस्थाने सूक्तं क्रियापदरूपं लिखत । (द्वयोः)

रक्षतु रक्षताम् रक्षन्तु ।

भवेयम् भवेव भवेम ।

आसीत् आस्ताम् आसन् ।

44. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)

अनित्यानि- न नित्यानि । सूर्यातपः- सूर्यस्य आतपः & महावीर्यः- महत् वीर्यं यस्य सः।

45. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)

भूतानं योनिः-भूतयोनिः & शास्त्रेषु विहितम्-शास्त्रविहितम् । पीवरा तनुः यस्य सः- पीवरतनुः ।

46. पदपरिचयं कुरुत (द्वयोः)

गत्वा - क्तवान्ताव्ययम् । निरीक्षितुम् - तुमुन्ताव्ययम् । अथ - अव्ययम् ।

47. समानार्थकपदं लिखत ।

दुहिता = तनया । सचिवः = अमात्यः ।

48. विरुद्धार्थकपदं लिखत ।

स्वदेशः X विदेशः । अचरः X चरः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ 2 ಅಂಕಗಳು.

XI 49. संस्कृतभाषया अनुवदत

1 x 4 = 04

- i) काश्याम् एकः विद्वान् आसीत् ।
- ii) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।
- iii) वयं परोपकारार्थं जीवेम ।
- iv) श्वः मम पिता नगरम् आगमिष्यति ।

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

50. ಕನ್ನಡಭಾಷಯಾ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಯಾ ವಾ ಅನುವದತ ।

1 x 4 = 04

- i) ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ii) ಇಂದು ನನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- iii) ಹಿಂದೆ ಜನಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಿದ್ದನು.
- iv) ವೈದ್ಯನು ಮನುಷ್ಯರ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

XII 51. परिच्छेदमिमं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - (संस्कृतभाषया)

4

- i) कालिदासः कविकुलगुरुरिति विख्यातः ।
- ii) कालिदासः गुप्तनृपाणाम् आस्थाने आसीत् ।
- iii) सः सरस्वतीसेवया कवित्वे नैपुण्यम् अलभत ।
- iv) कालिदासस्य कृतिभिः संस्कृतसाहित्यक्षेत्रं समृद्धं जातम् ।

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 4 ಅಂಕಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಸಂಪಿಗೆ ರಸ್ತೆ, 18ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಶ್ನಕೋಶ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

2017-18

ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ

ವಿಷಯ: ಸಂಸ್ಕೃತ (09)

ಪ್ರಶ್ನಕೋಠಿ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

1.	ಡಾ.ವೈ.ಎಸ್. ಗಾಯತ್ರೀ ಎಸ್.ಜಿ.ಎಲ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಹನಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು- 560 019	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	9972032471
2.	ವಿದ್ವಾನ್ ಬಾಲಚಂದ್ರ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಶಿರಸಿ ಮಾರಿಕಾಂಬ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವಕಾಲೇಜು, ಶಿರಸಿ- 581 401 ಉ. ಕ	ಪರಿಶೀಲಕರು	9342995656
3.	ಡಾ. ಆರ್.ಟಿ.ಭಟ್. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಿದ್ಯೋದಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಯಡಹಳ್ಳಿ, ಶಿರಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, - 581 340 ಉ ಕ	ಸದಸ್ಯರು	9449453209
4.	ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರೀ ದೇವಿ ವಿ. ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ವಿಜಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, 11ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, 4ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು- 560 011	ಸದಸ್ಯರು	9902615744
5.	ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಬೋಧ ಎನ್. ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಗೋಗಟೆ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್, ತಿಲಕವಾಡಿ, ಬೆಳಗಾಂ - 590 006	ಸದಸ್ಯರು	9480422532
6.	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪಿ. ನರಸಿಂಹನ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಆದರ್ಶ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಆರ್. ಟಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -560 032	ಸದಸ್ಯರು	9448590225
7.	ಶ್ರೀ ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ ಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಚೈತನ್ಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು. ಬಳ್ಳಾರಿ 583 101	ಸದಸ್ಯರು	9844311712

१. पुराणभारतम्

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कः भरतः इति उच्यते ? (K)
2. भारतवर्षे कति कुलपर्वताः सन्ति ? (K)
3. विश्वस्य मातरः काः ? (K)
4. अद्यापि देवाः कुत्र जन्म इच्छन्ति ? (K)
5. नवमः द्वीपः कैः संवृतः ? (K)
6. मर्त्यानां कर्मभूमिः का ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भारतवर्षम् इति किमर्थं कथ्यते ? (K)
2. भारतवर्षस्य प्रसिद्धपञ्चनदीनां नामानि लिखत । (K)
3. पञ्चद्वीपानां नामानि लिखत । (K)
4. पुराणभारते उल्लिखितानि तीर्थक्षेत्राणि कानि ? (K)
4. पुराणभारते उल्लिखितानां जनसमूहानां नामानि लिखत । (K)
5. नवमद्वीपस्य वर्णनं कुरुत ? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. उत्तरं यत् समुद्रस्य दक्षिणं च यत् । (S)
2. इतः स्वर्गश्च मध्यश्चान्तश्च गम्यते । (S)
3. द्वीपेषु सर्वेषु प्रयान्ति । (S)
4. आफलक्षणम् अन्यत्र भुज्यते । (S)
(नराः, जन्तुभिः, हिमवत्, मोक्षश्च)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. भारतस्यास्य वर्षस्य नवभेदान्निबोधत ।
समुद्रान्तरिता ज्ञेयास्ते त्वगम्याः परस्परम् ॥ (C)
2. अयं तु नवमस्तेषां द्वीपस्सागरसंवृतः ।
योजनानां सहस्रं तु द्वीपोऽयं दक्षिणोत्तरात् ॥ (C)
3. विश्वस्य मातरस्सर्वाः सर्वाश्चैव महाफलाः ।
तथा नद्यः स्वप्रकाशाः शतशोऽथ सहस्रशः ॥ (C)
4. ज्ञेयं तद्भारतं वर्षं सर्वकर्मफलप्रदम् ।
अत्र कर्माणि कुर्वन्ति त्रिविधानि तु नारद ॥ (C)

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. पुराणेषु भारतं कथं वर्णितम् ? (A)

२. परेषामपि रक्ष जीवितम्

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. विक्रमादित्यकथां का कथयति ? (K)
2. विक्रमादित्यः कथं देशान्तरं निर्गतः ? (K)
3. राजा किमाश्रित्य रात्रौ स्थितः ? (K)
4. वृद्धपक्षिराजस्य नाम किम् ? (K)
5. परदुःखेन के अत्यन्तदुःखिनः भवन्ति ? (K)
6. विहङ्गरवर्ताविज्ञः कः ? (K)
7. शैवलघोषो नाम पर्वतः कुत्र अस्ति ? (K)
8. राक्षसस्य नाम किम् ? (K)
9. राक्षसः केन प्रबोधितः ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. नगरवासिभिः जनैः राक्षसः किम् उक्तः ? (K)
2. विस्मितः राक्षसः विक्रमादित्यं किं पृच्छति ? (K)
3. विक्रमादित्यः राक्षसं किम् उपदिशति ? (K)
4. पक्षिणा ब्राह्मणस्य स्थितिः कथं कथिता ? (K)
5. जिरञ्जीविनोक्त मित्रस्य लक्षणं किम् ? (K)
6. राक्षसेण राज्ञे दत्तं वरं विवृणुत ? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. ददाति चेत् सन्ततिच्छेदो भविष्यति । (S)
2. त्वम् आत्मनः कुरु । (S)
3. यस्य मरणकालः समायातः तस्येन्द्रियाणि प्राप्नुवन्ति । (S)
4. आत्मानं प्रयच्छति चेत् भविष्यति । (S)
5. पर्वतसमीपे अस्ति । (S)

[पलाशनगरम्, ग्लानिं, पुत्रं, समीहितम्, भार्या, विधवा]

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. यो दुःखी सः सुहृदि दुःखं निवेद्य सुखी भवति । (C)
2. यं कमेवं मा भक्षय । (C)
3. मया परार्थमेतत् शरीरं दीयते स्वेच्छया । (C)
4. त्वं विश्वस्य आर्तिं परिहरसि । (C)
5. अद्यप्रभृति मनुष्यभक्षणं परित्यज । (C)

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. विक्रमादित्यस्य परोपकारगुणं वर्णयत । (A)
2. विक्रमादित्यस्य प्रभावेण राक्षसः कथं परिवर्तितः ? (A)
3. परेषामपि रक्ष जीवितम् इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ? (A)

VI रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. चिन्तातुराणां न सुखं न निद्रा । (S)
2. परदुःखेन साधवोऽत्यन्तदुःखिनो भवन्ति । (S)
3. पुत्थलिका भोजराजं प्रति अब्रवीत् । (S)
4. राजा मौनम् अवाप । (S)
5. वृक्षस्योपरि वृद्धः पक्षिराजः आसीत् । (S)

३. निर्विमर्शा हि भीरवः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. माकन्दिका नाम नगरी कुत्र अस्ति ? (K)
2. प्रव्राजकः वणिजः गृहं किमर्थम् अगच्छत् ? (K)
3. के निर्विमर्शाः ? (K)
4. राजपुत्रः मञ्जूषायाः अन्तः कं निक्षिपति ? (K)
5. परिव्राजकस्य अवस्थां दृष्ट्वा कः जहास ? (K)
6. हृदयोन्मादकारिणीं कन्यां कः ददर्श ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. कन्याविषये परिव्राट् वणिजः सकाशे किं वदति ? (K)
2. प्रव्राजकः निजान् अनुचरान् किम् उवाच ? (K)
3. राजपुत्रः मञ्जूषां प्राप्य किं करोति ? (K)

4. मञ्जूषां विवृतः प्रब्राजकस्य अवस्थां वर्णयत । (K)
5. वणिक्कन्यामुद्दिश्य लिखत । (K)
6. घोरवानरः परिव्राजकं किम् अकरोत्? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. उपरि न्यस्तदीपायां..... क्षिप्यतां त्वया । (S)
 2. भृत्यैरानाय्य सहसा.....उदघाटयत् । (S)
 3. तमभ्यधावत् स्वकृतो मूर्तिमानिव.....। (S)
 4. तत्सुता ननन्द । (S)
 5. आययुस्तस्य शिष्याः प्रब्राजकस्य ते । (S)
- [प्राप्तसत्पतिः, चिन्वन्तः, दुर्नयः, गङ्गायाम्, कौतुकात्]

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. प्रविष्टो जातु भिक्षार्थमेकस्य वणिजो गृहे ।
स ददर्श शुभां कन्यां भिक्षामादाय निर्गताम् ॥ (C)
2. तदेतां वीक्ष्य दुःखं मे जातं भक्तो हि मे भवान् ।
तेनैवमुक्तवानस्मि त्यक्त्वा मौनं भवत्कृते ॥ (C)
3. तथेति प्रतिपद्यैतद् गत्वा सोऽथ वणिग्भयात् ।
नक्तं चक्रे तथा सर्वं निर्विमर्शा हि भीरवः ॥ (C)
4. तथेति चागता यावद्गङ्गां न प्राप्नुवन्ति ते ।
राजपुत्रः किमप्येकस्तावत्तस्यामवातरत् ॥(C)
5. मञ्जूषां तां च गङ्गायां तथैवोर्ध्वस्थदीपिकाम् ।
कृत्वा तत्याज निक्षिप्य घोरं वानरमन्तरे ॥ (C)
6. प्रातर्बुध्वा च तत्सर्वं जहास सकलो जनः ।
ननन्द स वणिक् सा च तत्सुता प्राप्तसत्पतिः ॥ (C)

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. प्रब्राजकः । (A)
2. 'निर्विमर्शा हि भीरवः' इति शीर्षिकां समर्थयत । (A)
3. वणिक् । (A)

VI रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. प्रब्राजकः कामवशगः शठः च आसीत् । (S)
2. कन्या मञ्जूषायां प्रवेशिता । (S)

3. अनुचराः प्रब्राजकस्य वचनम् अपालयन् । (S)
4. परिव्राट् मौनं त्यक्त्वा उक्तवान् । (S)
5. पृष्ठस्थदीपां मञ्जूषां गुप्तम् आनयतेह ताम् । (S)

VII संयोजयत । (S)

क	ख
जाह्नवी	मञ्जूषा
कामवशगः	उपयेमे
ऊर्ध्वस्थदीपिका	परिव्राट्
गान्धर्वविधिना	वणिक्कन्या
परिव्राजकः	गङ्गा
राजपुत्रः	वानरः
घोरः	अनुचरान् उवाच

४. शून्या मेऽङ्गुलिः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. पौरवः कः ? (K)
2. मूर्तिमती सत्क्रिया का ? (K)
3. गौतमी का ? (K)
4. शारद्वतः कः ? (K)
5. 'विधिना दर्शितं प्रभुत्वम्' इति का वदति ? (K)
6. मृगपोतकस्य नाम किम् ? (K)
7. सकृद्युक्ततुरङ्गः कः ? (K)
8. रात्रिं दिवं कः प्रयाति ? (K)
9. मूर्ध्नि तीव्रमुष्णं कः अनुभवति ? (K)
10. नवाम्बुभिः दूरविलम्बिनः के ? (K)
10. अङ्गुलीयकं कुत्र प्रभ्रष्टम् ? (K)
11. दुष्यन्तपुरोहितस्य नाम किम् ? (K)

II दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. शार्ङ्गरव-दुष्यन्तयोः संवादः । (A)
2. अङ्गुलीयकप्रसङ्गः । (A)
3. दीर्घापाङ्गप्रसङ्गः । (A)
4. दुष्यन्तस्य पात्रचित्रणं कुरुत । (A)
5. शकुन्तलायाः पात्रचित्रणं कुरुत । (A)
6. विधिना प्रभुत्वं कथं दर्शितम् । (A)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. भवतु, अनिर्वर्णनीयं परकलत्रम् । (C)
2. सुखानि ते भर्तृकुलदेवताः वितरन्तु । (C)
3. अथ लोकानुग्रहाय कुशली काश्यपः । (C)
4. अनार्य, आत्मनो हृदयानुमानेन पश्यसि । (C)
5. अज्ञातहृदयेष्वेवं वैरीभवति सौहृदम् । (C)
6. उपपन्ना हि दारेषु प्रभुता सर्वतोमुखी । (C)
7. न च खलु परिभोक्तुं नैव शक्नोमि हातुम् । (C)
8. अन्यैर्द्विजैः परभृताः खलु पोषयन्ति । (C)
9. किं पुरोभागे, स्वातन्त्र्यमवलम्बसे? (C)
10. अत्र भवती तावदाप्रसवात् अस्मद्दृहे तिष्ठतु । (C)

IV पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड - आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. कास्विदवगुण्ठनवती नातिपरिस्फुटशरीरलावण्या ।
मध्ये तपोधनानां किसलयमिव पाण्डुपत्राणाम् ॥ (C)
2. कुतो धर्मक्रियाविघ्नः सतां रक्षितरि त्वयि ।
तमस्तपति घर्मांशौ कथमाविर्भविष्यति ॥ (C)
3. अतः परीक्ष्य कर्तव्यं विशेषात्सङ्गतं रहः ।
अज्ञातहृदयेष्वेवं वैरीभवति सौहृदम् ॥ (C)
4. मूढः स्यामहमेषा वा वदेन्मिथ्येति संशये ।
दारत्यागी भवाम्यहो परस्त्रीस्पर्शपांसुलः ॥ (C)
5. कामं प्रत्यादिष्टां स्मरामि न परिग्रहं मुनेस्तनयाम् ।
बलवत्तु द्यूमानं प्रत्याययतीव मे हृदयम् ॥ (C)

V मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तं स्थानं पूरयत ।

1. सुचरितनन्दिनः तपस्विनः देवं.....आगताः । (S)
2. सर्वः सगन्धेषु.....। (S)

3. चिरस्य वाच्यं न गतः.....। (S)
4. अङ्गुलीयकशून्या मे.....। (S)
5. कथमनेन विप्रलब्धास्मि । (S)
6. पतिकुले तव क्षमम् । (S)
7. भगवति वसुधे, देहि मे। (S)
8. अनुष्ठितो गुरोः। (S)

[दास्यमपि, अङ्गुलिः, विवरम्, सभाजयितुम्, सन्देशः, प्रजापतिः, विश्वसिति, कितवेन]

VI प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. कविकुलगुरुः कालिदासः । (S)
2. कालिदासस्य सप्त कृतयः । (S)
3. ऋषयः प्रसन्नमुखवर्णाः दृश्यन्ते । (S)
4. प्रमदा परिणेतुः समीपे इष्यते । (S)
3. प्रथितं दुष्यन्तस्य चरितम् । (S)
4. बाला स्वानि भाग्यानि निन्दति ।(S)

VII संयोजयत । (S)

क	ख
शार्ङ्गरवः	ब्रह्मा
गन्धवहः	दुष्यन्तः
प्रजापतिः	वायुः
पौरवः	कण्वशिष्यः
काश्यपः	द्वारपालिका
प्रतीहारी	कण्वः

५. महाराणाप्रतापः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

1. राणाप्रतापः कस्मिन् ग्रामे अजायत ? (K)
2. राणाप्रतापस्य पिता कः ? (K)
3. राणाप्रतापस्य अश्वस्य नाम किम् ? (K)
4. राणाप्रतापस्य पूर्वजानाम् अमात्यः कः ? (K)
5. बालिकायाः हस्तात् रोटिकाम् आकृष्य कः अधावत् ? (K)
6. भारतस्य कस्यां दिशि आक्रमणं भवति स्म ? (K)
7. राणाप्रतापस्य पुत्रः कः ? (K)
8. बहुवित्तव्ययसाध्यं कार्यं किम् ? (K)
9. भारतस्य सम्पदम् आत्मसात्कर्तुं के आगच्छन्ति स्म ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. राणाप्रतापस्य प्रतिज्ञा का ? (K)
2. बिल्लाः राणाप्रतापं कथं साहाय्यम् अकुर्वन् ? (K)
3. भारतसर्वकारः राणाप्रतापाय कथं गौरवम् असूचयत् ? (K)
4. राणाप्रतापः कथं सैन्यसङ्ग्रहम् अकरोत् ? (K)
5. भारतीय राजानः मोघलचक्रवर्तिनः दिल्लीश्वरान् इति किमर्थं मन्यन्ते स्म ? (K)
6. राणाप्रतापस्य वंशस्थाः के ? (K)

III मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. राणाप्रतापः -----सभाम् आकारितवान् । (S)
 2. वैरिणां ----- समुद्रोपमम् आसीत् । (S)
 3. कठिणहृदयस्य राणाप्रतापस्य ----- अद्रवत् । (S)
 4. कष्टपरम्परायाः अपि काचन ----- भवेत् । (S)
 5. चित्तौड विजयमालां ----- नालञ्चकार । (S)
 6. ----- राणाप्रतापाय सर्वदा साहाय्यं करोति स्म । (S)
- [सैन्यं , कण्ठं, सीमा, मनः, चेतकः, गण्यानाम्]

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. मम हस्ते प्रभूतं धनं विद्यते । (C)
2. नैतद्धनं स्वीकर्तुम् अहम् इच्छामि । (C)

3. कुत्रापि गत्वा धनं सङ्गृहीष्यामि । (C)
4. मम जीवनं सार्थकं भवेत् । (C)
5. अवशिष्टमर्धं परेद्युः भक्षणार्थं रक्ष । (C)
6. इतः परं सः योद्धुं नागच्छति । (C)

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया उत्तरं लिखत ।

1. महाराणाप्रतापेन अनुभूता कष्टपरम्परा । (A)
2. रोटिकाप्रसङ्गः । (A)
3. भामाशाहस्य राजभक्तिः । (A)
4. राणाप्रतापस्य जीवनम् । (A)

VI रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. 'मेवाड' इति स्थलं राजस्थाने प्रसिद्धमासीत् । (S)
2. उदयसिंहः प्रतापी राजा आसीत् । (S)
3. वैदेशिकाः वाणिज्यार्थम् आगच्छन्ति स्म । (S)
4. राणाप्रतापस्य मनोकामनां पूरयामास । (S)
5. राणाप्रतापः सिन्धूनदि प्रदेशं जगाम । (S)

VII संयोजयत । (S)

क	ख
जावन्ताबाई	राणाहमीरः
बिल्लाः	प्रतापस्य माता
अकबर्बादशह	योद्धारः
सिसीदिया	दिल्लीश्वरः
हल्दीघाट्	अरण्यतृणबीजः
रोटिका	समराङ्गणः

६. अनुरागोदयः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. महाश्वेतायाः पिता कः ? (K)
2. महाश्वेता कं प्रति स्ववृत्तान्तं कथयति ? (K)
3. महाश्वेता स्नातुं कुत्र आगच्छति ? (K)

4. महाश्वेता किम् अजिघ्रत् ? (K)
5. श्वेतकेतोः तनयः कः ? (K)
6. महाश्वेतायाः माता का ? (K)
7. पुण्डरीकस्य सखा कः ? (K)
8. लक्ष्मीवासभवनानि कानि ? (K)
9. क्षीरसागरात् उद्गतः पादपः कः ? (K)
10. दिव्यलोकवासी महामुनिः कः ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. महाश्वेतायाः वपुषि यौवनं कथं पदं कृतम् ? (K)
2. कीदृशं 'कुसुमगन्धम् अजिघ्रम्' इति महाश्वेता वदति ? (K)
3. प्रणामावसरे महाश्वेता कीदृशी आसीत् ? (K)
4. पुण्डरीकस्य अनुरागं महाश्वेता कथं जानाति ? (K)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. तथापि यदि कुतूहलम्, तत् कथयामि । (C)
2. 'भगवन् ! किमभिधानः' ? (C)
3. 'पुण्डरीक इति नाम चक्रे' । (C)
4. किम् अनेन प्रश्नायासेन ? (C)
5. धैर्यधना हि साधवः । (C)
6. किं माम् अन्यथा सम्भावयसि ? (C)
7. भगवन्! गृह्यतां तवायमात्मजः । (C)
8. अनया अनार्यया निवार्यतां हृदयम् ? (C)

IV दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. कीदृशं मुनिकुमारकम् अपश्यम् इति महाश्वेता वर्णयति ? (A)
2. तपोधनं युवानं दृष्ट्वा महाश्वेता किम् अचिन्तयत् ? (A)
3. पुण्डरीकस्य जन्मवृत्तान्तं लिखत । (A)
4. पुण्डरीक-महाश्वेतयोः सरससंवादः । (A)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. गन्धर्वाधिपतिः हंसः । (S)
2. अम्बया सह स्नातुम् अभ्यागमम् । (S)
3. भगवतः सुन्दरं रूपमासीत् । (S)
4. अप्सरसां कुले कन्यका प्रसूता । (S)

5. पितृभवने शैशवमतीतवती । (S)

VI मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. तयोः अहमीदृशी.....समुत्पन्ना । (S)
2.गन्धम् अभ्यजिघ्रम् । (S)
3. भगवतः अशेषत्रिभुवनसुन्दरं.....आसीत् । (S)
4. अनया अनार्यया निवार्यतां..... । (S)
5. भगवन् गृह्यताम् । (S)
6. अङ्गेभ्यो निरगात् । (S)

(कुसुम, अक्षमाला, रूपम्, रोमाञ्चजालकम्, हृदयम्, आत्मजा)

VII संयोजयत । (S)

क	ख
अलङ्कारमिव	ऋषिकुमारकः
हंसः	सरस्वत्याः
विलासमिव	ब्रह्मचर्यस्य
पुण्डरीकः	गौरी
अयुग्मलोचनः	रतिः
मदनः	शिवः

७. सा शान्तिः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

1. 'सा' शान्तिः कुत्र कार्यं करोति ? (K)
2. शान्त्याः पत्युः नाम किम् ? (K)
3. सुन्दरः किमर्थं नगरम् आगच्छति ? (K)
4. सुन्दरस्य पिता कः ? (K)
5. सुन्दरः कियत् पर्यन्तं पठितवान् ? (K)
6. सुन्दरस्य पत्नी का ? (K)
7. ग्रामात् निर्गतेषु अन्तिमः कः ? (K)
8. सुन्दरस्य कति भ्रातरः ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. 'शान्त्याः' सौन्दर्यं वर्णयत । (K)
2. शान्तिः किमर्थं तरुणं द्रष्टुम् आगतवती ? (K)
3. सुन्दरः किमर्थं स्वग्रामं त्यक्तवान् ? (K)
4. गोविन्दस्य परिवारः । (K)
5. तरुणः किमर्थं क्रोधमूर्च्छितः अभवत् ? (K)

III दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. शान्तिदर्शनात् तरुणस्य चिन्तासन्तति : । (A)
2. सा शान्तिः । (A)
3. वस्त्रापणस्य वर्णनम् ।(A)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. संक्षेपतश्चेत् स्मर्तव्या। (S)
2.नवनवीनं परिधानविशेषं धारयति । (S)
3. अहमस्मि.....सुन्दरस्य पत्नी । (S)
4. मे हृदयात् किल्बिषमेकं.....। (S)
5. सुन्दरः अस्माकं अभिजनः । (S)
6. उभयोरपि कन्ययोः निवर्तितः। (S)

(निर्मूलितवती, ग्रामस्य, प्रतिदिनं, विवाहः, सर्वावयवसुन्दरी, शान्तिः)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. शान्तिः धनं न स्वीचकार । (S)
2. उद्योगाः अस्मत् प्रतीक्षायां न तिष्ठन्ति ।(S)
3. सुन्दरः सुशीलः युवा आसीत् । (S)
2. तरुणी मे स्वप्नसुन्दरी । (S)
3. गोविन्दः अस्माकं बहुसेवां कुरुते स्म । (S)

VI संयोजयत । (S)

क	ख
पुत्थलिका	कुङ्कुमम्
ललाटे	पापम्
किल्बिषम्	बह्वपत्यः
गोविन्दः	वस्त्रापणम्
शान्तिः	सीमन्ते
सिन्दूरम्	सर्वावयवसुन्दरी

८. विधिविलसितम्

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

1. कर्णस्य गुरुः कः ? (K)
2. परशुरामः कर्णं किम् अस्त्रम् उपदिशति ? (K)
3. गुरोः उत्तमाङ्गं कर्णः कुत्र निवेशयति ? (K)
4. कर्णस्य रक्षाकवचं किम् ? (K)
5. कः कर्णस्य रक्तम् अपिबत् ? (K)
6. महतीं देहबाधां कः न सहते ? (K)
7. परशुरामः कः ? (K)
8. 'दैवायत्तं कुले जन्म' इदं कस्य वचनम् ? (K)
9. सूतपुत्रः कः ? (K)
10. कः लब्धसंज्ञः शिशुरिव रोदिति ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. वज्राख्यः कीटः किं करोति ? (K)
2. कर्णं प्रति परशुरामोपदेशं लिखत । (K)
3. भयात्कम्पमानः कर्णः गुरुं किं वदति ? (K)
4. द्विगुणीकृतक्रोधः गुरुः कर्णं किं कथयति ? (K)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. दृढीक्रियतां चेतः । (C)
2. भवदनुग्रह एव रक्षाकवचम् । (C)
3. अहो ! गुरुकुलवैभवम् । (C)
4. अहो ! भग्नप्रतिज्ञोऽस्मि । (C)
5. ममाप्यत्र पुण्यविशेषः । (C)
6. सर्वथा दण्डनार्होऽसि मम । (C)
7. सदाचारसम्पन्नो भव । (C)
8. अनुगृह्यतामयं दासजनः । (C)
9. सर्वथा सत्यमेतन्नान्यथा । (C)

IV दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. कर्ण-परशुरामयोः संवादः । (A)
2. कर्णशापप्रसङ्गः । (A)
3. परशुरामः । (A)

V पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड - आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. विजृम्भते वेदसरस्वतीमयं तपोवनं निर्मलकर्मशोभितम् ।
विनीतशिष्यैरपनीतकल्मषैरधिष्ठितं विश्वगुणाभिरञ्जितम् ॥ (C)
2. धन्योऽस्मि गमनात्पूर्वमीदृशी सम्पदागता ।
विना तु गुरुशुश्रूषां नान्यद्भाव्यं परं मम ॥ (C)
3. अस्त्रप्रयोगवेलायां यदा ते सूतभावना ।
तदा सर्वाणि चास्त्राणि भवेयुर्निष्फलानि हि ॥ (C)

VI मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. भवादृशा गुरवः अतीव..... । (S)
2. वत्स.....उन्मील्याद्य पश्य । (S)
3. ममापराधः.....क्षन्तव्यः । (S)
4.मम दृष्टिपथात् । (S)
5. त्वं सहनगुणः । (S)
6. असमर्थोऽस्मि दत्तंप्रतिसंहर्तुम् । (S)
7. चिरमभिवर्धतां तव । (S)

8. हे कर्ण कस्येदं । (S)

9. अवहितमनाः । (S)

(चक्षुषी, रुधिरम्, शृणु, विरलाः, शापम्, सीमातीतः, कृपया, धवलकीर्तिः, अपेहि)

९. नीतिसारः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. के धनमिच्छन्ति ? (K)
2. कृतं कर्म कम् अनुगच्छति ? (K)
3. कामधेनुगुणा का ? (K)
4. सत्त्रिया किं रक्ष्यते ? (K)
5. अर्थान् कथं चिन्तयेत् ? (K)
6. महतां धनं किम् ? (K)
7. कः सर्ववस्तुषु हीनः ? (K)
8. कया गृहं रक्ष्यते ? (K)
9. धर्मः केन रक्ष्यते ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. सत्पुरुषव्रतम् किम् ? (K)
2. नरविग्रहाः देवाः के ? (K)
3. कोषः किमर्थं संरक्ष्यः ? (K)
4. कः नरकं न पश्येत् ? (K)
5. इष्टम् अनिष्टनिवारणेन कथं प्राप्तव्यम् ? (K)

III पाठनाम उल्लिख्य अधोनिर्दिष्टश्लोकानाम् अनुवादं कन्नड - आङ्ग्लभाषया वा कुरुत ।

1. श्रुत्वा धर्मं विजानाति श्रुत्वा त्यजति दुर्मतिम् ।
श्रुत्वा ज्ञानमवाप्नोति श्रुत्वा मोक्षमवाप्नुयात् ॥ (C)
2. कामक्रोधौ तथा लोभं स्वादं शृङ्गारकौतुके ।
अतिनिद्रातिसेवे च विद्यार्थी ह्यष्ट वर्जयेत् ॥ (C)
3. मनसा चिन्तितं कार्यं वाचा नैव प्रकाशयेत् ।
मन्त्रवत् रक्षयेत् गूढं कार्यं चापि नियोजयेत् ॥ (C)
4. धनहीनो न हीनश्च धनिकः स सुनिश्चयः ।
विद्यारत्नेन यो हीनः स हीनः सर्ववस्तुषु ॥ (C)

5. विषयामिषलोभेन मनः प्रेरयतीन्द्रियम् ।
तन्निरुन्ध्यात् प्रयत्नेन जिते तस्मिन् जितेन्द्रियः ॥ (C)

IV मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

1. सिंहवच्च। (S)
2. नवाम्रवापी..... न पश्येत् । (S)
3. विद्या.....रक्ष्यते। (S)
4. श्रुत्वा विजानाति । (S)
5. मृदुना रक्ष्यते । (S)
6. उत्तमाः इच्छन्ति । (S)
7. प्रवासे मातृसदृशी। (S)

(नरकम्, धर्मम्, विद्या, मानम्, भूपः, पराक्रमेत्, योगेन)

V संयोजयत । (S)

क	ख
पुष्पितः	गुप्तधनम्
श्रुत्वा	वृक्षः
विषयः	ज्ञानमवाप्नोति
विद्या	प्रेरयतीन्द्रियम्
आपदर्थ	कोषः
वृकवत्	विनिष्पतेत्
शशवत्	अनुलुप्येत

१०. कृष्णशास्त्रीमहोदयः

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

1. कृष्णशास्त्रिणां माता का ? (K)
2. कृष्णशास्त्रिणाम् अध्यापकेषु एकस्य नाम लिखत । (K)
3. कृष्णशास्त्रीमहोदयेन आरब्धा पत्रिका का ? (K)
4. ध्वन्यालोकः कन्नडभाषायां केन अनूदितः ? (K)

5. केन्द्रसाहित्य - अकादमी प्रशस्तिद्वारा पुरस्कृता कृति: का ? (K)
6. केन कर्णाटकसङ्घः स्थापितः ? (K)
7. कृष्णशास्त्रीमहोदयः बाल्ये कस्य सकाशे अध्ययनं कृतवान्? (K)
8. कृष्णशास्त्रिणः शिष्येषु एकस्य नाम लिखत ? (K)
9. कृष्णशास्त्री कं वरकविः इति सम्बोधितवान् ? (K)

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. बाल्ये शास्त्रिणां संस्कृताध्ययनम् । (K)
2. शास्त्रिणाम् औदार्यम् । (K)
3. शास्त्रिणाम् पाठनक्रमः । (K)
4. संस्कृताध्ययनविषये शास्त्रिणाम् अभिप्रायः । (K)
5. कृष्णशास्त्रिणां कन्नड-साहित्यसेवा । (K)
6. कृष्णशास्त्रिणां केषां शिष्यत्वं उपलब्धम् । (K)
7. कृष्णशास्त्रिणः विद्याभ्यासः । (K)

III पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत ।

1. परीक्षार्थम् इतोऽपि समयावकाशः विद्यते । (C)
2. सः यत्रकुत्रापि भवतु कालेज् आनेतव्य एव । (C)
3. धनं सम्पाद्य प्रतिददातु । (C)
4. राजकीयं युद्धम् अस्माकम् अनवश्यकम् । (C)

IV दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. शास्त्रिणाम् शिष्यवात्सल्यम् । (A)
2. विद्यार्थिनां कृते कृष्णशास्त्रिणां सन्देशः । (A)
3. कृष्णशास्त्रिणां संस्कृतभाषाप्रेम । (A)
4. कृष्णशास्त्रिणां साहित्यसेवा । (A)

V रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

1. भाषासाहित्यविद्यार्थिभिः संस्कृतभाषा अध्येतव्या एव । (S)
2. विमर्शकेन कृतीनामध्ययनं सम्यक् कर्तव्यम् । (S)
3. कृष्णशास्त्रिणः शिष्यवात्सल्यम् अनुपमम् आसीत् । (S)
4. विद्यार्थिनां विद्यार्जनमेव तपः । (S)
5. कृष्णशास्त्री आदर्शाध्यापको अभवत् । (S)

व्याकरणविभागः

१. सन्धिं विभजयत । (C)

१. नैतत्
२. सर्वोऽपि
३. पितुरनन्तरम्
४. भरणाच्च
५. खल्वन्यत्र
६. द्वीपोऽयम्
७. किमप्याश्चर्यम्
८. एकैकम्
९. वहन्तीव
१०. भीषणाकृतिः
११. तथेति
१२. आदायैताम्
१३. नोत्सहे
१४. यावन्नियोगम्
१५. प्रागेव
१६. वनानिलेन
१७. रतेरिव
१८. तद्रूपम्
१९. मयैवम्
२०. आननारविन्दे
२१. गण्योऽस्मि
२२. यदीह
२३. तावच्च
२४. शशवच्च
२५. विषयामिषम्
२६. हीनश्च
२७. बाल्यादेव
२८. एतन्नयेत्
२९. भिक्षाटनम्
३०. अर्थविद्राजा

सन्धिं योजयत ।(C)

१. तु	+	अगम्याः
२. ज्ञेयाः	+	ते
३. विन्ध्यः	+	च
४. दुःखेन	+	अहम्
५. सर्वस्य	+	आर्तिम्
६. पशवो	+	अपि
७. भृत्यैः	+	आनाय्य
८. कश्चित्	+	आसीत्
९. अधः	+	तूष्णीम्
१०. क्षितिपः	+	तथा
११. अविश्रमो	+	अयम्
१२. पश्यत	+	एनम्
१३. तथा	+	एव
१४. सर्वे	+	अपि
१५. तत्	+	विरुद्धम्
१६. मकरकेतुः	+	उत्पादितः
१७. ततः	+	ततः
१८. धौतः	+	च
१९. सर्वो	+	अपि
२०. यत्	+	अहम्
२१. ग्रामस्य	+	एव
२२. अस्त्र	+	अभ्यासः
२३. मम	+	ऊरुद्वयम्
२४. शक्तो	+	असि
२५. हि	+	अकाले
२६. देवाः	+	ते
२७. सिंहवत्	+	च
२८. वयसि	+	एव
२९. कृतयः	+	तु
३०. कियत्	+	धनम्

२. विग्रहवाक्यं लिखत । (C)

१. पुराणभारतम्
२. इन्द्रद्वीपः
३. द्वीपोऽयम्
४. देशान्तरम्

समस्तपदं लिखत । (C)

१. हिमवतः दक्षिणम्
२. क्रमम् अनुगम्य
३. सरांसि अस्याः सन्ति
४. परोपकारः एव व्यापारः

५. वध्यशिला
६. परानुग्रहः
७. कन्यारत्नम्
८. राजपुत्रः
९. जाह्नवीतटे
१०. फलागमैः
११. अनुद्धता
१२. तपोधनः
१३. शौर्यगाथाः
१४. राजपुत्रः
१५. महासैन्यम्
१६. मुकुलितलोचना
१७. मुनिकुमारकम्
१८. सुरभिपरिमला
१९. वस्त्रापणः
२०. मुखकमलम्
२१. क्रोधाग्निः
२२. उत्कटेच्छा
२३. ज्ञानभण्डारः
२४. निद्राभङ्गः
२५. धेनुसहस्रम्
२६. जितेन्द्रियः
२७. कामक्रोधौ
२८. अनवश्यकम्
२९. चिन्तनपद्धतिः
३०. ज्ञानदाहः

५. जीवानां मारणम्
६. योगिनः वेषम्
७. गान्धर्वेण विधिना
८. वणिजः कन्या
९. प्राप्तः सत्पतिः यस्याः सा
१०. भिन्ना स्थितिः न भवति यस्य सः
११. जनैः आकीर्णम्
१२. अभिज्ञायते अनेन इति
१३. अरण्यस्य मार्जालः
१४. हस्तात् च्युतान्
१५. स्वस्य जन्मस्थलम्
१६. मदीयं कपोलम्
१७. गुरोः उपदेशः
१८. अच्छोद इति सरः
- १९ मनुजः पशुः इव
२०. कमनीयं रूपं यस्याः सा
२१. अहनि अहनि
२२. भार्गवस्य अस्त्रम्
२३. धवला कीर्तिः यस्य सः
२४. गुरोः प्रसादम्
२५. कामधेन्वोः गुणा
२६. मात्रा सदृशी
२७. नराः एव विग्रहाः
२८. धैर्यं च स्थैर्यं च स्वाभिमानं च
२९. राष्ट्रस्य कविः
३०. ज्येष्ठश्च असौ पुत्रश्च

३. लिङ्गविभक्ति वचनानि लिखत । (C)

१. प्रजानाम्
२. भूमौ
३. वचनात्
४. पुत्थलिका
५. नगरी
६. कौतुकात्
७. भगवति
८. पौरवैः
९. तेजसा
१०. रोटिकाम्
११. सलिलम्
१३. अम्बया

१४. मह्यम्
१५. तस्याम्
१६. चक्षुषी
१७. पादयोः
१९. मया
२०. वाचा
२१. परीक्षाम्
२२. महाशयस्य

४. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (C)

१. लभते
२. निबोधत
३. कुर्वन्ति
४. आसीत्
५. भक्षय
६. भवेत्
७. ददर्श
८. वितरन्तु
९. अपनेष्यामि
१०. खिद्यते
११. वदन्ति
१२. बभूव
१३. अपश्यम्
१४. अब्रवीत्
१५. धारयन्ति
१६. मन्यते
१७. सहन्ते
१८. श्रुणु
१९. भवन्तु
२०. वर्जयेत्
२१. त्यजति

५. पदपरिचयं कुरुत । (C)

१. कृत्वा
२. स्मृतम्
३. अगम्य
४. निर्गतः
५. निरीक्ष्य
६. त्यक्त्वा
७. दृष्ट्वा

८. विज्ञाय
९. प्रविष्टः
१०. निन्दन्ती
११. प्रवेशयितुम्
१२. परिहृत्य
१३. भूत्वा
१४. स्मरन्
१५. प्राप्तवान्
१६. स्नातुम्
१७. आदाय
१८. अन्यथा
१९. उन्नमय्य
२०. त्यक्तवान्
२१. भवितुम्
२२. प्रतिसंहर्तुम्
२३. पतित्वा
२४. पतन्
२५. हृष्टः
२६. चिन्तितम्
२७. संरक्ष्यः
२८. सम्पाद्य
२९. अध्येतव्यः
३०. विदित्वा

६. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । (S)

१. देवाः जन्म इच्छन्ति ।
२. नरैः कर्माणि क्रियन्ते ।
३. विक्रमादित्यः कालं नयति ।
४. त्वं मौनं त्यक्त्वा उक्तवान् ।
५. मञ्जूषा क्षिप्यतां त्वया ।
६. विधिना दर्शितं प्रभुत्वम् ।
७. राणाप्रतापः प्रतिज्ञां स्वीकृतवान् ।
८. अहं एतद् धनं स्वीकर्तुं न इच्छामि ।
९. अहं मुनिकुमारकम् अपश्यम् ।
१०. निवार्यतां हृदयम् ।
११. मया सा दृश्यते ।
१२. अहं दशमकक्ष्यां पठितवान् ।
१३. त्वया किमेतत् आचरितम् ।
१४. मया धर्मविरुद्धं न आचरितम् ।
१५. स्त्रिया गृहं रक्ष्यते ।

१६. वत्सः मातरं गच्छति ।
१७. वित्तेन धर्मः रक्ष्यते ।
१८. सः पत्रिकाम् आरब्धवान् ।
१९. कृष्णरावेण इयं घटना स्मर्यते ।

७. सलक्षणम् अलङ्कारं निर्दिशत (A)

१. तमभ्यधावत् स्वकृतो मूर्तिमानिव दुर्नयः ।
२. मध्ये तपोधनानां किसलयमिव पाण्डुपत्राणाम् ।
३. प्रत्याययतीव मे हृदयम् ।
४. अज्ञातहृदयेष्वेवं वैरीभवति सौहृदम् ।
५. रतेः बाष्पबिन्दुभिः आरचितामिव स्फटिकाक्षमालिकाम् ।
६. कुसुमगन्धेन मधुकरीव आकृष्यमाणा ।
७. विलासमिव सरस्वत्याः मुनिकुमारकम् अपश्यम् ।
८. अस्याः आननारविन्दे अपूर्वाकर्षणम् आसीत् ।
९. विद्या प्रवासे मातृसदृशी ।
१०. बकवत् अर्थान् चिन्तयेत् ।
११. विद्यारत्नेन यो हीनः स हीनः सर्ववस्तुषु ।
१२. पुत्थलिका तरुण्याः सादृश्यं वहन्तीव सन्दृश्यते ।

भाषान्तरपाठाः

कन्नड भाषया - आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत - (A)

१) पुरा केरले शिवगुरु-आर्याम्बा दम्पत्योः एकः पुत्रः अजायत । भगवतः शिवस्य अनुग्रहात् जातस्य तस्य शङ्कर इति नाम कृतम् । सः बाल्ये एव वेदाध्ययनं समाप्य, सन्यासं स्विकरोत् । मातुः आज्ञया नर्मदातीरं गत्वा गुरोः सकाशे शास्त्राणि अधीतवान् । अनन्तरं भारतस्य चतुर्षु दिक्षु मठं संस्थाप्य सनातनधर्मस्य गरिमानम् अवर्धयत । स एव श्री शङ्करभगवत्पादः ।

२) भारतीयसंस्कृतिः विश्वस्य सर्वासु संस्कृतिषु प्राचीना, श्रेष्ठा, इति सर्वैः स्वीक्रियते । यदा विश्वस्य अन्येषां देशानां निवासिनः सभ्यताहीनाः, संस्कृतिविहीनाः च स्वजीवनयापनं कुर्वन्तः आसन्, तस्मिन्नेव काले भारतीया संस्कृतिः परमोत्कृष्टा विराजमाना आसीत् । अत्र ज्ञानप्राधान्यं, विचारस्वातन्त्र्यं, सदाचारपालनं, धार्मिकता, दुःखसहिष्णुता, विश्वबन्धुत्वस्थापनं चेत्यादयः विशेषगुणाः विराजन्ते । अत एव भारतीयसंस्कृतिः सर्वैः प्रशंस्यता ।

३) क्रीडा मानवस्य नितराम् आवश्यकी । क्रीडया शक्तिः वर्धते । उल्लासः उत्पद्यते । आरोग्यं संरक्ष्यते । मनः विकसति । जीवनोत्साहः एधते । एकताभावः सम्पद्यते । मैत्री विस्तारिता भवति, अतः खलु ज्येष्ठाः उपदिशन्ति यत् एकघण्टापार्यन्तं समानशीलवयोभिः क्रीडितव्यमिति ।

४) एकदा एकः भिक्षुकः अधिकं धनं सम्पादयितुम् इच्छति। अतः सः मूक इव नटनां करोति । तदर्थं 'अहं मूकः' इति लिखितं फलकं कण्ठे धृत्वा भिक्षार्थम् उपविशति । एनं वञ्चकं शिक्षितुं अन्यः भिक्षुकः तस्य पार्श्वे उपविशति । यदा गृहस्थेन एकेन नाणकमेकं वञ्चकभिक्षुकाय दत्ते, अन्यः वदति - 'भोः सः न मूकः' इति । तदा वञ्चक भिक्षुकः क्रोधेन प्रतिवदति यत् 'अहं सर्वदा मूक एव इदानीमपि' इति ।

५) निखिलेऽस्मिन् भारतदेशे को न जानाति अत्रत्यस्य द्वितीयप्रधानमन्त्रिपदम् अलङ्कुर्वाणस्य श्रीमतः लालबहादूरशास्त्रिणः नाम । अस्य महानुभावस्य जन्म १९०४ तमे वर्षे अक्टोबरमासस्य द्वितीये दिनाङ्के वाराणसी समीपस्थे मोगलसराई नामक स्थाने समभूत् । एतस्य विद्याध्ययनं वाराणस्यां हरिश्चन्द्रविद्यालये काशीविद्यापीठे च सम्पन्नम् । काशीविद्यापीठतः असौ शास्त्री पदवीं प्राप्तवान् । अत एव अयं शास्त्रीति नाम्ना प्रसिद्धः ।

६) भारते दीपावलीमहोत्सवः दिनत्रयं यावत् आचर्यते । प्रथमं दिनं नरकाचतुर्दशी । द्वितीयं तु अमावास्या । अमावास्यायां सम्पदर्थं लक्ष्मी पूजां कुर्वन्ति । तृतीयं दिनमेव प्रतिपत् । अस्मिन् दिने वामनरूपिणा विष्णुना प्राप्तानुग्रहः बलिः पूज्यते । अस्मिन् अवसरे सर्वेषां जीवने अन्धकारः नश्यतु प्रकाशः प्रसरतु इत्याशया सर्वत्र दीपामाला प्रज्वाल्यते ।

७) आधुनिकप्रपञ्चे समूह माध्यमः महत्त्वं पात्रं वहति । विश्वे सर्वत्र प्रवर्तमानानां घटनानां विवरणं झटिति प्रापयितुम् बहवः जनाः समूहमाध्यमेषु अहोरात्रं कर्ष्यं कुर्वन्ति । एषु आकाशवाणी, दूरदर्शनं, पुस्तकानि, वार्तापत्रिकाः, दूरवाणी, सङ्गणकयन्त्रम् च इत्यादयः प्रमुखाः । परं समूहमाध्यमानां उद्देश्यं सत्यस्थिति प्रसारद्वार राष्ट्रैक्यसंरक्षणं स्यात् ।

८) अस्मिन् युगे सर्वेषु क्षेत्रेषु सङ्गणकयन्त्रं विराजते । सङ्गणकस्य निर्देशनं प्रदातुं का भाषा नितराम् उपयुक्ता इति अन्वेष्टुं बहवः प्रयोगाः कृताः । विश्वस्य सकलाः भाषाः तत् प्रयोगे परीक्षिताः। विश्वभाषासु संस्कृतमेव अधिकं वैज्ञानिकं वर्तते । अतः सङ्गणकस्य कृते संस्कृतम् एव श्रेष्ठभाषा भवितुम् अर्हतीति अद्य प्रयोगैः प्रमाणितम् । अतः जयतु संस्कृतम् ।

९) पुरा सगरो नाम राजा आसीत् । सः अश्वमेधयागं कर्तुं ऐच्छत् । तदनु यज्ञाश्वं प्रैष्यत् । इदं ज्ञात्वा इन्द्रः यज्ञाश्वम् रहसि पाताललोके कपिलमहर्षेः समीपे अस्थापयत् । सगरपुत्राः यज्ञाश्वम् अन्विष्यन्तः कपिलमहर्षेः आश्रमं समागच्छन्। तत्र अश्वं दृष्ट्वा कपिलमहर्षिणं चोरम् इति मत्वा तं अनिन्दन् । कृद्धः कपिलमहर्षिः अक्षिणी उन्मील्य तान् भस्मीकृतवान् ।

१०) अस्माकं पूर्वजाः भारतदेशं स्वर्गादपि गरीयान् इति वदन्ति । स्वर्गः भोगभूमिः । परन्तु भारतभूमिः कर्मभूमिः । स्वर्गे सुखम् अनुभूय अपि मोक्षं प्राप्तुं भारते जन्म इच्छन्ति । अत्र अनेके महापुरुषाः भक्तिद्वारा

मोक्षं समपादयन् । ते जीवन्त एव भगवन्तम् साक्षात्कृतवन्तः । तादृशमहापुरुशेषु रामकृष्णपरमहंसः एकतमः ।
सः न केवलं भगवन्तं अपश्यत् किन्तु शिष्यविवेकानन्दाय भगवन्तं प्रादर्शयत् ।

संस्कृतभाषया अनुवदत - (A)

1. गौपालकृष्णगोखलेयवರು ಅಪ್ರತಿಮ ದೇಶಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಜನರು ಅವರ ಮಾತಿನಿಂದ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸರಳ ಹಾಗೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವನದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿರುವರು.

Gopala Krishna Gokhale was a great patriot. He lead the freedom movement prominently. He was a very good orator too. The people joined the freedom movement, having listened to his inspiring patriotic speech. His simple and self less life is a role model to all.

2. ಒಮ್ಮೆ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿ ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು - 'ಹೇ ರಾಜನ್, ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಯೋಗಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?' ಎಂದು. ಆಗ ಜನಕನು 'ಎಲೈ ಋಷಿವರ್ಯರೇ, ನೀವು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನನ್ನದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯ' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

Once the sages went to the king Janaka and asked him - 'Oh king, how can you perform both protection of the subjects and accomplishing Yoga simultaneously?' The king replied- 'Oh great sages, I think, you are questioning me, though you yourselves know it. Every thing happens in this world by the grace of Almighty. I discharge my duties with the feeling that nothing is mine. So this is possible.'

3. ತಾರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ಶಿವನ ಕಿರಿಯ ಮಗ. ವಿಷ್ಣುನಿವಾರಕನಾದ ಗಣೇಶನು ಹಿರಿಯ ಮಗ. ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನು ಪರಮಮಿತ್ರ. ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಮಡದಿ. ಮಾವನು ಪರ್ವತರಾಜ. ಅವನ ವಾಹನವು ನಂದಿ. ಅವನ ಸೇನಾಪ್ರಮುಖನು ವೀರಭದ್ರ. ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಪರಶಿವನು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂತಹ ವಿಧಿವಿಪರ್ಯಾಸ !

Kartikeya, the destroyer of demon Taraka, is the younger son of Lord Shiva. Ganesha, the remover of obstacles is His elder son. Kubera, the lord of wealth is His friend. Parvathi, the mother of Universe is His wife. Parvatharaja, the king of mountains is His father- in -law. Nandi is His vehicle. Virabhadra is His chief of army. In spite of all this Lord Shiva begs. What a destiny!

4. ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಾಲಕರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ದಶರಥನು ದುಃಖಿತನಾದನು. ಕುಲಪುರೋಹಿತರಾದ ವಸಿಷ್ಠರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ದಶರಥನಿಗೆ ನುಡಿದರು. ಲೋಕಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

Once the sage Vishwamitra came to the court of the king Dasharatha. He requested to send the boys Rama and Lakshmana to protect his sacrifice. Dasharatha felt sad due to affection towards his children. Vasishtha, the preceptor of the family, advised Dasharatha to fulfil Vishwamitra's request. Dasharatha sent Rama and Lakshmana for the welfare of the world.

5. ವಾರಾಣಸಿಯು ಗಂಗಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ದೇವಾಲಯ, ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಘಟ್ಟಗಳಿಗಾಗಿ (ಫಾಟ್) ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನನಗರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದು ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳ. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಭಾಗಗಳಿಂದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಅವರು ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು.

Banares is on the banks of this river Ganga. It is famous for its temple, silk and ghats. It is one of the most ancient cities. It is a famous pilgrim centre in India. People from all parts of the country visit this place. They take bath in the river Ganga, having visited the Viswanatha temple. They feel that their life is fulfilled.

6. ಮಗುವಿನ ಮನವು ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಕುಂಬಾರನು ತನ್ನ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗೆ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಅಂತೆಯೇ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವನು. ಶಿಷ್ಯನ ಮನದಲ್ಲಿ - 'ನಾನು ಉತ್ತಮನು. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವೆನು' ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾನೆ.

The mind of a child is like a wet clay mound. The potter gives clay mound a correct shape by his skill. In the same way a teacher constructs the future of a student. And fills his mind with the feeling that - 'I am great. At times necessary I will collect and utilise all my energy for the nation.

7. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೂಲವು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿರುವುದು. ಅದು ಮಾನವನಿಗೆ ಅವನ ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವೂ ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ. ಮಾನವನು ಗಳಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

Self confidence is the success behind all the works. It shows the aim and paves the way to attain it. It makes a stream of energy to flow within us which makes possible even the difficult mission. which seems impossible. It is the best friend of each and every

human being. This is the real wealth to be acquired. It is the duty of all of us to increase this day by day.

8. ಭಾಸಮಹಾಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರ. ಇವನು ಹದಿಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನು. ಇವನು ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞನಾದ ಪಾಣಿನಿ ಹಾಗೂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಕರ್ತೃವಾದ ಭರತಮುನಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನನೆಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕಾಳಿದಾಸ ಬಾಣಭಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಇವನನ್ನು ಮನಸಾ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿರುವುದು ಇವನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಾಟಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾಸಮಹಾಕವಿಯು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವನು.

The great poet Bhasa is a famous dramatist in Sanskrit. He has composed thirteen dramas. The scholars are of the opinion that he is more ancient than the wellknown Grammarian Panini and Bharatamuni, the author of Natyashastra. His position is held high by the admiration by great poets like Kalidasa and Banabhatta. Thus the poet Bhasa has become outstanding in the dramatic field.

9. ಒಮ್ಮೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಶಿವನು ತಪವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಪೋಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನ್ಮಥನು ಬಂದನು. ಮನ್ಮಥನ ಆಗಮನದಿಂದ ಶಿವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಭಂಗವಾಯಿತು. ತನ್ನ ತಪೋಭಂಗದಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದು ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಭಸ್ಮಗೈದನು. ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಯು ಭಂಗವಾಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಪಾರ್ವತಿಯು ಉಗ್ರವಾದ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು.

Once Parvathi who was beautiful entered the area where Lord Shiva was doing penance. Manmatha came there while Parvathi was prostrating before Shiva. His penance was disturbed by the entrance of Manmatha. By this, Lord Shiva, who became very angry, opened His eye on the fore head and burnt down Manmatha to ashes. Her desire of winning His heart through her beauty was disappointed. So she decided to win over Him, by severe penance only.

10. ಧ್ರುವಕಮಾರನು ಉತ್ತಾನಪಾದ ಮಹಾರಾಜನ ಮಗ. ತನ್ನ ಮಲತಾಯಿಯ ಕಟುನುಡಿಗಳಿಂದ ನೊಂದ ಆ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಹೊರಟನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. 'ಮಗು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರಿಯಿರಬೇಕು. ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಛಲವಿರಬೇಕು. ಮನವನ್ನು ಆ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ ಏಕಾಗ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾರ್ಗ' ಎಂದು ಅವರು ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

Dhruva was the son of the king Uttanapada. As he was hurt by the harsh words of his step mother, started to go to penance by his mother's words. On the way he met the great sage Narada. He advised Dhruva thus - 'Oh child, there should be an aim for life. We should have the determination of attaining it. We should concentrate the mind on aim. This is the way to success.'

Blue Print for II PU Model Question paper – 1
Details of Marks distribution

क्र.सं.	विषयः	अवधि:	दर अङ्काः	ज्ञानात्मकः					ग्रहणात्मकः					अभिष्यक्तात्मकः / कौशलात्मकः									
				a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n						
1.	मंङ्गलम्, पुराणभारत			1	1	2	3	5	1	2	2	3/5	5	1	1	3	5	1	1	3	5	Total	4
2.	परेषामपि रक्ष जित्वात्			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
3.	निर्विमर्शा हि भीरवः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
4.	शून्या मेऽङ्गलिः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
5.	महाराणाप्रतापः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
6.	अनुरागोदयः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	6
7.	सा शान्तिः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
8.	बिधिविलसितम्			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
9.	नीतिसारः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4
10.	कृष्णशास्त्रीमहोदयः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
11.	व्याकरण विभागः अन्यासपुस्तकम्											7											7
12.	भाषान्तरपाठाः																				2		2
13.	पठ्येतर परिच्छेदः/ पत्रलेखनम्												2										2
14.	सेतुबन्धः																						
	आहत्य (Total)																						
	Total marks		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	Total questions		10	10	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	60
	Question to be answered		10	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	45

5 periods per week 120 periods per year.

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका - १

संस्कृतम् (०९)

समयः - 3 घण्टा:15 निमेषाः

गरिष्ठाङ्काः- 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10 x 1 = 10

1. नवमः द्वीपः कैः संवृतः ?
2. विक्रमादित्यकथां का कथयति ?
3. हृदयोन्मादकारिणीं कन्यां कः ददर्श ?
4. रात्रिं दिवं कः प्रयाति ?
5. राणाप्रतापः कस्मिन् ग्रामे अजायत ?
6. क्षीरसागरात् उद्गतः पादपः कः ?
7. सुन्दरस्य कति भ्रातरः ?
8. परशुरामः कर्णं किम् अस्त्रम् उपदिशति ?
9. अर्थान् कथं चिन्तयेत् ?
10. कृष्णशास्त्रिणाम् अध्यापकेषु एकस्य नाम लिखत ।

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. भारतवर्षस्य प्रसिद्धपञ्चनदीनां नामानि लिखत ।
12. पक्षिणा ब्राह्मणस्य स्थितिः कथं वर्णिता ?
13. प्रव्राजकः निजान् अनुचरान् किम् उवाच ?
14. भारतसर्वकारः राणाप्रतापाय कथं गौरवम् असूचयत् ?
15. महाश्वेतायाः वपुषि यौवनं कथं पदं कृतम् ?
16. गोविन्दस्य परिवारः ।
17. कः नरकं न पश्येत् ?

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत । (त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. भारतस्यास्य वर्षस्य नवभेदान्निबोधत ।
समुद्रान्तरिता ज्ञेयास्ते त्वगम्याः परस्परम् ॥
19. प्रविष्टो जातु भिक्षार्थमेकस्य वणिजो गृहे ।
स ददर्श शुभां कन्यां भिक्षामादाय निर्गताम् ॥
20. कुतो धर्मक्रियाविघ्नः सतां रक्षितरि त्वयि ।
तमस्तपति घर्माशौ कथमाविर्भविष्यति ॥

21. धन्योऽस्मि गमनात् पूर्वम् ईदृशी सम्पदागता ।
विना तु गुरुशुश्रूषां नान्यद्वाव्यं परं मम ॥
22. धनहीनो न हीनश्च धनिकः सः सुनिश्चयः ।
विद्यारत्नेन यो हीनः स हीनः सर्ववस्तुषु॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत । (चतुर्णामेव)

4 x 2 = 8

23. त्वं विश्वस्य आर्तिं परिहरसि ।
24. न च खलु परिभोक्तुं नैव शक्नोमि हातुम् ।
25. मम हस्ते प्रभूतं धनं विद्यते ।
26. भगवन् किमभिधानः ?
27. सर्वथा सत्यमेतन्नान्यथा ।
28. परीक्षार्थम् इतोऽपि समयावकाशः विद्यते ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 5 = 25

29. परेषामपि रक्ष जीवितम् इति पाठस्य शीर्षिकां समर्थयत ।
30. प्रव्राजकः।
31. शकुन्तलायाः पात्रचित्रणं कुरुत ।
32. महाराणाप्रतापेन अनुभूता कष्टपरम्परा ।
33. तपोधनयुवानं दृष्ट्वा महाश्वेता किमचिन्तयत् ?
34. सा शान्तिः ।
35. कर्णशापप्रसङ्गः ।
36. कृष्णशास्त्रिणां साहित्यप्रेम।

VI मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

4 x 1 = 4

37. द्वीपेषु सर्वेषु प्रयान्ति ।
38.ददाति चेत् सन्ततिच्छेदो भविष्यति।
39. तमभ्यधावत् स्वकृतो मूर्तिमानिव ।
40. चिरस्य वाच्यं न गतः।

[दुर्नयः, नराः, प्रजापतिः पुत्रं]

VII 41. संयोजयत ।**4 x 1 = 4**

क	ख
सिसीदिया	सरस्वत्याः
विलासमिव	दुष्यन्तः
विद्या	राणाहमीरः
पौरवः	गुप्तधनम्

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)**3 x 1 = 3**

42. राजा मौनम् अवाप ।
43. अनुचराः प्रव्राजकस्य वचनम् अपालयन् ।
44. कालिदासस्य सप्तकृतयः सन्ति ।
45. गन्धर्वाधिपतिः हंसः ।
46. वैदेशिकाः वाणिज्यार्थम् आगच्छन्ति स्म ।

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामेव)**4 x 3 = 12**

47. सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)

भरणाच्च, यदीह, पशवो + अपि, पश्यत + एनम्, हीनः + च

48. विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामेव)

ज्ञानभण्डारः, जितेन्द्रियः, अनवश्यकम्, जनैःआकीर्णः, गुरोः प्रसादम्

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

वाचा, मह्यम्, परिणेतुः, चक्षुषी

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

लभते, भक्षय, अपश्यम्, बभूव ।

51. पदपरिजयं कुरुत । (त्रयाणामेव)

भवितुम्, आदाय, स्मरन्, दृष्ट्वा, गन्तव्यः

52. प्रयोगं परिवर्तयत ।

विक्रमादित्यः कालं नयति ।

अथवा

मया धर्मविरुद्धं न आचरितम् ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत ।

अस्याः आननारविन्दे अपूर्वाकर्षणम् आसीत् ।

अथवा

कुसुमगन्धेन मधुकरीव आकृष्यमाणा ।

54. कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

5

एकदा एकः भिक्षुकः अधिकं धनं सम्पादयितुम् इच्छति। अतः सः मूक इव नटनां करोति । तदर्थं 'अहं मूकः' इति लिखितं फलकं कण्ठे धृत्वा भिक्षार्थम् उपविशति । एनं वञ्चकं शिक्षितुं अन्यः भिक्षुकः तस्य पार्श्वे उपविशति । यदा गृहस्थेन एकेन नाणकमेकं वञ्चकभिक्षुकाय दत्ते, अन्यः वदति - 'भोः सः न मूकः' इति । तदा वञ्चक भिक्षुकः क्रोधेन प्रतिवदति यत् 'अहं सर्वदा मूक एव इदानीमपि' इति ।

55. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

5

ಒಮ್ಮೆ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿ ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. - ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಪ್ರಜಾಪಾಲನ ಹಾಗೂ ಯೋಗಸಾಧನಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೇ? ಎಂದು. ಆಗ ಜನಕನು ಎಲೈ ಋಷಿವರ್ಯರೇ, ನೀವು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನನ್ನದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

Once the sages went to the king Janaka and asked him – “Oh king, how can you perform both protection of the subjects and accomplishing Yoga simultaneously?” The king replied _ Oh great sages, I think, you are questioning me, though you yourselves know it. Everything happens in this world by the grace of Almighty. I discharge my duties with the feeling that nothing is mine. So this is possible”.

56. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

5 x 1 = 5

एकः नृपः वानरं परिपुष्यति । सः वानराय फलानि दुग्धं च यच्छति । वानरः अपि नृपस्य आज्ञापालकः सेवकः भवति । यदा राजा शयनं करोति, तदा वानरः व्यजनेन वीजयति । शीतलस्य अनिलस्य स्पर्शेन राजा सुखम् अनुभवति । तदा एकः मधुकरः नृपस्य मुखे उपविशति । इदं दृष्ट्वा वानरः क्रोधेन समीपे स्थितं नृपस्य खड्गं हस्ते धृत्वा मधुकरं प्रहरति । मधुकरः अपधावति, दूरं च गच्छति । खड्गस्य प्रहारेण नृपः पञ्चत्वं गच्छति । अतः बुधाः कथयन्ति - 'पण्डितः अहितः वरः; न तु हितकारकः मूर्खः' इति ।

प्रश्नाः -

- i) कः वानरं परिपुष्यति ?
- ii) शयने नृपः कथं सुखम् अनुभवति ?
- iii) मधुकरः कुत्र उपविशति ?
- iv) क्रुद्धः वानरः किं करोति ?
- v) बुधाः किं कथयन्ति ?

अथवा

दिनद्वयस्य विरामपत्रम् लिखत ।

* * *

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका - १

संस्कृतम् [09]

I (वाक्यात्मकं उत्तरं अनिवार्यम्)

10 x 1 = 10

1. नवमः द्वीपः सागरैः संवृतः ।
2. विक्रमादित्यकथां पुत्थलिका कथयति ।
3. हृदयोन्मादकारिणीं कन्यां राजपुत्रः ददर्श ।
4. रात्रिं दिवं गन्धवहः प्रयाति ।
5. राणाप्रतापः कुम्बल(जुनिकचेरि)ग्रामे अजायत ।
6. क्षीरसागरात् उद्गतः पादपः पारिजातः ।
7. सुन्दरस्य षट् भ्रातरः आसन् ।
8. परशुरामः कर्णं भार्गवास्त्रम् उपदिशति ।
9. अर्थान् बकवत् चिन्तयेत् ।
10. कृष्णशास्त्रिणाम् अध्यापकेषु एकस्य नाम प्रो. एम्. हिरियणः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

II (उत्तराणि साक्षात् द्वित्रैः वाक्यैः भवितव्यम्)

5 x 2 = 10

(ಉತ್ತರವು ನೇರವಾಗಿರಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ 2-3 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು)

11. पुराणभारतम् ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಂಚ ನದಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು - ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಸಿಂಧು, ಚಂದ್ರಭಾಗಾ, ಶತದ್ರು, ವಿತಸ್ತಾ, ಇರಾವತೀ, ಕುಹೂ, ಇತ್ಯಾದಿ ನದಿಗಳು.
12. परेषामपि रक्षजीवितम् ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ಪಕ್ಷಿರಾಜನಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಯೊಂದು ತಾನು ಸಂಚಾರಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ವೃದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
13. निर्विमर्शा हि भीरवः ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿವ್ರಾಜಕನು ತನ್ನ ಅನುಚರರಿಗೆ - ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬರುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತರಲು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
14. महाराणाप्रतापः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಭಾರತಸರ್ಕಾರವು ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಚೇತಕಾರೂಢ ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನ ಪ್ರತಿಮೆ, ನಾಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
15. अनुरागोदयः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯಲ್ಲಿ ಯೌವನಾಗಮನದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು.
16. सा शान्तिः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸುಂದರನ ಪರಿವಾರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
17. नीतिसारः ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಪೋಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳು.

III (ಪಾಠದ ಹೆಸರು-1 ಅಂಕ, ಶ್ಲೋಕದ ಅನುವಾದ 2 ಅಂಕ)

3 x 3 = 9

18. भारतस्यास्यवर्षस्यपरस्परम् ॥

पुराणभारतम् ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಈ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಭಾಗಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಸಾಧ್ಯ .

19. प्रविष्टो जातु निर्गताम् ॥

निर्विमर्शा हि भीरवः ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : (ಸನ್ಯಾಸಿಯು) ಒಮ್ಮೆ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯುವತಿಯು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಂದು (ನೀಡಿ) ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡನು.

20. कुतो धर्मक्रियाविघ्नःकथमाविर्भविष्यति ॥

शून्या मेऽङ्गुलिः ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನೀನು ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವಾಗ ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರುವುದೆಂತು? ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕತ್ತಲೆಯು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಬರುವುದು?

21. धन्योऽस्मि परं मम ॥

विधिविलसितम् ಎಂಬ ನಾಟಕದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನಾನೇ ಧನ್ಯನು, ಗುರುಕುಲದಿಂದ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಇಂತಹ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆತಿದೆ. ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯ

ಹೊರತು ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು.

22. धनहीनो न हीनः सर्ववस्तुषु॥

नीतिसारः ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಧನವಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಅವನು ಹೀನನಲ್ಲ, ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಧನಿಕನೇ. ಯಾರು ವಿದ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೀನನು.

IV (पाठस्य नाम-१ अङ्कः, कः कं प्रति अवदत्-१ अङ्कः)

4 x 2 = 8

23. इदं वाक्यं परेषामपि रक्ष जीवितम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

राक्षसः विक्रमादित्यम् अवदत् ।

24. इदं वाक्यं शून्या मेऽङ्गुलिः इति पाठात् स्वीकृतम् ।

दुष्यन्तः स्व मनसि अचिन्तयत् ।

25. इदं वाक्यं महाराणाप्रतापः इति पाठात् स्वीकृतम् ।

भामाशाहः राणाप्रतापम् अवदत् ।

26. इदं वाक्यं अनुरागोदयः इति पाठात् स्वीकृतम् ।

महाश्वेता तापसकुमारम् अपृच्छत् ।

27. इदं वाक्यं विधिविलसितम् इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कर्णः परशुरामम् अवदत् ।

28. इदं वाक्यं कृष्णशास्त्रिमहोदयः इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कृष्णशास्त्रिमहोदयः स्वशिष्यम् अवदत् ।

V (सविषयकम् उत्तरं कनिष्ठतया १० वाक्यैः भवितव्यम् । प्रस्तावना, विषयप्रतिपादनं, परिसमाप्तिः च इति परिच्छेदत्रयं भवति चेत् उत्तमम् ।) 5 x 5 = 25

(ಉತ್ತರವು ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ 10 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಪೀಠಿಕೆ - ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ - ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ)

(The answer, inclusive of the subject matter should be atleast in ten sentences. The answer would be better if it is in three parts namely, introduction – body of the subject and conclusion)

29. परेषामपि रक्षजीवितम् एಂಬ पाठदल्लि पक्षिण संभ्राषणैय मूलक राज विक्रमादित्यनिगे ब्राह्मणन असहायकतैय अरिपु, ब्राह्मणन बदलागि राजनै वदुथिलैय समिप हौगुवुदु. बक हागु राजनसंवाद, राजन परौपकार गुणगलनु कंडु बकन मनःपरिवर्तनै - ँ एल्ला अंशगळोडनै शीर्षिकैय समुर्धनैयिदुदु पुरोर्णांक.

30. निर्विमर्शा हि भीरवः एಂಬ पाठदल्लि प्रव्राजकनु भयगुस्तनद व्यापारिय मनःस्थितियनु हौगे तनु सार्धक्यागि बलसिकौलु ಉಪಾಯಮಾಡಿ ತಾನೇ ನಾಶವಾದುದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣಾಂಕ.

31. काळिदासन म्हेरुकृतियाद अर्भिज्ञान शकुंतल एಂಬ नाटकद ँदनैय अंकवाद शून्या मेङ्गलिः एಂಬ पठ्यभागदल्लि अरमनैयल्लि नडैयुव सन्निवैश, शकुंतलैय नाचिके स्वभाव हागु अवल अंतरंगदल्लि मूडिद अंतंक हागु भय, राजन अनुमान, अंगुलैयकद विषय, राजन विचारदल्लि शकुंतलैय प्रैम हंत हंतवागि तिरस्यारके तिरुगुवुदु, ँ एल्ला विचारगलनु ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

32. महाराणाप्रतापः एಂಬ पाठदल्लि राणाप्रतापन शौर्यपराक्रम, अवनु कलैदुकोड राज्यद भागगल हंपडैयुविके अवन प्रयत्न, हल्लिफाಟ್ युदुद नंतर अवनु काडुमैडिनल्लि वास, बिल्लर सहाय, रौषिका प्रसंग - इत्यादि विचारगल जौतेगे अवन मानसिक तुमुलगलनु ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

33. अनुरागोदयः एಂಬ पाठदल्लि बाणनु पुंडरिेकननु नौडिद नंतर महाश्वैतैय मनसिनल्लि ಮೂಡಿद ಭಾವನೈಯ ಸಮಗ್ರಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಉತ್ತರವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

34. सा शान्तिः एಂಬुदु अनुवादित संकलित कथै. हसरै सौचिसुवते ँ कथैय नायुके शांति एಂಬ तरुणै, इवलु बख्ते अंगडियल्लि ಉದ್ಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಂಗಡಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತರುಣನೊಬ್ಬನ ಕಾರ್ಯಾಲಯವಿದ್ದಿತು

ಇವಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಹಲವಾರು ಭಾವನೆಗಳು, ಇವಳ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಸದ್ವರ್ತನೆಗೆ ಆ ತರುಣನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಬೇಕು.

35. ವಿಧಿವಿಲಸಿತಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಾದ ಪರಶುರಾಮರು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಗುರುಕುಲದಿಂದ ತೆರಳುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸುವುದು. ಗುರುಕುಲದ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತ ಕರ್ಣನು ನಿದ್ರಾವಶರಾಗಿರುವ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಜ್ರಕೀಟ ಪ್ರಸಂಗ, ಗುರುವಿನ ನಿದ್ರಾಭಂಗ, ಕೋಪಗೊಂಡ ಗುರುಗಳಿಂದ ಶಾಪ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

36. ಕೃಷ್ಣಾಶಾಸ್ತ್ರೀಮಹೋದಯ: ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮವು ಅನುಪಮವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಪಾರಜ್ಞಾನ, ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪ್ರಕಾಶನಗೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು - ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI ಮञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

4 x 1 = 4

37. द्वीपेषु सर्वेषु नराः प्रयान्ति ।
38. पुत्रं ददाति चेत् सन्ततिच्छेदो भविष्यति ।
39. तमभ्यधावत् स्वकृतो मूर्तिमानिव दुर्नयः ।
40. चिरस्य वाच्यं न गतः प्रजापतिः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VII 41. संयोजयत ।

4 x 1 = 4

क	ख
सिसीदिया	राणाहमीरः
पौरवः	दुष्यन्तः
विलासमिव	सरस्वत्याः
विद्या	गुप्तं धनम्

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)

3 x 1 = 3

42. राजा किम् अवाप ?
43. अनुचराः कस्य वचनम् अपालयन् ?
44. कालिदासस्य कति कृतयः ?
45. गन्धर्वाधिपतिः कः ?
46. वैदेशिकाः किमर्थम् आगच्छन्ति स्म ?

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामिव)

4 x 3 = 12

47. सन्धिं विभजत/योजयत । (त्रयाणामिव)

भरणात्+च, यदि + इह, पशवोऽपि, पश्यतैनम्, हीनश्च ।

48. विग्रहवाक्यं लिखत/समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामिव)

ज्ञानस्य भण्डारः। जितानि इन्द्रियाणि यस्य सः । न अवश्यकम् । जनाकीर्णः, गुरुप्रसादम् ।

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

वाचा - स्त्रीलिङ्गः तृतीयाविभक्तिः एकवचनम् । मह्यम् - त्रिलिङ्गः चतुर्थीविभक्तिः एकवचनम्।

परिणेतुः - पुलिङ्गः पञ्चमी / षष्ठीविभक्तिः एकवचनम् ।

चक्षुषी - नपुंसकलिङ्गः प्रथमा / द्वितीयाविभक्तिः एकवचनम् ।

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

लभते - लट् लकारः प्रथमपुरुषः एकवचनम् । भक्षय- लोट् लकारः मध्यमपुरुषः एकवचनम् ।

अपश्यम् -लङ् लकारः उत्तमपुरुषः एकवचनम् । बभूव - लिट् लकारः प्रथमपुरुषः एकवचनम् ।

51. पदपरिचयं कुरुत

भवितुम् - तुमुन्तान्ताव्ययम् । आदाय - ल्यबन्तान्ताव्ययम् । स्मरन् - वर्तमानकृदन्तः ।

दृष्ट्वा - क्त्वान्तान्ताव्ययम् । गन्तव्यः - विध्यर्थककृदन्तः ।

52. प्रयोगं परिवर्तयत

विक्रमादित्येन कालः नीयते ।

अथवा

अहं धर्मविरुद्धं न आचरितवान् ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत ।

अस्याः आननारविन्दे अपूर्वाकर्षणम् आसीत् ।

अत्र रूपकालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमानोपमेययोः अभेदः रूपकम् ।

अथवा

कुसुमगन्धेन मधुकरीव आकृष्यमाणः।

अत्र उपमालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 3 ಅಂಕಗಳು.

54. कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

5

ಒಮ್ಮೆ ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬನು ಹೆಚ್ಚುಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮೂಕನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ನಾನು ಮೂಗ' ಎಂದು ಬರೆದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೋಸಗಾರನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬನು ಒಂದೊ

ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಮೋಸಗಾರಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕನು 'ಸ್ವಾಮಿ, ಇವನು ಮೂಗನಲ್ಲ' ಎಂದನು. ಆಗ ಮೋಸಗಾರನಾದ ಭಿಕ್ಷುಕನು 'ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೂಗನೇ, ಈಗಲೂ ಸಹ' ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಗಿದನು.

ಸರಯಾದ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

55. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಯಾ ಅನುವದತ ।

5

एकदा राजर्षेः जनकमहाराजस्य समीपं आगताः एवं पृष्ठवन्तः - 'हे राजन् त्वं सपदि एव प्रजापालनं तथा योगसाधनं कथं करोषि?' इति । तदा जनकः - 'भोः ऋषिवर्याः यूयं सर्वे स्वतः जानन्तः अपि मम परीक्षार्थम् एवं पृच्छथ इति भावयामि । विश्वेऽस्मिन् सर्वमपि परमेश्वरस्य अनुग्रहेण एव प्रचलति । मे किमपि नास्ति इति भावनया कर्तव्यं निर्वहामि । तथा सति इदं साध्यम्' । इति प्रत्यवदत् ।

ಉತ್ತಮವಾದ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

56. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

5 x 1 = 5

१. एकः नृपः वानरं परिपुष्यति ।
२. शीतलस्य अनिलस्य स्पर्शेन नृपः सुखम् अनुभवति ।
३. मधुकरः नृपस्य मुखे उपविशति ।
४. क्रुद्धः वानरः नृपस्य खड्गं हस्ते धृत्वा मधुकरं प्रहरति ।
५. बुधाः कथयन्ति - पण्डितः अहितः वरम्

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

अथवा

सकाशात्

भुवना एस्.

द्वितीय पि.यू.सि. 'अ' विभागः,

सर्कारि प.पू. विद्यालयः,

धारवाड नगरम्

सविधे

मान्यः प्राचार्यः

सर्वकारीय प.पू. विद्यालयः,

धारवाड नगरम्

विषय : दिनद्वयस्य विरामपत्रम् ।

माननीय,

अहं द्वितीय पि.यू.सि. 'अ' विभागस्य छात्रा अस्मि । अहं श्वः मातृपितृभ्यां सह बेङ्गलूरुनगरं गमिष्यामि ।
तत्र मम बन्धोः गृहप्रवेशोत्सवः वर्तते । अतः दिनद्वयं यावत् विरामं यच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये ।
सादरं वन्दनानि ।

स्थलम् : धारवाडनगरम्
दिनाङ्कः : ०८.०१.२०१४

इति भवदीया विधेया
भुवना एस्.
(हस्ताङ्कनम्)

ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪತ್ರ,ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

Blue Print for II PU Model Question paper – II Samskritham (09)
Details of Marks distribution

क्र.सं.	विषयः	अवधिः	दत्त अङ्काः	ज्ञानात्मकः						ग्रहणात्मकः						अभिष्यक्तात्मकः / कौशलात्मकः					
				a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n				
1.	मंङ्गलम्, पुराणभारत			1	1	1	1	1	1	1	2	3/5	5	1	1	2	3	5	1	5	Total
2.	परेषामपि रक्ष जिवितम्			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1	2	3	5	1	5	Total
3.	निर्विमर्शा हि भीरवः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
4.	शूल्या सेऽङ्गलिः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
5.	महाराणाप्रतापः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
6.	अनुरागोदयः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
7.	सा शान्तिः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
8.	बिधिविलसितम्			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
9.	नीतिसारः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
10.	कृष्णशास्त्रीमहोदयः			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	5	1	5	Total
11.	व्याकरण विभागः अव्यासपुस्तकम्											7									
12.	भाषान्तरपाठाः																	2			
13.	पठ्येतर परिच्छेदः / पत्रलेखनम्													2							
14.	सेतुबन्धः																				
	आहत्य (Total)																				
	Total marks			10	10	-	-	-	-	-	8	21	-	5	11			35			100
	Total questions			10	7	-	-	-	-	-	6	12	-	2	13	-	-	10			60
	Question to be answered			10	5	-	-	-	-	-	4	7	-	1	11	-	-	7			45

5 periods per week 120 periods per year.

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका - २

संस्कृतम् (०९)

समय:- 3 घण्टा:15 निमेषाः

गरिष्ठाङ्का:-100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10 x 1 = 10

1. अद्यापि देवाः कुत्र जन्म इच्छन्ति ?
2. शैवलघोषो नाम पर्वतः कुत्र अस्ति ?
3. के निर्विमर्शाः ?
4. पौरवः कः ?
5. राणाप्रतापस्य पुत्रः कः ?
6. महाश्वेतायाः माता का ?
7. सुन्दरः कियत् पर्यन्तं पठितवान् ?
8. सूतपुत्रः कः ?
9. कः सर्ववस्तुषु हीनः ?
10. कृष्णशास्त्रीमहोदयः बाल्ये कस्य सकाशे अध्ययनं कृतवान् ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. नवमद्वीपस्य वर्णनं कुरुत ?
12. विक्रमादित्यः राक्षसं किम् उपदिशति ?
13. घोरवानरः परिव्राजकं किम् अकरोत् ?
14. राणाप्रतापस्य वंशस्थाः के ?
15. पुण्डरीकस्य अनुरागं महाश्वेता कथं जानाति ?
16. शान्तिः किमर्थं तरुणं द्रष्टुम् आगतवती ?
17. नरविग्रहाः देवाः के ?

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत । (त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. ज्ञेयं तद्भारतं वर्षं सर्वकर्मफलप्रदम् ।
अत्र कर्माणि कुर्वन्ति त्रिविधानि तु नारद ॥
19. तथेति प्रतिपद्यैतद् गत्वा सोऽथ वणिग्भयात् ।
नक्तं चक्रे तथा सर्वं निर्विमर्शा हि भीरवः ॥
20. कामं प्रत्यादिष्टां स्मरामि न परिग्रहं मुनेस्तनयाम् ।
बलवत्तु दूयमानं प्रत्याययतीव मे हृदयम् ॥

21. अस्त्रप्रयोगवेलायां यदा ते सूतभावना ।
तदा सर्वाणि चास्त्राणि भवेयुर्निष्फलानि हि ॥
22. कामक्रोधौ तथा लोभं स्वादं शृङ्गारकौतुके ।
अतिनिद्रातिसेवे च विद्यार्थी ह्यष्ट वर्जयेत् ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत । (चतुर्णामेव)

4 x 2 = 8

23. यं कमेवं मा भक्षय ।
24. अथ लोकानुग्रहाय कुशली काश्यपः ।
25. मम जीवनं सार्थकं भवेत् ।
26. पुण्डरीक इति नाम चक्रे ।
27. ममाप्यत्र पुण्यविशेषः ।
28. सः यत्रकुत्रापि भवतु कालेज् आनेतव्य एव ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 5 = 25

29. पुराणेषु भारतं कथं वर्णितम् ?
30. प्रव्राजकः ।
31. दुष्यन्तस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।
32. राणाप्रतापस्य जीवनम् ।
33. पुण्डरीक-महाश्वेतयोः सरससंवादः ।
34. शान्तिदर्शनात् तरुणस्य चिन्तासन्ततिः ।
35. परशुरामः ।
36. शास्त्रिणां शिष्यवात्सल्यम् ।

VI मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

4 x 1 = 4

37. उत्तरं यत्समुद्रस्य ---- दक्षिणं च यत् ।
38. यस्य मरणकालः समायातः तस्येन्द्रियाणि ---- प्राप्नुवन्ति ।
39. सुचरितनन्दिनः तपस्विनः देवं ---- आगताः ।
40. राणाप्रतापः----- सभाम् आकारितवान् ।
(ग्लानिं, सभाजयितुम्, हिमवत्, गण्यानाम्)

VII 41. संयोजयत**4 x 1 = 4**

क	ख
जावन्ताबाई	रतिः
मदनः	वृक्षः
ललाटे	प्रतापस्य माता
पुष्पितः	कुङ्कुमम्

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)**3 x 1 = 3**

42. पुत्थलिका भोजराजं प्रति अब्रवीत् ।
43. पृष्ठस्थदीपां मञ्जूषां गुप्तम् आनयत ।
44. प्रमदा परिणेतुः समीपे इष्यते ।
45. उदयसिंहः प्रतापी राजा आसीत् ।
46. विमर्शकेन कृतीनां अध्ययनं सम्यक् कर्तव्यम् ।

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामेव)**4 x 3 = 12****47. सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)**

आदायैताम्, रतेरिव, हि+अकाले, ग्रामस्य+एव, अस्त्र+अभ्यासः,

48. विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामेव)

भार्गवस्य अस्त्रम्, स्वस्य जन्मस्थानम्, परानुग्रहः, वध्यशिला, जाह्नवीतटे

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

भूमौ, तेजसा, महाशयस्य, तस्याम्

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

वदन्ति, श्रुणु, आसीत्, मन्यते

51. पदपरिचयं कुरुत । (त्रयाणामेव)

आदाय, भवितुम्, पतित्वा, हृष्टः, कर्तव्यम् ।

52. प्रयोगं परिवर्तयत ।

मया सा दृश्यते ।

अथवा

विक्रमादित्यः कालं नयति ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत ।

कुसुमगन्धेन मधुकरीव आकृष्यमाणा ।

अथवा

चिच्छेद पापस्य कपिःनिग्रहज्ञ इव क्रुधा ।

54. कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

5

अस्मिन् युगे सर्वेषु क्षेत्रेषु सङ्गणकग्रन्थं विराजते । सङ्गणकस्य निर्देशनं प्रदातुं का भाषा नितराम् उपयुक्ता इति अन्वेष्टुं बहवः प्रयोगाः कृताः । विश्वस्य सकलाः भाषाः तत् प्रयोगे परीक्षिताः। विश्वभाषासु संस्कृतमेव अधिकं वैज्ञानिकं वर्तते । अतः सङ्गणकस्य कृते संस्कृतम् एव श्रेष्ठभाषा भवितुम् अर्हतीति अद्य प्रयोगैः प्रमाणितम् । अतः जयतु संस्कृतम् ।

55. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

5

ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಾಲಕರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ದಶರಥನು ದುಃಖಿತನಾದನು. ಕುಲಪುರೋಹಿತರಾದ ವಸಿಷ್ಠರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ದಶರಥನಿಗೆ ನುಡಿದರು. ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

Once the sage Vishwamitra came to the court of the king Dasharatha. He requested to send the boys Rama and Lakshmana to protect his sacrifice. Dasharatha felt sad due to affection towards his children. Vasishtha, the preceptor of the family, advised Dasharatha to fulfil Vishwamitra's request. Dasharatha sent Rama and Lakshmana for the welfare of the world.

56. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

5 x 1 = 5

ध्रुवः उत्थानपादस्य पुत्रः। तस्य मातुः नाम सुनीति इति । राज्ञः प्रियपत्नी सुरुची । एकदा ध्रुवः पितुः उत्सङ्गे उपवेष्टुं पितुः समीपं गतवान् । तदा सुरुची कुपिता अभवत् । दुःखेन ध्रुवः स्वमातरम् अवदत् - नारायणं पूजयित्वा ध्रुवं स्थानं सम्पादयिष्यामि इति । सः नारदमहर्षेः उपदेशम् अनुसृत्य तपस्यति । तस्य तपसा तुष्टः नारायणः तस्मै ध्रुवपदम् अनुग्रहीतवान् ।

प्रश्नाः -

- i) ध्रुवः कस्य पुत्रः?
- ii) उत्थानपादस्य प्रियपत्नी का?
- iii) ध्रुवः स्वमातरं किम् अवदत्?
- iv) ध्रुवः कस्य उपदेशम् अनुसृत्य तपस्यति?
- v) तुष्टः नारायणः तस्मै किम् अनुग्रहीतवान्?

अथवा

धनं प्रेषयितुं पितरं प्रति पत्रं लिखत ।

* * *

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका - २
संस्कृतम् (०९)

I (वाक्यात्मकं उत्तरं अनिवार्यम्)

10 x 1 = 10

1. अद्यापि देवाः भारतभूमौ जन्म इच्छन्ति ।
2. शैवलघोषोनाम पर्वतः उत्तरदेशे अस्ति ।
3. भीरवः निर्विमर्शाः ।
4. पौरवः दुष्यन्तः ।
5. राणाप्रतापस्य पुत्रः अमरसिंहः ।
6. महाश्वेतायाः माता गौरी ।
7. सुन्दरः दशमकक्ष्या पर्यन्तं पठितवान् ।
8. सूतपुत्रः कर्णः ।
9. विद्यारत्नेन हीनः सर्ववस्तुषु हीनः ।
10. कृष्णशास्त्रीमहोदयः बाल्ये पितुः सकाशे अध्ययनं कृतवान् ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

II (उत्तराणि साक्षात् द्वित्रैः वाक्यैः भवितव्यम्)

5 x 2 = 10

(ಉತ್ತರವು ನೇರವಾಗಿರಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ 2-3 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು)

(The answers should be straight forward and be minimum in two or three sentences)

11. पुराणभारतम् इति पद्यभागे भारतवर्षम् वर्णितम् अस्ति ।

‘पुराणभारतम्’ ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ದ್ವಿಪದ ವರ್ಣನೆ. ಸಾಗರದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು, ಇವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.

12. ‘परेषामपि रक्ष जीवितम्’ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ . ಹೇಗೆ ನಿನ್ನ ಜೀವವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇರೀತಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆಯವರ ಜೀವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ನರಭಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಕ್ರಮನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು.

13. ‘निर्विमर्शा हि भीरवः.’ ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಪರಿವ್ರಾಜಕನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಪಿಯು ಪರಿವ್ರಾಜಕನ ಮೂಗನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪರಚಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.

14. ‘महाराणाप्रतापः’ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಆತನ ವಂಶಸ್ಥರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜಸ್ಥಾನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಜಪೂತರು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಭಕ್ತಿ,ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸಿಸೀದಿಯಾ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪಾರಾವಲ್, ರಾಣಾ ಹಮೀರ, ರಾಣಾಸಾಂಗ, ಮುಂತಾದ ವೀರರು ಜನ್ಮ ತಳೆದಿದ್ದು, ಅದೇ ಪುಣ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನೂ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದನು.

15. 'ಅನುರಾಗೋದಯ:' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯು ಪುಂಡರೀಕನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವುದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಹಾಶ್ವೇತೆ, ಪುಂಡರೀಕನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಪಾರಿಜಾತದ ಹೂವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಿವಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಅವಳ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಹಾಗೂ ಆತನ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಆಕೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ರೋಮಾಂಚನ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ ಕಾರಣ ಆತನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಪಮಾಲೆ ಜಾರಿಬಿದ್ದರೂ ಅರಿವಾಗದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಇದೆಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಆತನ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಾಳೆ.

16. 'ಸಾ ಶಾಂತಿ:' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯು ತರುಣನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬರುವ ಕಾರಣದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

ಶಾಂತಿಯ ಗಂಡ ಸುಂದರ. ಅವನು ತನ್ನ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಈ ತರುಣನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದನು. ತರುಣನು ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಸುಂದರನಿಗೆ ಹೊಸ ಜೀವನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಸುಂದರನು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತರುಣನ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದಳು.

17. 'ನೀತಿಸಾರ:' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನರರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರು ಯಾರೆಂಬುದರ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಯಾರು ಪ್ರಿಯವಾದ ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೋ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೋ, ಅಂತಹ ಸಜ್ಜನರು ಮನುಷ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳು.

III (ಪಾಠದ ಹೆಸರು-1 ಅಂಕ, ಶ್ಲೋಕದ ಅನುವಾದ 2 ಅಂಕ)

3 x 3 = 9

18. ज्ञेयम् तु नारद ॥

'पुराणभारतम्' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಹೇ ನಾರದ ! ಈ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ-ನೈಮಿತ್ತಿಕ-ಕಾಮ್ಯ ಎಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಫಲವು ಸಿಗುತ್ತದೆ.

19. तथेति हि भीरवः ॥

'निर्विमर्शा हि भीरवः' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನಂತರ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಪ್ರವ್ರಾಜಕನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ರಾತ್ರಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಯಾರು ಹೆದರಿಕೆ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

20. कामंमनः ॥

‘शून्या मेऽङ्गलिः’ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : (ನನ್ನಿಂದ) ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುನಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದುದು ನೆನಪಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೂ ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಂಡ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದೆ.

21. अस्त्रप्रयोगवेलायाम्निष्फलानि हि ॥

‘विधिविलसितम्’ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನೀನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗ ನಿನಗೆ ಸೂತ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಯಾವಾಗ ಬರುವುದೋ ಆಗ ನಿನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಲಿ.

22. कामक्रोधौ ह्यष्ट वजयेत् ॥

‘नीतिसारः’ ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ರುಚಿ, ಶೃಂಗಾರ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ, ಅತಿಯಾದ ನಿದ್ರೆ, ಮತ್ತು ಅತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಈ ಎಂಟನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

IV (पाठस्य नाम-१ अङ्कः, कः कं प्रति अवदत्-१ अङ्कः)

4 x 2 = 8

23. यं कमेवं।

इदं वाक्यं ‘परेषामपि रक्ष जीवितम्’ इति पाठात् स्वीकृतम् ।

जनाः राक्षसं प्रति उक्तवन्तः ।

24. अथ लोकानुग्रहाय ।

इदं वाक्यं ‘शून्या मेऽङ्गलिः’ इति पाठात् स्वीकृतम् ।

दुष्यन्तः कण्वशिष्यं प्रति अवदत् ।

25. मम।

इदं वाक्यं ‘महाराणाप्रतापः’ इति पाठात् स्वीकृतम् ।

भामाशाहः राणाप्रतापं प्रति अवदत् ।

26. पुण्डरीक इति’ ।

इदं वाक्यं ‘अनुरागोदयः’ इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कपिञ्जलः महाश्वेतां प्रति अवदत् ।

27. ममाप्यत्र पुण्यविशेषः ।

इदं वाक्यं ‘विधिविलसितम्’ इति पाठात् स्वीकृतम् ।

परशुरामः कर्णं प्रति अवदत् ।

28. सः यत्रकुत्रापि भवतु।

इदं वाक्यं 'कृष्णशास्त्रीमहोदयः' इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कृष्णशास्त्रिणः कृष्णरावमहोदयं प्रति अवदत् ।

V (सविषयकम् उत्तरं कनिष्ठतया १० वाक्यैः भवितव्यम् । प्रस्तावना, विषयप्रतिपादनं, परिसमाप्तिः च इति परिच्छेदत्रयं भवति चेत् उत्तमम् ।) 5 x 5 = 25

(ಉತ್ತರವು ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ 10 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಪೀಠಿಕೆ - ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ - ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ)

(The answer, inclusive of the subject matter should be atleast in ten sentences. The answer would be better if it is in three parts namely, introduction – body of the subject and conclusion)

29. पुराणेषु भारतम्.....।

पुराणभारतम् ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಾರಾಂಶದ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ದ್ವೀಪಗಳು, ನದಿಗಳು, ಭಾರತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಜನಾಂಗಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳ ಹೆಸರು, ಸೃಷ್ಟಿ-ಪ್ರಳಯಗಳ ವಿಚಾರ, ನದಿಗಳು, ನಗರಗಳು ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಿತ್ರಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

30. प्रब्राजकः ।

'निर्विमर्शा हि भीरवः' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವೇ ಈ ಪರಿವ್ರಾಜಕ ಅಥವಾ ಸನ್ಯಾಸಿ. ಈತನು ಜಾಹ್ನವೀ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆತನ ಮಗಳು ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ, ಕಾಮಪರವಶತೆಯಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಕಪಟಯುಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ 'ಹಾ ಹಾ ಕಲ್ಪಮ್' ಎಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ - 'ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾರೊಂದಿಗಾದರೂ ಇವಳ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದರೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮೌನವ್ರತ ಮುರಿದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ- 'ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಇವಳನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೊಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಈ ರಾತ್ರಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಡು ಎಂಬ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ 'ಪುಕ್ಕಲು ಸ್ವಭಾವದ' ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರ ಮುಖಾಂತರ ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ

ಕೆಲವು ನಾಟಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರೆದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಘೋರವಾನರದ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ದುರಾಸೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸದೇ, ಕಪಟತನದಿಂದ ತಾನೇ ತನ್ನ ಗೌರವ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜನರ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಈ ಕಪಟ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಥೆ 'ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧ ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಬಾರದೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ'.

31. 'दुष्पन्तस्य पात्रचित्रणम्' -

ಕಾಳಿದಾಸ ಮಹಾಕವಿಯ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮುಂದೆಯೇ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿವೆಯೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಹಜವಾದ ಜೀವ ಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿವೆ. ಕವಿಯು ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೃದಯದಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದೇ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಆಡಿಸಿರುವನೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ. ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಾಯಕನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆತನು ಎತ್ತಿದ ಕೈ.

ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ದುಷ್ಯಂತ. 'शून्या मेऽङ्गलिः'- ಈ ಪಾಠ್ಯಭಾಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಂಚುಕಿಯು 'ಲೋಕ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದುಷ್ಯಂತನ ಕರ್ತವ್ಯಪರತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ವಾಶ್ರಮದಿಂದ ಬಂದ ಋಷಿಕುಮಾರರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಾನು ಲೋಕರಕ್ಷಕನಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎನಿಸಿದ್ದರೂ, 'ಲೋಕಾನುಗ್ರಹ'ಕ್ಕಾಗಿ ಕಣ್ವಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕುಶಲಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನ ವಿನಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾರ್ಙ್ಗರವನ ಮಾತಿನಂತೆ 'ದುಷ್ಯಂತನು ಎಂದಿಗೂ ಸದ್ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮೀರುವವನಲ್ಲ'. ಪ್ರತೀಹಾರಿಯು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಅವಳ ಆಕೃತಿಯು ನೋಡಲು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ' ಎಂದಾಗ 'अनिर्वर्णनीयं परकलत्रम्' 'ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಬಾರದು' ಎಂಬ ದುಷ್ಯಂತನ ಮಾತು, ಅವನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮತ್ತು ಸಭ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ದುರ್ವಾಸರ ಶಾಪದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಅವಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಧರ್ಮಸಂಕಟದ ಪ್ರಸಂಗ. ಆಗ 'दारत्यागी भवाम्याहो...' ಎಂಬ ದುಷ್ಯಂತನ ನುಡಿಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ಅವನ ವರ್ತನೆ ನಿಷ್ಕರವಾದುದೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಅವನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು.

32. राणाप्रतापस्य जीवनम् ।

'महाराणाप्रतापः' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ,

ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗಣ್ಯರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ. ತನ್ನ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆ, ಒಂದು ಕಡೆ ಶತ್ರುಗಳ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಆಹಾರಾಭಾವ. ಹೀಗೆ ಒಂದಾದನಂತರ ಒಂದೊಂದು ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಛಲಬಿಡದೇ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೂ ಮೇವಾಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದ ಸೈನಿಕರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಗೆಲ್ಲುವುದು. ಹೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

33. 'पुण्डरीक-महाश्वेतयोः सरससंवादः' -

'अनुरागोदयः' पाठದಲ್ಲಿ ಋಷಿಕುಮಾರ ಪುಂಡರೀಕ ಹಾಗೂ ಗಂಧರ್ವ ರಾಜಕುವರಿ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿ ಸಂಭಾಷಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಪುಂಡರೀಕನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತಳಾದ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯು, ಆತನ ಗೆಲೆಯ ಕಪಿಂಜಲನಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕನ ಪೂರ್ವಾಪರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಬಳಿಕ ಪುಂಡರೀಕನು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ, ಅವಳಲ್ಲಿ - 'अयि कुतूहलिनि' ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಕೆ ? ನಿನಗೆ ಈ ಕುಸುಮಮಂಜರಿಯ ಪರಿಮಳ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ತೆಗೆದುಕೋ ಇದನ್ನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳ ಬಳಸಾರಿ ಪಾರಿಜಾತ ಕುಸುಮಮಂಜರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಾರೆ ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ಅವಳ ಕಪೋಲ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಆತನ ಕೈಬೆರಳು ಕಂಪಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಜಪಮಾಲೆ ಜಾರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಥಟ್ಟನೆ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯು ತನ್ನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಲಜ್ಜಿತನಾದ ಪುಂಡರೀಕನು ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯ ಬಳಿ - 'चपले! नन्न अक्लमालೆಯನ್ನು ನೀಡದೇ ನೀನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಮುಂದಿಡಬಾರದು' ಎಂದು ಹುಸಿಕೋಪ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯು ತನ್ನ ಕೊರಳಿನಿಂದ ಏಕಾವಲೀ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು - 'भगवन् ! गृह्यतामक्षमाला' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾ, ಪುಂಡರೀಕನ ಕೈಗೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಲ್ಲೇ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟ ಪುಂಡರೀಕನು ಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕ-ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯರ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕವಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

34. शान्ति दर्शनात् तरुणस्य चिन्तासतन्तति...

'सा शान्तिः' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ತರುಣನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಿಂತಾ ಸಂತತಿಗಳು.

ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಶಾಂತಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತರುಣನ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಾ ಬೇಸರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ದಿನ ಶೂನ್ಯಭಾವ ಆವರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸುಂದರ ತರುಣಿ ಯಾರಿರಬಹುದು? ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಚನೆಗಳು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

35. 'परशुरामः' -

'विधिविलसितम्' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕರ್ಣರ ಗುರುಗಳಾದ ಪರಶುರಾಮರು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಬಳಿಯೇ ತಾನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ಣನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ವಿಪರ್ಯಾಸವೋ ಎಂಬಂತೆ ಪರಶುರಾಮರು ತಮ್ಮಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತರಾಗಿ ಶಾಪ ನೀಡಿದ್ದು, ನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತ ಕರ್ಣನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಿ ಆತನ ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

36. 'शास्त्रिणां शिष्यवात्सल्यम्' -

'कृष्णशास्त्रीमहोदयः' ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತರಗತಿಗೆ ಹಾಜರಾಗದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹಾಜರಾಗದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಎಲ್ಲೆ ಇದ್ದರೂ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಆ ಕ್ಷಣ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ಶಿಷ್ಯನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಹಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ಚೆಕ್‌ನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಮಯಾವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ. ಸರಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡು ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

VI रिक्तस्थानं.....।

4 x 1 = 4

37. उत्तरं यत्समुद्रस्य हिमवत् दक्षिणं च तत् ।
38. यस्य मरणकालः समायातः तस्येन्द्रियाणि ग्लानिं प्राप्नुवन्ति ।
39. सुचरितनन्दिनः तपस्विनः देवं सभाजयितुम् आगताः ।
40. राणाप्रतापः गण्यानां सभाम् आकारितवान् ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VII 41. संयोजयत

4 x 1 = 4

क	ख
जावन्ताबाई	प्रतापस्य माता
मदनः	रतिः
ललाटे	कुङ्कुमम्
पुष्पितः	वृक्षः

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)

3 x 1 = 3

42. पुत्थलिका कं प्रति अब्रवीत् ?
43. पृष्ठस्थदीपां मञ्जूषां कथम् आनयत ?
44. का परिणेतुः समीपे इष्यते ?
45. कः प्रतापी राजा आसीत् ?
46. केन कृतीनाम् अध्ययनं सम्यक् कर्तव्यम् ?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामेव)

4 x 3 = 12

47. सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)

आदायैताम्= आदाय+एताम्, रतेरिव= रतेः+इव,

हि+अकाले= ह्यकाले,

ग्रामस्य+एव= ग्रामस्यैव, अस्त्र+अभ्यासः= अस्त्राभ्यासः,

48. विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामेव)

भार्गवस्य अस्त्रम्= भार्गवास्त्रम्, स्वस्य जन्मस्थानम्= स्वजन्मस्थानम्,

परानुग्रहः= परस्मै अनुग्रहः, वध्यशिला= वध्याय शिला, जाह्नवीतटे= जाह्नव्याः तटे,

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

भूमौ - स्त्रीलिङ्गः, सप्तमीविभक्तिः, एकवचनम् । तेजसा - नपुंसकलिङ्गः, तृतीयाविभक्तिः, एकवचनम्
महाशयस्य - पुल्लिङ्गः, षष्ठीविभक्तिः, एकवचनम् । तस्याम् - स्त्रीलिङ्गः, सप्तमीविभक्तिः एकवचनम् ।

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

वदन्ति - लट्लकारः, प्रथमपुरुषः, बहुवचनम् । श्रुणु - लोट्लकारः, मध्यमपुरुषः, एकवचनम् ।

आसीत् - लङ्लकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् । मन्यते - लट्लकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम्

51. पदपरिचयं कुरुत । (त्रयाणामेव)

आदाय - ल्यबन्ताव्ययम् । भवितुम् - तुमुन्नन्ताव्ययम् । पतित्वा - क्त्वान्ताव्ययम् ।

हृष्टः - क्त प्रत्ययः, भूतकृदन्तः । कर्तव्यम् - तव्यत् प्रत्ययः विध्यर्थक कृदन्तः ।

52. प्रयोगं परिवर्तयत ।

अहं तां पश्यामि ।

अथवा

विक्रमादित्येन कालः नीयते ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत । (नाम १ अङ्कः, लक्षणम् २ अङ्कौ)

कुसुमगन्धेन मधुकरीव आकृष्यमाणा ।

अत्र उपमालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

अथवा

चिच्छेद पापस्य कपिः निग्रहज्ञ इव क्रुधा ।

अत्र उपमालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಕಯಂತ್ರವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗಣಕಯಂತ್ರದ ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳೂ ಈ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ವಿಶ್ವದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಅತ್ಯಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗಣಕಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಉತ್ತಮವಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

55. संस्कृतभाषया अनुवदत -

एकदा महर्षिः विश्वामित्रः दशरथस्य आस्थानम् आगतवान् । यज्ञरक्षणार्थं रामलक्ष्मणौ प्रेषयितुं प्रार्थितवान् । पुत्रवात्सल्येन दशरथः दुःखितोऽभवत् । कुलपुरोहितः वसिष्ठः विश्वामित्रस्य वचनं पालयितुं दशरथाय सूचयति । लोककल्याणार्थं दशरथः रामलक्ष्मणौ प्रेषयति ।

ಉತ್ತಮವಾದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

56. परिच्छेदं ।

- i) ध्रुवः उत्थानपादस्य पुत्रः ।
- ii) उत्थानपादस्य प्रियपत्नी सुरुची ।
- iii) ध्रुवः स्वमातरं नारायणं पूजयित्वा ध्रुवं स्थानं सम्पादयिष्यामि इति अवदत् ।
- iv) ध्रुवः नारदमहर्षेः उपदेशम् अनुसृत्य तपस्यति ।
- v) तुष्टः नारायणः तस्मै ध्रुवपदम् अनुग्रहीतवान् ?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

अथवा

57. पत्रलेखनम्

क्षेमम्

॥ श्री ॥

स्थलम् : शिरसि

दिनाङ्कः : १०.०१.२०१४

पूज्य पितृचरणारविन्दयोः साष्टाङ्गप्रणामाः । - सम्बोधनम्

अहमत्र कुशली । तत्र भवन्तः सर्वे कुशलिनः इति भावयामि।

अत्र मम अध्ययनं सम्यक् प्रवर्तते । अस्माकं विद्यालयस्य केचन मम वयस्याः अध्यापकैः सह प्रवासार्थं बेलूरु-हळेबीडु नगरं गमिष्यन्ति । अहम् अपि गन्तुम् इच्छामि, अतः प्रवासार्थं पञ्चशतं रूप्यकाणि प्रेषयन्तु इति प्रार्थये ।

मात्रे नमस्कारान् निवेदयतु ।

समाप्तिः
इति भवदीयः पुत्रः
विनायकः
(हस्ताङ्कनम्)

बाह्यनाम

सविधे,
श्री विश्वनाथः
बेन्द्रे मार्गः
कारवार (उ.क)

सकाशात्
विनायकः एस्.
गृहसङ्ख्या, ४०
कुवेम्पू मार्गः
शिरसिनगरम्

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪತ್ರಲೇಖನಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ 5 ಅಂಕಗಳು.

* * *

Blue Print for II PU Model Question paper – II Samskritham (09)
Details of Marks distribution

क्र.सं.	विषयः	अवधि:	दत्त अङ्काः	ज्ञानात्मकः							ग्रहणात्मकः							अभिध्यक्तात्मकः				
				a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n					
1.	मंजुलम्, पुराणभारत			1	1	2	3	5	1	2	3/5	5	1	1	3	5	1	1	3	Total	3	
2.	परेषामपि रक्ष जिवितम्			1	1	1				1							1+1		1	6		
3.	निविमर्शा हि भीरवः			1	1	1					1						1+1		1	6		
4.	शून्या मेऽङ्गलिः			1	1					1	2						1+1+1		1	8		
5.	महाराणाप्रतापः			1	1	1				1							1+1+1		1	7		
6.	अनुरागोदयः			1	1	1				1							1+1		1	6		
7.	सा शान्तिः			1	1	1												1	3			
8.	बिधिविलसितम्			1	1	1				1	1							1	5			
9.	नीतिसारः			1	1						1								2			
10.	कृष्णशास्त्रीमहोदयः			1	1					1									1	3		
11.	व्याकरण विभागः अन्यासपुस्तकम्										7									7		
12.	भाषान्तरपाठाः																		2	2		
13.	पठ्येतर परिच्छेदः / पत्रलेखनम्																2			2		
14.	सेतुबन्धः																					
	आहत्य (Total)																					
	Total marks			10	-	10	-	-	-	-	8	21	-	5	11	-	35	-	100			
	Total questions			10	-	7	-	-	-	-	6	12	-	2	13	-	10	-	60			
	Question to be answered			10	-	5	-	-	-	-	4	7	-	1	11	-	7	-	45			

5 periods per week 120 periods per year.

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी प्रश्नपत्रिका - ३

संस्कृतम् (०९)

समयः - 3 घण्टा:15 निमेषाः

गरिष्ठाङ्काः- 100

I एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10 x 1 = 10

1. कः भरतः इति उच्यते ?
2. वृद्धपक्षिराजस्य नाम किम् ?
3. माकन्दिका नाम नगरी कुत्र अस्ति ?
4. गौतमी का ?
5. राणाप्रतापस्य पूर्वजानाम् अमात्यः कः ?
6. महाश्वेता स्नातुं कुत्र आगच्छति ?
7. शान्तिः कुत्र कार्यं करोति ?
8. कर्णस्य रक्षाकवचं किम् ?
9. सत्त्रिंशत्या किं रक्ष्यते ?
10. ध्वन्यालोकः कन्नडभाषया केन अनूदितः ?

II द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 2 = 10

11. पुराणभारते उल्लिखितानि तीर्थक्षेत्राणि कानि ?
12. विस्मितःराक्षसः विक्रमादित्यं किं पृच्छति ?
13. राजपुत्रः मञ्जूषां प्राप्य किं करोति ?
14. राणाप्रतापस्य प्रतिज्ञा का ?
15. प्रणामावसरे महाश्वेता कीदृशी आसीत् ?
16. शान्त्याः सौन्दर्यं वर्णयत ।
17. वज्राख्यः कीटः किं करोति ?

III पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नड-आङ्ग्लभाषया वा कुरुत । (त्रयाणामेव) 3 x 3 = 9

18. मञ्जूषां तां च गङ्गायां तथैवोर्ध्वस्थदीपिकाम् ।
कृत्वा तत्याज निक्षिप्य घोरं वानरमन्तरे ॥
19. कास्विदवगुण्ठनवती नातिपरिस्फुटशरीरलावण्या ।
मध्ये तपोधनानां किसलयमिव पाण्डुपत्राणाम् ॥
20. मूढ स्यामहमेषा वा वदेन्मित्येति संशये।
दारत्यागी भवाम्याहो परस्त्रीस्पर्शपांसुलः ॥

21. विजृम्भते वेदसरस्वतीमयं तपोवनं निर्मलकर्मशोभितम् ।
विनीतशिष्यैरपनीतकल्मषैरधिष्ठितं विश्वगुणाभिरञ्जितम् ॥
22. मनसा चिन्तितं कार्यं वाचा नैव प्रकाशयेत् ।
मन्त्रवत् रक्षयेत् गूढं कार्यं चापि नियोजयेत् ॥

IV पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत । (चतुर्णामेव)

4 x 2 = 8

23. अद्यप्रभृति मनुष्यभक्षणं परित्यज ।
24. भवतु अनिर्वर्णनीयं परकलत्रम् ।
25. नैतद्धनं स्वीकर्तुम् अहमिच्छामि ।
26. धैर्यधना हि साधवः ।
27. अहो ! गुरुकुलवैभवम् ।
28. धनं सम्पाद्य प्रतिददातु ।

V दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत । (पञ्चानामेव) 5 x 5 = 25

29. विक्रमादित्यस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।
30. निर्विमर्शा हि भीरवः इति शीर्षिकां समर्थयत ।
31. अङ्गुलीयकप्रसङ्गः ।
32. रोटिका प्रसङ्गः ।
33. कीदृशं मुनिकुमारकम् अपश्यम् इति महाश्वेता वदति ?
34. वस्त्रापणस्य वर्णनम् ।
35. कर्ण-परशुरामयोः संवादः ।
36. कृष्णशास्त्रिणां संस्कृतभाषाप्रेम ।

VI मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

4 x 1 = 4

37. आफलक्षणम् अन्यत्र भुज्यते ।
38. पर्वतसमीपेअस्ति ।
39. सर्वः सगन्धेषु..... ।
40. कठिणहृदयस्य राणाप्रतापस्य..... अद्रवत् ।
(मनः, जन्तुभिः, पलाशनगरम्, विश्वसिति)

VII 41. संयोजयत ।

4 x 1 = 4

क	ख
ऊर्ध्वस्थ दीपिका	कण्वः
काश्यपः	मञ्जूषा
बिल्लाः	शिवः
अयुग्मलोचनः	योद्धारः

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)

3 x 1 = 3

42. चिन्तातुराणां न सुखं न निद्रा ।
43. प्रव्राजकः कामवशगः शठः च आसीत् ।
44. बाला स्वानि भाग्यानि निन्दति ।
45. राणाप्रतापस्य मनोकामनां पूरयामास ।
46. पितृभवने शैशवम् अतीतवती ।

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामेव)

4 x 3 = 12

47. सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)

मयैवम्, प्रागेव, कृतयः+तु, पशवो + अपि, सिंहवत् + च ।

48. विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामेव)

राजपुत्रः, महासैन्यम्, निद्राभङ्गः, वणिजः कन्या, योगिनः वेषम् ।

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

मया, नगरी, चक्षुषी, पादयोः ।

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

कुर्वन्ति, ददर्श, वर्जयेत्, अब्रवीत् ।

51. पदपरिचयं कुरुत । (त्रयाणामेव)

भूत्वा, पतन्, प्राप्तवान्, भवितुम्, विज्ञाय ।

52. प्रयोगं परिवर्तयत ।

विक्रमादित्यः कालं नयति ।

अथवा

निवार्यतां हृदयम् ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत ।

विद्या प्रवासे मातृसदृशी ।

अथवा

. कुसुमगन्धेन मधुकरीवाकृष्यमाणा ।

54. कन्नडभाषया-आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत ।

5

भारतीयसंस्कृतिः विश्वस्य सर्वासु संस्कृतिषु प्राचीना, श्रेष्ठा, इति सर्वैः स्वीक्रियते । यदा विश्वस्य अन्येषां देशानां निवासिनः सभ्यताहीनाः, संस्कृतिविहीनाः च स्वजीवनयापनं कुर्वन्तः आसन्, तस्मिन्नेव काले भारतीया संस्कृतिः परमोत्कृष्टा विराजमाना आसीत् । अत्र ज्ञानप्राधान्यं, विचारस्वातन्त्र्यं, सदाचारपालनं, धार्मिकता, दुःखसहिष्णुता, विश्वबन्धुत्वस्थापनं चेत्यादयः विशेषगुणाः विराजन्ते । अत एव भारतीयसंस्कृतिः सर्वैः प्रशंस्यता ।

55. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

5

ಮರಗಳು ಇತರರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ನೆರಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಸ್ವತಃ ತಾವು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತಾಪವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರರು ಸುಖಪಡುವಂತೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಸತ್ಪುರುಷರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ಮರಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾದುದು. ಗಂಧದ ಮರವು ಅದನ್ನು ಉಜ್ಜಿದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸೌರಭವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಉದಾರ ಹೃದಯಿಗಳು ಎಂತಹ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತ್ಯು ಬರಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ ಆಯಸ್ಸು ದೀರ್ಘವಾಗಿರಲಿ, ಅವರು ಅದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವನ ಜೀವನ ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಅವರು ಬಲ್ಲರು.

Trees give shade for the benefit of others, while they themselves stand in the sun and endure scorching heat. They produce fruits by which others profit. The character of a good man is like that of trees. Sandle wood, the more it is rubbed, the more scent it yields. Men who are noble at heart do not tend to lose their good qualities even when they are to lose their life. They do not care whether they die at this moment or whether their lives are prolonged. They know that life itself is useless to a man who does not live for others.

56. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

5 x 1 = 5

वयं भारतदेशे निवसामः । तस्मात् वयं भारतीयाः स्म । अस्माकं संस्कृतिः भारतीय संस्कृतिः । रामायणं भारतीय संस्कृतेः एकः आकरग्रन्थः । श्रीरामः अस्माकं आदर्शपुरुषः धर्मसंस्थापनाय भुवं अवतीर्णः भगवान् नारायणः । श्रीरामस्य चरितमेव रामायणम् । अस्य रचयिता महर्षिः वाल्मीकिः । तस्य पिता प्रचेताः । अतः वाल्मीकेः नाम पूर्वं प्राचेतसः इति आसीत् । प्राचेताः एकदा उग्रं तपः आचरत् । तदा तस्य उपरि वल्मीकम् अवर्धत । तपसः अन्ते सः वल्मीकं भित्त्वा बहिः आगतवान् । ततः प्रभृति वाल्मीकिः इति विश्रुतः अभवत् । वाल्मीकिः ब्रह्मणः आदेशात् रामायणम् अरचयत् । अतः रामायणमेव आदिकाव्यम्, वाल्मीकिः एव आदिकविः ।

प्रश्नाः -

- i) वयं कुत्र निवसामः ?
- ii) अस्माकं संस्कृतिः का ?
- iii) रामायणं कस्य चरितम् ?
- iv) वाल्मीकेः पिता कः ?
- v) आदिकाव्यं किम् ?

अथवा

पुस्तक प्रेषणार्थं पुस्तक प्रकाशनं प्रति पत्रं लिखत ।

* * *

द्वितीयपदवीपूर्वमार्गदर्शिनी उत्तरपत्रिका - ३

संस्कृतम् (०९)

I (वाक्यात्मकं उत्तरं अनिवार्यम्)

10 x 1 = 10

1. मनुः भरतः इति उच्यते ।
2. वृद्धपक्षिराजस्य नाम चिरञ्जीवि इति ।
3. माकन्दिका नाम नगरी जाह्नवीतटे अस्ति ।
4. गौतमी कण्वाश्रमस्था वृद्धा तापसी ।
5. राणाप्रतापस्य पूर्वजानाम् अमात्यः भामाशाहः ।
6. महाश्वेता स्नातुम् अच्छोदसरम् आगच्छति ।
7. 'सा शान्तिः' सिद्धवस्त्रविक्रयशालायां कार्यं करोति ।
8. कर्णस्य रक्षाकवचं गुरोः अनुग्रहः ।
9. सस्त्रिया गृहं रक्ष्यते ।
10. ध्वन्यालोकः कन्नडभाषायां के. कृष्णमूर्ति महाभागेन अनूदितः ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

II (उत्तराणि साक्षात् द्वित्रैः वाक्यैः भवितव्यम्)

5 x 2 = 10

(ಉತ್ತರವು ನೇರವಾಗಿರಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ 2-3 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು)

(The answers should be straight forward and be minimum in two or three sentences)

11. 'पुराणभारतम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಕಪಿಲತೀರ್ಥ, ಗೋಗ್ರಹ, ಸೋಮ, ಅಲಾಬುತೀರ್ಥ, ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಕ್ರೋಡ, ವಾಸುಕ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಕೇಶ್ವರ.
12. 'परेषामपि रक्ष जीवितम्' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ . ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನಿಗೆ ಎಲೈ ಮಹಾಸತ್ವನೇ ಇಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲೆಯಮೇಲೆ ಯಾರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನ ಆಗಮನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ನೀನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೇ ಮರಣ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಅಧಿಕ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವೆ. ಹೇಳು ನೀನು ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.
13. 'निर्विमर्शा हि भीरवः' ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರಾಜಕುಮಾರನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಾ ಬಂದ ದೀಪಸಹಿತವಾದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸೇವಕರಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೃದಯೋನ್ಮಾದಕಾರಿಣಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸೋತು ಗಾಂಧರ್ವವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೆ.
14. 'महाराणाप्रतापः' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಆತನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನು ಗಣ್ಯರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ವಶವಾದ ರಾಜ್ಯವು ಪುನಃ ನನ್ನ ಕೈವಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ - ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

15. 'ಅನುರಾಗೋದಯ:' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ವೇತೆಯು ಋಷಿಕುಮಾರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾಗ ಹೇಗಿದ್ದಳು ಎನ್ನುವುದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅತಿಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ, ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಯುಕ್ತ ಜಲ ಪ್ರವಾಹವಾಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಅನುರಾಗವು ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಗಿದ್ದಳು.

16. 'ಸಾ ಶಾಂತಿ:' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

ಶಾಂತಿಯು ಸುಂದರವಾದ ಹುಬ್ಬುಳ್ಳವಳೂ, ನೀಳವಾದ ಕೇಶರಾಶಿಯುಳ್ಳವಳೂ, ಸುಂದರವಾದ ದಂತಪಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೂ, ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಮೈ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವಳೂ, ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳೂ, ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

17. 'ವಿಧಿವಿಲಸಿತಮ್' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ವಜ್ರಾಖ್ಯ ಕೀಟವು ಪೀಡಿಸುವ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಕರ್ಣನು ನಿದ್ರೆಗೆ ವಶವಾಗಿರುವ ಗುರುಗಳಾದ ಪರಶುರಾಮರ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಜ್ರಕೀಟವು ಕರ್ಣನ ತೊಡೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಚಂಚುವುಟದಿಂದ ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು, ತೊಡೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 2 ಅಂಕಗಳು.

III (ಪಾಠದ ಹೆಸರು-1 ಅಂಕ, ಶ್ಲೋಕದ ಅನುವಾದ 2 ಅಂಕ)

3 x 3 = 9

18. मञ्जूषां तां वानरमन्त्रे ॥

'निर्विमर्शा हि भीरव:' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ರಾಜಕುಮಾರನು ಗಾಂಧರ್ವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಣಿಕ್ಕನೈಯನ್ನು ವರಿಸಿ, ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಷಣವಾದ ಒಂದು ವಾನರನನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ದೀಪವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟನು.

19. कास्विदव पाण्डुपत्राणाम् ॥

'शून्या मेऽङ्गलि:' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ದುಷ್ಯಂತನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, 'ಅವಗುಂಥನವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶಾರೀರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣದಾಗಿದೆ. ಹಣ್ಣಾಗಿರುವ ಎಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಗುರೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆಯೇ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರುವವಳು ಯಾರು ಈಕೆ?'

20. मूढ पांसुलः ॥

'शून्या मेऽङ्गलि:' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ನಾನು ಮರೆತಿರುವೆನೋ ಅಥವಾ ಇವಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಳೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಅನುಚಿತವೋ ಅಥವಾ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಷಿಸಿ ದೂಷಿತನಾಗುವುದು ಅನುಚಿತವೋ ಎಂದು ಶಾರ್ಙ್ಗರವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

21. ವಿಜೃಂಭತೇ ಅಭಿರಂಜಿತಮ್ ||

‘ವಿಧಿವಿಲಸಿತಮ್’ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಈ ಗುರುಕುಲವು ವೇದ ಘೋಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ನಿರ್ಮಲಕರ್ಮದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಪಷರಹಿತ ವಿನಯವಂತರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಈ ತಪೋವನವು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ.

22. ಮನಸಾ ಚಿಂತಿತಂ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ||

‘ನೀತಿಸಾರಃ’ ಪಾಠದಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ : ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯೋಚಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಬಾರದು. ಮಂತ್ರವು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

IV (ಪಾಠಸ್ಯ ನಾಮ-೧ ಅಡ್ಕಃ, ಕಃ ಕಂ ಪ್ರತಿ ಅವದತ್-೧ ಅಡ್ಕಃ)

4 x 2 = 8

23. ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ

ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ‘ಪರೇಷಾಮಪಿ ರಕ್ಷ ಜೀವಿತಮ್’ ಇತಿ ಪಾಠಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ |

ರಾಜಾ ವಿಕರ್ಮಾದಿತ್ಯಃ ರಾಕ್ಷಸಮ್ ಅವದತ್ |

24. ಭವತು ಅನಿರ್ವರ್ಣನೀಯಮ್

ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ‘ಶೂನ್ಯಾ ಮೇಽಙ್ಗುಲಿಃ’ ಪಾಠಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ |

ದುಷ್ಯಂತಃ ಪ್ರತೀಹಾರಿಂ ಪ್ರತಿ ಅವದತ್ |

25. ನೈತದ್ಧನಂ ಸ್ವೀಕರ್ತುಂ

ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ‘ಮಹಾರಾಣಾಪ್ರತಾಪಃ’ ಇತಿ ಪಾಠಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ |

ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಃ ಭಾಮಾಶಾಹಂ ಪ್ರತಿ ಅವದತ್ |

26. ಧೈರ್ಯಧನಾ ಹಿ

ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ‘ಅನುರಾಗೋದಯಃ’ ಇತಿ ಪಾಠಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ |

ದ್ವಿತೀಯ ಮುನಿದಾರಕಃ ಪುಂಡರೀಕಮ್ ಪ್ರತಿ ಅವದತ್ |

27. ಅಹೋ!

ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ‘ವಿಧಿವಿಲಸಿತಮ್’ ಇತಿ ಪಾಠಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತಮ್ |

ಕರ್ಣಃ ಸ್ವಮನಸಿ ಏವಮ್ ಅಚಿಂತಯತ್ |

28. धनं सम्पाद्य।

इदं वाक्यं 'कृष्णशास्त्रीमहोदयः' इति पाठात् स्वीकृतम् ।

कृष्णशास्त्रीमहोदयः स्वशिष्यं प्रति अवदत् ।

V (सविषयकम् उत्तरं कनिष्ठतया १० वाक्यैः भवितव्यम् । प्रस्तावना, विषयप्रतिपादनं, परिसमाप्तिः च इति परिच्छेदत्रयं भवति चेत् उत्तमम् ।) 5 x 5 = 25

(ಉತ್ತರವು ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ 10 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಪೀಠಿಕೆ - ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ - ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ)

(The answer, inclusive of the subject matter should be atleast in ten sentences. The answer would be better if it is in three parts namely, introduction – body of the subject and conclusion)

29. विक्रमादित्यस्य पात्रचित्रणम् - ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ, ಅವನ ಸಂಚಾರ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗಿನ ಅರ್ಥದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ತಾನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಹೊರಟ ಉದಾತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನವನು. ರಾಕ್ಷಸನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅವನನ್ನು ನರಭಕ್ಷಣದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

30. निर्विमशा हि भीरवः ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಾರಾಂಶದ ಮೂಲಕ ಪಾಠದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ಪ್ರವ್ರಾಜಕನ ಭಿಕ್ಷೆ , ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶ, ಕನ್ಯೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಪರಿಹಾರ, ಗಂಗಾನದಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಪ್ರವೇಶ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ಘಟನೆಗಳ ವಿವರಣೆ ಇರಬೇಕು.

31. 'अङ्गुलीयकप्रसङ्गः' -

'शून्या मेऽङ्गुलिः' - ಈ ಪಾಠ್ಯಭಾಗದ ದುಷ್ಯಂತನ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿದೆ.

ಕಣ್ಣರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ದುಷ್ಯಂತನ ಆಗಮನ, ಅಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ, ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮುನ್ನ ಅಂಗುಲೀಯಕವನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ದೂರ್ವಾಸರ ಶಾಪ, ಶಚೀತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ವಂದಿಸುವಾಗ ಕಳೆದು ಹೋದ ಉಂಗುರ, ದುಷ್ಯಂತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೋರಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಬಂದಿದಾದ ಬೆರಳು.

32. रोटिका प्रसङ्गः ।

'महाराणाप्रतापः' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ರಾಣಾಪ್ರತಾಪನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಡಿನ ಹುಲ್ಲಿನ ಬೀಜಗಳ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಮರುದಿನ ತಿನ್ನಲು ಇಟ್ಟುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಆಹಾರದ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದ ತಿನ್ನಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು ಬಂದು ಮಗಳ ಕೈ ಯಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

33. 'कीदृशं मुनिकुमारकम् अपश्यम् इति महाश्वेता वदति' -

'अनुरागोदयः' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಋಷಿಕುಮಾರನ ವರ್ಣನೆಯು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಹರನಯನ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದ ಮನ್ಮಥನ ಶೋಕದಿಂದ ದುಃಖಿತನಾದ ವಸಂತನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನ್ಮಥನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಯವಾದ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಯೌವನದಂತೆ, ಸರಸ್ವತಿಯ ವಿಲಾಸದಂತೆ, ವೇದಗಳ ಸಂಗಮದಂತೆ, ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು

34. 'वस्त्रापणस्य वर्णनम्' -

'सा शान्तिः' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯ ವರ್ಣನೆ

ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿಯೂ ಕೂಡ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತದ್ದು. ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡದಾದ ಗಾಜಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಜೀವವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗೊಂಬೆ, ಆಕರ್ಷಕವಸ್ತುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೊಂಬೆಯ ಅಲಂಕಾರ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿರಬೇಕು.

35. 'कर्ण - परशुरामयोः संवादः' -

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ನಂತರ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಯಸಿದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಗುರುಗಳು- 'ನಿರ್ಲಿಪ್ತನೂ, ವನವಾಸಿಯೂ ಆದ ನನಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನೀನು ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಗುರುಕುಲದಿಂದ ತೆರಳುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಜ್ರಕೀಟ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಪರಶುರಾಮರು 'ನೀನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದೆ? ನಾನು ನಿನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಮಲಗಿದೆ ? ಈ ರಕ್ತಧಾರೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಇಂತಹ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಹನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀನು ಯಾರು?' ಎಂದು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಕರ್ಣನು- 'ನಾನು ಸೂತಪುತ್ರನು, ಅಸ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ದುರುದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕರ್ಣ-ಪರಶುರಾಮರ ಈ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂಬ ನೀತಿ ಇದೆ.

36. कृष्णशास्त्रिणां

'कृष्णशास्त्रीमहोदयः' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಪೂರ್ವಜರು, ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬನೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಯನ ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿನಂತೆ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

VI रिक्तस्थानं.....।

4 x 1 = 4

37. जन्तुभिः आफलक्षयणम् अन्यत्र भुज्यते ।
38. पर्वतसमीपे पलाशनगरम् अस्ति ।
39. सर्वः सगन्धेषु विश्वसिति ।
40. कठिणहृदयस्य राणाप्रतापस्य मनः अद्रवत् ।

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VII 41. संयोजयत

4 x 1 = 4

क	ख
ऊर्ध्वस्थ दीपिका	मञ्जूषा
काश्यपः	कण्वः
बिल्लाः	योद्धारः
अयुगमलोचनः	शिवः

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

VIII रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (त्रयाणामेव)

3 x 1 = 3

42. केषां न सुखं न निद्रा ?
43. कः कामवशगः शठः च आसीत् ?
44. का स्वानि भाग्यानि निन्दति ?
45. राणाप्रतापस्य कां पूरयामास ?
46. पितृभवने कम् अतीतवती ?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ 1 ಅಂಕ.

IX यथानिर्देशं कुरुत । (चतुर्णामेव)

4 x 3 = 12

47. सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)

मयैवम्=मया+एवम्, प्रागेव=प्राक्+एव, कृतयः+तु=कृतयस्तु,
पशवो + अपि=पशवोऽपि, सिंहवत् + च= सिंहवच्च ।

48. विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत । (त्रयाणामेव)

राजपुत्रः- राज्ञः पुत्रः, महासैन्यम् - महत् च तत् सैन्यं च, निद्राभङ्गः - निद्रायाः भङ्गः,
वणिजः कन्या - वणिक्कन्या, योगिनः वेषम् - योगिवेषम् ।

49. लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

मया - त्रिलिङ्गः तृतीयाविभक्तिः, एकवचनम् ।
नगरी - स्त्रीलिङ्गः, प्रथमाविभक्तिः, एकवचनम् ।
चक्षुषी - नपुंसकलिङ्गः, प्रथमाविभक्तिः, द्विवचनम् ।
पादयोः - पुल्लिङ्गः, षष्ठीविभक्तिः, द्विवचनम् ॥

50. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत । (द्वयोरेव)

कुर्वन्ति - लट्लकारः, प्रथमपुरुषः, बहुवचनम् ।
ददर्श - लिट्लकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् ।
वर्जयेत् - विधिलिङ्गलकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् ।
अब्रवीत् - लङ्लकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् ।

51. पदपरिचयं कुरुत । (त्रयाणामेव)

भूत्वा - क्त्वान्ताव्ययम् । पतन् - वर्तमानकृदन्तः । प्राप्तवान् - भूतकृदन्तः ।
भवितुम् - तुमुन्ताव्ययम् । विज्ञाय - ल्यबन्ताव्ययम् ।

52. प्रयोगं परिवर्तयत ।

विक्रमादित्येन कालः नीयते ।

अथवा

निवारयतु हृदयम् ।

53. अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत । (नाम १ अङ्कः, लक्षणम् २ अङ्कौ)

विद्या प्रवासे मातृसदृशी ।

अत्र उपमालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

अथवा

कुसुमगन्धेन मधुकरीवाकृष्यमाणा ।

अत्र उपमालङ्कारः ।

लक्षणम् - उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

54. ಕನ್ನಡಭಾಷಯಾ-ಆಂಗ್ಲಭಾಷಯಾ.....।

5

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವಾಗ ವಿಶ್ವದ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳು ಸಭ್ಯತೆ ಹೀನರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೀನರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೋ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟ ತೆಯಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸದಾಚಾರ ಪಾಲನೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಬಂಧುತ್ವ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಗುಣಗಳು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಹೊಗಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

55. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಯಾ ಅನುವದತ -

5

वृक्षाः इतरेषां सुखाय छायां यच्छन्ति । स्वतःआतपे स्थित्वा तीक्ष्णं तापं आसह्य इतरे सुखम् अनुभवितुं फलानि ददति । सत्पुरुषाणां चारित्र्यं वृक्षाणां सदृशं वर्तते । चन्दनस्य वृक्षः कीयत् उपयुज्यामः तावत् सौरभं आयातु अथवा तेषाम् आयुः दीर्घो भवतु, ते तत् न परिगणयन्ति । यः कोऽपि परोपकारार्थं न जीवति चेत् तथाविधपुरुषस्य जीवनं निरर्थकं इति ते जानन्ति ।

56. परिच्छेदं ।

5 x 1 = 5

- i) वयं भारतदेशे निवसामः ।
- ii) अस्माकं संस्कृतिः भारतीय संस्कृतिः ।
- iii) रामायणं श्रीरामस्य चरितम् ।
- iv) वाल्मीकेः पिता प्रचेताः।
- v) आदिकाव्यम् रामायणम् ।

अथवा

पत्रलेखनम्

सकाशात्

.....

.....

.....

सविधे

.....

.....

.....

विषयः - पुस्तकप्रेषणाय आवेदनम् ।

भवत्प्रकाशितस्य 'प्रबन्धसङ्ग्रहः' नामकपुस्तकस्य विषये अहं ज्ञातवान् । तत् पुस्तकं मया अवश्यं क्रेतव्यम् ।
अतः तत् पुस्तकं वि.पि.पि. द्वारा शीघ्रं प्रेषयतु इति विनयेन प्रार्थये ।

धन्यवादाः

स्थलम्

दिनाङ्कः

समाप्तिः

इति भवदीयः/भवदीया

विनायकः

(हस्ताङ्कनम्)

* * *